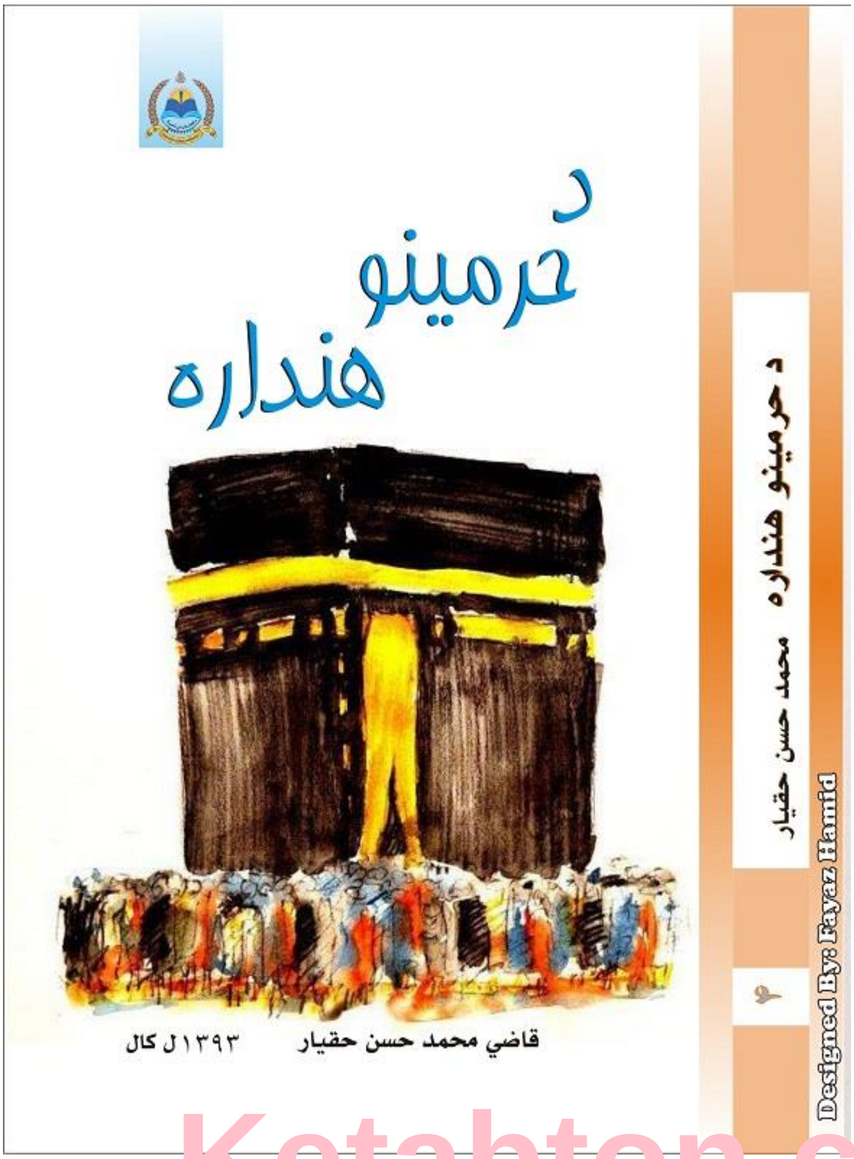

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمينو هېنداره

www.melitahrik.com
0777 400 116

ليکوال: الحاج قاضي محمد حسن حقيار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمینو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

د چاپ حقوق محفوظ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالی

خپلې مینې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند یې راته د سکون او اطمینان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک .... مخ

منزل د ټولو یودی خو سفر جدا جدا..۱

د عزم جزم..۴

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يو اځي..۸

هرات که د افغانستان دوبۍ..۱۲

الانتظار اشد من القتل..۱۵

د يارانو بنډارونه..۲۲

مرمرين قبر..۲۴

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو..۲۸

ارګ يا اختيارالدين کلا..۳۱

د يو انتظار پای او د بل پيل..۳۳

درې نيم ساعته ولاړه..۳۶

جدې ته الوت..۳۷

ميقات..۴۰

په ژمي کې دوبی..۴۳

جده..۴۵

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډګر..۴۷

د فيوضاتو ښار ته..۴۸

د وقار او پرتم ښار..۵۰

شهزاده ملنګ..۵۲

مكة المكرمة..۵۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافیه او تاریخ..................................۵۲
د مکې مکرمې فضایل..................۵۷
د حرم حدود..................................۶۰
حرم یا کعبه..................................۶۳
د کعبې تاریخ او ودانوونکي..................۶۴
د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه..............۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیېل..................۷۲
صفا او مروه..................................۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان..................۸۴
سعودي له نېستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶
د حرم حوېلۍ..................................۸۸
سعود کورنۍ او حرمین..................................۹۲
د ملک عبدالعزیز په پیر کې..................................۹۳
د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو..................................۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سېلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ایرکنډېشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې..................................۱۰۵
د مسجدالحرام منارې ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغيسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنداړونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شيبه ۱۱۵
نهال اونفيسه ۱۱۶
زمزم ته بې صبري ۱۱۹
لومړۍ جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟ ۱۶۵
البيک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې ۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مینې ربنتونی خوند ۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشو غار ۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تیلیفون ۱۹۹
حرم او جنازې ۲۰۱
نه پرچاڅوک کارلري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی ۲۰۴
ثور غار ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کاروَنې سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواګان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتيان او فتواګانې............................... ۲۲۸
روغتيا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر.......................... ۲۳۰
د مېړه او مېرمنې مينه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې ليدنې ۲۳۷
د حاجيانو ځينې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځينه دوکاندارانې او سوالګر.................... ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غورې ۲۵۴
له حديبيې څخه احرام............................. ۲۶۱
جعرانه که جغرافيه؟............................. ۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ايرانيانو کودتا................................... ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پيدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي....................................... ۲۷۵
حج ته هوايي او که د ځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسيا مکتب................................. ۲۷۷
دابن لادن مسجد.................................... ۲۷۹
دريم مخلوق.. ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸۰
د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲
د رڼا او بریا په ښار کې ۲۸۴
صفه او ریاض الجنة.. ۲۸۶
د نبوي حرم پراختیا ۲۸۹
د جمال ښار.. ۲۹۲
جنة البقیع.. ۲۹۴
په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸
پردېس کوربانه.. ۲۹۹
احزاب یا ګڼ لښکریزه جګړه.................................... ۳۰۱
د احد ډګر ۳۱۰
له ډاکټر باز محمد ښادمن سره................................. ۳۱۵
د سلمان فارسي بڼ... ۳۱۶
د حضرت عثمان کوهي... ۳۱۸
عجوه.. ۳۱۹
په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی........................... ۳۲۰
د نبوي حرم اماماڼ ۳۲۱
د نبوي حرم کتابتون... ۳۲۳
د مدیني بازار او هوا... ۳۲۴
د حرم ځمکتلی.. ۳۲۸
د دیدن وروستۍ شپې.. ۳۳۰
د شباکیا جریمه... ۳۳۴
ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم........................ ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې ښخه کابل ته...۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هینداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپیژندلو نښې او الهي شعائر او دي نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووتړلې خاطرې.
له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلی او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .
یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه مې څو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ديني فرائضو کې حج سخته او له ستونزوډکه فريضه ده اوددې فريضې دښه اداکولو لپاره له حرمينو سره بلدتيا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج ديونليك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپير وليد او ومې ليدل چې حاجيان خصوصا افغان حاجيان ځومره دحج له مناسکوسره نابلده او يا بې پروادي، ځومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضايع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځايونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره ځومره توپيرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج يو جامع ،هراړخيز علمي او عملي يونليك اودحرمينو يوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمينو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او ليدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دليدلو په څېر وي، زما رشته شرعيات دي ، په مسجدکې به مې ترهدايې او شرح وقايې په کتابونو اوبيا په پوهنتون کې خو کوم لس ځله په نظري توګه حج لوستې وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعيت اټکل يوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمينو له پراختياسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم ځخه ۱۳۰ متره لېرې وخواوس يې ودانې شريکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن يې نښه هم نشته اوس دتيګو او اغزيو ځای قيمتي مرمرو نيولی دی، همدالامل وچې ومې پتييله داسې يونليك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفي کړم ،اوهم دحج دځينو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي له خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (رومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړې درجه مفسد هیواد دچاروا کیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رڼه ،هراړخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنېك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې توربږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو يو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لو مړی څه مې چې په کور او خپل چاپيريال کې زده کړي دي هغه بسم الله الرحمن الرحيم دی مور به مې چې راته مخ هم مينځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به يې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې اودرنه کلمه لااله الاالله محمدرسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کريم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پيلاوه نو له : (کريما ببخشای برحال ما) نه وړاندې مې استاد (رب يسر ولاتعسر وتمم على هذالکتاب بالخير) دعاراباندې ولوسته اوڅوځله يې راسره تکرار کړه . که په هرڅومره تياره او دوبرې ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ويله موږ به چې دهرکار په پيل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرموشاته ودرېد. که له کوچنيتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښايي ماهم له الله او بسم الله پرته ليکلي وای چې : ژوند ټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له يوه ټاکلي ټکي پيل کړی او په يوه ټاکلي ټکي يې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه يې پيل دده په واک کې دی اونه يې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي اونه منزل.

ځينې سفرونه لنډ او ځينې اوږده دي، په ځينوکې د انسان مجازي يا تشريعي خوښه شامله وي خو ځينې بيا په تکويني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، د سفر پيل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل يو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې يې د تل لپاره واړوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پيينۍ (کايناتو) په سلګونه ميليونيزکاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګې کې ځاځکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بياهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پيينۍ حکومت کوي او الله ج هغه سيارې چې عمر او حجم يې د انسان مېشتې کړي (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د يو نامرئي (نه ليدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سير او سياحت سره مينه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتيا لري چې خپل چاپېرچل اوپه طبيعت کې موجودې پديدې وپېژني، ويې ويني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سيارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتو او ملموساتو محيط واوسي په ژوند کې د اضدادو پر فلسفه پوه شي.

خو د ځينو انسانانو په پرتله دا مينه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخيره کوله او بيابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتيو کې سياحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور ،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمير ،آن د ايران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی يم، د سمندر ليدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هيله مې آن په هماغه کوچنيوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم یا هوایي یا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولایات مې یا ټول یا په نسبي ډول ولیدل ،دافغانستان شمالي ګاونډیان اودسیمې ځینې هېوادونه مې هم یاله نږدې یاله لېرې ولیدل.

خوزه چې اوس کوم یونلیک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د یو داسې مبارک او سپېځلي سفر خاطرې او یادښتونه دي، چې هر مسلمان یې د زړه له کومي غواړي ،داسفر یې ارمان او د ژوند ستره هیله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هیله وي چې کم تر کمه یو ځل خو د اسلام د مبارک دین د نشئت ،ځـوانۍ او خپرېـدو ځایونـه، د الله ج کـور د افضـل الخلایـق او رحمـت للعالمین، پیغمبر(ص) د ځاپوړو ، کوچنیتوب ، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سیاسي او دیني استحکام شاهده سیمه او داسلام د ستر پیغمبر مبارکه روضه ووینې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم دا هیله په ځپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مینې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېځلې هیلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوینده یابنده وي او بیا ځوک چې داسې سپېځلی غرض او له فیوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، ځوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوینې یې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پــــس لــــه بنــــده دی دا عـــــزم
دخوشــــــحال دخـــــاطر جـــــزم
یـــــا نیـــــولی مـــــخ مکـــــې تـــــه
یـــــا مغولـــــو ســـــره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له لیکنې سره یې ربط یا داصولیینو په وینا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم لیکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نویو مراجعینو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعیف ته مې وویل چې ښاغلي ملا عبدالحکیم منیب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستیال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمینه برابره کړي ، ښاغلي منیب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه یې سره پالو، خوزما ، نه پوهېږم یو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته یم ، خو ددوستانو لپاره دوستانو ته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منیب صاحب یواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوړلی او په هره ستونزه کې یې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتیا او پېژندګلوۍ په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منیب صاحب منفي ځواب

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته د تللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټېلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دېرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیلیفون خبر راکړ چې د سیروسفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او بربت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل دا چې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یوبل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلېرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټیلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهاردهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلویزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وويل نور ټينګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وويل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ما په کابل ښارکې د ژوند ترڅنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي، دوه کاله په هرات کې عمومي رئيس وم، چې غور، بادغيس، هرات، فراه او نيمروز ټول زما اړوند و، هلته له ماسره ژباړن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بېرته کېنولم،دوی ته يې وويل چې په نيمه نه پوهېږئ د وزارت نيم چارواکي دده ملګري ،ټولګيوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلې دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،يوازې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکيو سره زما د بلدتيا او ملګرتيا خبر او د حاجي عجب شا سپيني خبرې واورېدې نو يخې اوبه پرې تويې شوې، په اتومات ډول يې حرکات او لهجه بدل شول : (دازموږ د سر ستړګې دی ان شاء الله موږ به يې هم و نازوو او درناوی به يې وکړو ماته يې مخ را واړوه (استاد جان موږ همدا يوه ورځ لرو همدا نن بايد پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پيسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زموږ منشي به دې پيسې بانک کې تحويل کړي، او رسيد به درته واخلي).

دخپل ټيليفون نمبر او ددفتر ادرس يې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپيوټر کې وو خپل همکار رفيع الله روشن ته مې ټيليفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پيسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپښين مې تذکره عکسونه او پيسې ورکړې، د پيسو رسيد مې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو درې ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې

د ۲۰۱۰ زیږدیزکال داکتوبر نهه و یشتمه چې د۱۳۸۹ هـ لمریز د لړم له پنځلسمې سره يې سمون درلود ، د پنجشنبې مابنام و له تایمنیو دکابل په لوېديځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سيد نصير غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته يې راته وويل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې باید په هوايي ډګر کې واوسو نو ته بايد سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وویل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هيڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آیر راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته يې هم همدا څو دقيقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته د تللو په اړه له خپل پرېکنده تصمیم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په خېرد موټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللومې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ريا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ريا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته څو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلی او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلو یوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لاره پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،(ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربېده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځو موټرو حرکت وکړ چې یو ګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو، پدې وخت کې زما دحج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یواځې لاړ شم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوه نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټیلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټیلیفون وکړ، هغه په همدې ورځوکې دیخښی له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوخو،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هیڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټیلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو ماده مشري هیڅکله هم په رسمیت نده پیژندلې ،تل دهمزولو په څیرټوکې کوو،چې کوچنی وم هر وخت یې را خملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږی هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وېرې ټیلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټیلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روښن) او امیرزېب (دراني) پخوا کمپوزکړي وو دا باید په جېبي بڼه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای. سفري بیک ،داحرام څادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې یوهم نه وو او په بازارکې یې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما باید په همدې ورځ هرات ته هوایي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښنه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوایي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفترته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلویزیون ددیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان ته ولاړم، له څه شېبه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانیو لوړې بیې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوایي شرکت د غرمې ددولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوایي ډګر داصولو له مخې زه باید لس بجې له خپل سامان سره په هوایي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تایمنو ته لاړم ددولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتل او سمول هم اسانه کار ندی.

زما له نصیبه زما تکړه مرستندوی او بنې لاس رفیع الله (روښن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او دټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تایمنیو په نوي سړک دهوایي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تایمنیو او بالاخره له کانټینینټل هوټل سره

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعې ورځ وه بیروبار هم کم و په لس دقیقوکې هوايي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټیلیفون يې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقیقې تېرې نه وې چې له ټکسي رابنکته شول، دهوايي ډګر په ځلور لارې کې مې ترې بیک واخست له دواړو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نرې کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره خوځایه زه او بیک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفینو دکورني پرواز (الوت) خبرله ما واورېده نو تالاشي به يې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپل یوه ملګري غلام حبیب سیفي ته ټیلیفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښت خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې او نه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره یو ساعت وځنډېدو یوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کېناسته.

په الوتکه کې مسافروته یواځې یو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرایه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنايي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وریادوي .

کله چې له ترمینل څخه ووتم ګورم چې ځلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دریويې یوله بل سره نه پېژندل حیران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټینګ کړل خو حال يې راته ونه ویلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبیب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښنود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته ووېل چې دی به زموږ سره لاړشي، خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کور د هرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، دا هغه مسجد دی چې د طالبانو په وخت کې داکټرو کتونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یوا ځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو د حقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

د غلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،د صفر تخت ،د حضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او د حضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،د ماښام لمونځ مو په تخت صفر کې وکړ او ماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحد دی او د قانون له مخې پر نورو لومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خوکه څوک هرات د افغانستان له نورو لومړی درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاً څوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونوکې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل اوکوچنیانوته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیو سره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبیا پرې لوی څادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی اودرنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم ځلېږویشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دبیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد والیان وو ،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولایت عواید کارول شوي او د حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولایت و .

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګوته نبغ ودرېږي.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې دمعنی په لحاظ
واړه لګيادي ځيني ځان ځيني جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کی ولی کار ونشو ،چا ونکړ. مهم او دی،اد وړخنډونه کوم و ، اوايا داخنډونه له منځه تلل او که نه ، ولس ددې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه ،له ولس څخه ددې خنډونو دمخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه،هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښايي حاجی صاحب دی‌ن محمد يې چې یو دروند اوولسی مشردی دیوې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووايي . داچې د حاجی صاحب دی‌ن محمد اوحاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاری‌انو سره څه اندېښنې شته او څومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دی‌ن محمد سره کافی دلایل شته اواوس يې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښايي دخپلو خاطرو لیکلوپه ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووايي.

الانتظار اشد من القتل

د شپې مې سيدنصير هرات ته له رارسېدو خبر کړ،هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی دیوه شریک دګرځنده ټېلیفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټېلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل يې سباته بجې دفتر ته راشه ،سبا چې کله ددفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان ددفتر مخ ته راټول شويدي.

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوایي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډګرکښېني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داووبجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتظریوچې له سره الوتنه تنظیم شي ،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېروولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږ ټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤلینوته ویل چې موږ په هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرځ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونومسافر کړي یوبیا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانو په سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور په هرات کې اته ورځې ايسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نيمې بجې شرکت ته ورتللم څو شپې به ناست وم بېرته به راووتلم .د شرکت مسؤولينو ددې لپاره چې حاجيان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې يې ورکولې.

څه موده د ياسمين په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووينم،شرکت دحج او اوقافو په رياست پېژند ليک راکړ چې واکسين راته وکړي يوولس نيمې بجې وې رياست ته ورغلم ګورم چې واکسين ته دحاجيانو لوی کتار ولاړدی ،په همدې وخت کې مې ټيليفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي راديو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبريال(س اغا) غږ واورېد . (س آغا) اصلاً دشمال او سېدونکی اودېوې مجاهدې او شهيد پالې کورنۍ غړی دی، تره يې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړيو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېريال پېښورکې مې هم پيژنده له رسنيوسره يې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې يې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله يوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې يې وکړې (رښتيا ووايه حج ته ځې اوکه سياحت ته؟ دوبۍ ته روان يې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک يا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاين وي ځان bussy (مصروف) ښيي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو يا خو ځواب نه راکوي او که رايې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه يې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم يې ښيې.

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یا یې نښې درته نه ښیم لامل يې داندی چې ګوندې ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې يې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکې کوله خو تاته به يې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته يې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي.

دنه معرفي کولو یولامل خو يې دادی چې پخپله يې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره يې مېلمستیاوې منلې چې چاته يې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسې رسوا کړې نو ....

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ارواښاد مولوي صاحب خالص په وینا (هغه یو جهادي رهبر ښودلی وو)

رحیمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې یې سوځوي دې او که نه یې اغوندې نو بې سیرته کېږې.

هغه مهال مو چې په پړواک کې ګډ کار کاوه نو یوځل پر رحیمزي زما یوې ټوکې بداثر کړی وو په ډېره غوسه یې دهمکارانو په مخ کې راته و ویل چې والله که رانه خلاص شې له دفترخخه بهر مې(دکورنیو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهیسې ترې وېرېږم.

هیله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او یا دخرابات دکوڅې رازونه درسره شریکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شریکاوه .ښاغلیه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل یوځوږ ملګري سره ضرورکاروي اوځوځو ځله دې په چټ کې پرې غږوکړې خوهغه دې یا ځواب نه درکوي او که دریې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت یم)؛ خو له یوې خیالي او رومانتیکي انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانیان یاست او زما ددې لیکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي.

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره یو چل وکړ ماویل هغه د میراوس خبره راځه په ناګومان یې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پربښې و ، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه ،په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړۍ مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم ،ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه .

اوس چې ځوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې دپېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنېټ ته مې څه ورکړل او دې څه شي ولوستل چې پرې عاشقه شي ،ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه .

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو ، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور ورو پېژندله ،ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو او کله کله په انګليسي غږېدم. زما انګليسي، او اردو دومره قوي نه او د(س صاحب) ډېرقوي دي خوبيا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دياسمين او (س اغا) چټ به کله کله درې نيم سوه کرښې هم شو هغه به زما (ياسمين)د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به يې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټيليفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به يې له ماسره له نږدې ليدل غوښتل خومابه په نن او سبا اوګڼوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقيوداتو ځان ترې خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خو کله به چې زه نېټ ته ناست نه وم يابه چېرې لېرې تللی وم،نوبيابه مې پاسورډ ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص ليکوال اواديب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه يې کړولي دي ورکړ،هغه مې په دسيسه خبر کړی و او ورسره به لګياوو ، کله کله به مې دياسمين په ادرس ورسره يو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جريان کې به مې دحقيار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو ياخوبه يې هېڅ ځواب نه راکاوه، اويابه يې يوه جمله وليکله (حقيارصاحب وبخښه بوخت يم) دې ډرامې ډېروخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته يوځل وويل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفريح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفريح ته راغلې يم که وخت لرې دلته راشه يوبل به ووينو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحيمزي ځوانيمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

www.meltanik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه. له هماغه وخته، یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیا څخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ما خبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو. (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو. ما چې وکتل د واکسین نمبر هم لېږلی دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټېلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږ دفتر دی ته چې کله له موفق څلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړ چې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل بېرته ولېږه زه او (س اغا) وریسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خود هغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې،قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ،په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوایي ډګرته رخصت کړ،زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیوډاکټرانو بیرو بار نه و ژر ژر مې ځان ورساوه ، په واکسین کوونکیو ډاکټرانو بیروبار نه و ځوډوله واکسین یې راته وکړ ،کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطایي ولاړ دی .له ستړي مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو دریاست اداري مدیر دی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و ،په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وټاکل شو ،کله چې زه دجنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پالله کله کله، موپټه دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله،اوکله کله به دلیکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو ،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍ دقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همایي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خوند ورکړ،دطالبانو له ماتې وروسته یې همملته دوهم واده وکړ،اوپاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما د انتظار په ورځو کې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلورورځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو. دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اورېدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته دژوند له هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اېښودل شوي وو، ځینې یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا او پېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سی ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتمم او روحاني کورنۍ غړې سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (انا لله وانا الیه راجعون) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکر په ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر ورور سید حامد ګیلاني دهرات دسرحداتو رئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتو او کلتور دریاست مرستیال او مسعود ګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوډېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې د مطلب یاران مې هم وپېژندل، په ټوله کې د هرات ډېر مېلمه پال، صمیمي او خواږه خلک دي

.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو ښنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلی د صندوق په بڼه قبر ایښی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولی وو .له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست ،ویې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر یې صبر تمام شو، ویې پوښتل :

نوم دې څه دی او دکوم ځای یې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار یم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیو سره همکاري .

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په توردحج پرځای ګوتنانامو ته لاړشم.

ناکاره مې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد یو رئیس و .

نوم یې څه وو؟

حقیار

پورورې خوبه دې نه وي هسې نه چې پور یې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شریف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب داچې دهغه پرځای ما ونه نیسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وینم نو دهماغه مینه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وویل نو څه توره یې درسره کړې چې دومره یې ستایې او ستانوم څه دی؟ ویل یې چې نوم مې فضل الرحمن او تخلص مې حکاک دی ،او حقیار چې دلته رئیس وونو له مراجعینو سره به یې ښه چلند کاوه، دچاکار یې نه ځنډاوه ، ځوځو ځله یې دمالکې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره یې مالګه پته کړې وه ونیول او تر هغې یې بندیان کړل ترڅویې چې ټولې پیسې پرې بانک ته تحویل کړې . ماورته وویل ته ترې څنګه دومره ډېر خبرېږې ؟ ویې ویل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او ځوځوځله ورسره دکانونولیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیايي وخندل: ډېر جاسوسان يې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې تېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته يې وويل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ موپه جمع وکړ، دده ټينګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چارواکي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقرر کې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه یې هم راغلل، په هرات کې یې له پښتنو سره د چاروا کیو د تبعیضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښیار او د هېوادله حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،یو یې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ویل چې دولسمشری په ټاکنوکې د اشرف غني احمدزي کمپاین کوونکي وو ،آن له خپله جېبه یې لګښت کړی او له همـاغې ورځې راهیسې د چارواکیو د غضب له ښپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شوخو ویې ویل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقیار یې ،تر یوولس بجویې د هرات د کانو او صنایعو د ریاست د ناقانونه کړنو او د غلا د تود بازار په اړه معلومات راکړل.

راته و یې ویل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه ،یوولس بجې یې پخپل موټر کې د محاذ دفتر ته راورسولم.

ده او غـلام حبیب پـه هـرات کـې د یوبـل نالیـدونکي او تحـت الارضـي (ځمکلاندې)ځواک څخه خبرکړم ،د اسې ځواک چې هغه د صوفیانو په وینا د هرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنیه قوماندان او د امنیت رئیس دده په اشاره څرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې څوک یو مدیر بدلولی یا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولایتي شوری ،د هرات پي ارتي ،په هرات کې مبشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوړ غوړ دي،دده په وینا نیول ،وژل،او تړل هم کوي او خوشې کول هم، دده وینا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه میلیونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تبنـتوونکي او تروروونکي لري،ستاسو د ذهن غشی به هرو مرو د اسمعیل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعيل خان نه دی،بلکې اسمعيل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ويل کېږي چې په اسماعيل خان ځوميا شتې وړاندې په سر تېرې بريدکې هم دده لاس وو، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووينې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړې چې دا سړی به هم دومره خطرناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاځي ــ چې .....له پوزې ځاځي) دا شخص ديني عالم او دهرات دعلماوو د شورئ مشر مولوي خدايداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړېل احرام اویو جوړ نورې د احرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سودا مې هلته پوره کړه کله به مې له سید نصیر او کله هم حاجي عارف سره ټېلیفوني تماس ونیوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن او سباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیو کې تېرېدله ،کله کله به د روشن زرمل شرکت نمایندګۍ ته د فضل الرحمن او هېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن د مولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت د دولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پشه یي ژبی دی، خوزوکړه یې د هجرپه محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې ترپشه یي پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دینداره ،پاک اوربښتونی نوی ځوان دی ،لویه او سوچه رېره لري،په همدې ورځو کې یې دهرات په نوي ښار کې د صرافۍ ترڅنګ په اریامارکېټ کې له هېواد سره یوځای د روشن زرمل نمایندګي پرانیستې وه.

هېواد د ننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر یې په پېښور کې تېرکړی دی، ټوکي او دخو اخلاقو خاوند ځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبو سره پښتوویلې نو ماته یې ډېرخوند راکاوه .

ولي شاه بهره چې د امهال هلته د اطلاعاتو او کلتور رئیس دی خو میاشتې وړاندې په کابل کې د ابن سینا په موسسه کې راسره مخ شوی او ټینګارېې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید ووینم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپانه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلویزیون او مجلوکې مې د پښتو برخه ډېره خواره ولیده په ورځپانه کې خویې یوټکی هم پښتو نه وو ومې پتېېله چې په یوه غشي دري ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو او کلتورکې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووينم، د پښتولپاره به هم کچکول ورته ونيسم،او دهرات دارګ يا اختيارالدين کلادليدلولپاره به ترې ليک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهين دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولو پښتون مېشتو سيمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې بايد کم ترکمه په سلوکې د ېرش،دري ژبې ته ځای ورکړي آن هلته هم چې نه دري ته اړتيا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاريخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسيس (۸۰_۲۰)کالو راهيسې پښتوخپروني کړي اودخلکو غوښتني يې اشباع کړيدي.

دننګرهار، پکتيا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسيموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،باميان ،دايکندي،غور، بادغيس،فارياب،کاپيسا،فراه اونيمروز په دولتي خپرونوکې يا پښتوله سره نشته اوکه په ځينوکې يې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهين هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته د پښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه يې مني ولې غبرګون نه ښيي؟

رهين ماته هېڅ داسې ولايت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولايتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي يې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپروني پيل کړې.

دهرات په سلوکې اتيا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا د ناپوهۍ او یا هم د نورو دلمسون پر بنسټ له پښتنو سره تعصب کوي، او په پښتونه پوهېږي ، هم له ختمې پښتانه دي. یا به الکوزی ، یا علیزی، بارکزي، نورزي، اسحق زي وي او یا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک او یا احمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېر پښتانه او سي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي او یا ترې څه واوري.

آن د عطامحمد نور د امارت او خپلواکې واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنورو قومونو ډېر (ځلو ښت سلنه) دي، دا لاپې او مبالغه نه ، بلکې په عیني واقعیتونو ولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یواځې توګه تر پښتنو ډېر یاد پښتنو په اندازه وي.

په بلخ کې نه د تاجکو، نه د ازبکو، نه د هزاره ، ترکمنو او ایماقو شمېر له پښتنو ډېر دی، نه د نورو. خو دلته هم د الوی او غوځ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیا کې حق نلري ، خو په ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، او خوست کې بیا مسؤولین اړ دي چې کم ترکمه د برش سلنه دري خپرونې ولري ، که څه هم اوربدونکي ، اولیدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو، د هغه مرستیال باقر ګیلاني او همایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې د پښتنو لیکوالانو نه شتون وو، خو دا پلمه د منلو ځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان، تیمورشاه یوسفزی، ډاکټرشېرزاد ، اریانانظري، شېر احمد ستانکزی او نورو د سپیني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ، د مرچل په نوم سایټ او دهریوا په نوم مجله هم لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چارواکیو ژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتو ته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وینا ، هرات ښار دوه نیم زره کلن تاریخ لري او له مقدوني سکندر وړاندې اباد شوی دی .

ددوی په وینا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځایونه او ابدې شته دي چې تراوسه یې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبیت شوي او د نورو د پېژندنې کارروان دی.

اختیارالدین کلا دامهال ترترمیم لاندې وه په امنیتي مسؤولینومې له دوی اجازه لیک واخست او لیدلو ته یې ورغلم.

موږ په محاذاوونیزه کې د اختیارالدین کلاد ترمیم (بیار غوني) خبر خپور کړی وچې یونسکو ورته میلیونونه ډالرببل او افغان چارواکیو ته یې ورکړیدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر یوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتیان یې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختیارالدین داکلا هم له میلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همدا ځای یې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړی برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دریمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې یې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زیاتې دي . دې کلا دغوریانو او سلجوقیانو امپراطورۍ هم لیدلې دي. دتیموریانو مقتدر پاچا اختیارالدین له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم یادېږي په ۷۲۰ هـ کال دتیمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکیار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دهغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا رنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریز کال یونسکو داکلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینو او طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلاڅخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د ۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې ښه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمایلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمایله به هغه چاته ورکړي چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونو او یو په بله ننوتوخونوکې شمایله راپیداکړي اوبله داچې خونې(وژونکي) غوا ولوشي.

اختیارالدین کلا هم دشمایلې دپلار دکلا په څېر یو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حیران شي چې داخونې به یې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنیومعمارانوهڅه کوله چې دکلا تاریخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لویې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټېزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچاروواکیو په وینا ، ایرانیانوپه غلا ایران ته قاچاق کولې،او افغان امنیتي ځواکونونیولې وې،ددې تېګو سور له یوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواووېې په هفت رنګ ډول لیکنې حک شوې وې،پر تیګه لیکنه آسانه وي خو دا چې تیګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې لیکنه وشي نودابیا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زیارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزیزالدین وکیلي په لاس په یوې لیکل شوې کتیبې چې د تراش په ډول یې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ یعنې اوه ډوله خط .

د یو انتظار پای او د بل پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په پنځمه مو د جمعې په ورځ د ماسپښین لمونځ د هرات په جامع مسجد کې اداکړ سید نصیر راته ټېلیفون وکړ چې د دوی دفترته ورشم، مازیګر څلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سید نصیر او نور ټول راغلي ،د حاجیانو ګڼه ګوڼه وه.

د دفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي،په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لیږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده او ورته به یې وویل چې سبا شپږ بجې د همدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی،چا غږ وکړ چې په هوایي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي وو څوک یې په ټېلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل .

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو ،اکثرو حاجیانو لس دولس ورځې ،ځینو آن اتلس ورځې انتظار او شپې په هوټلوکې تېرې کړې وې،د هرات ولایت یوتن پښتون او سېدونکي عبدالصمد راته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته دتللو په نیت راوتلی دی،ددولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت .دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی او همدلته یاله دوستانو سره اویا په هوټلونوکې شپې سباکوي.

د شرکت مسؤلینو له نورو پاسپورت او ټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ او پاسپورت یې دواړه راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام حبیب راپسې راغی په وچ زور یې کورته بوتللم،ددوی کورله شرکت سره نږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټېلیفون زنګ مودسحر ځلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان ځلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبایل مې،په ټاکلي وخت زنګ (ټالی)ووهله،راپاڅېدو اودس او تهجد مووکړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لږ یې په عذاب کړوهغه هم زنګ ورته وواهه کله چې یې okکړ ده دټېلیفون دلاسپیکر loud speakerتڼی کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتی لهجې پوه شوچې ددې ځوروني تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شوي دي اوس هسې هم پاڅېدم ، دننګرهار اوهرات تر منځ شاوخوا ځلوېښت دقیقې دوخت توپیر دی،یعنې په ننګرهار کې ورځ تر هرات ځلوېښت دقیقې وړاندې پیلېږي،پاوباندې پنځه بجې شرکت ته روان شو،لار لنډه وه غلام حبیب موټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ویې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیک) په ټایرونو روان کړ.

غلام حبیب اوغلام حضرت زماد ډېرخواږه ،دینداره ، رښتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهیدغلام حیدر کوچنیان ورونه دي غلام حیدر په اومر ماین پاکولومؤسسه کې دیوې ډلې مشر وو چې موټر یې په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمند کې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،او له ډېرو ارمانونو ،دین اوهېواد ته د خدمت له سترو هیلو سره په شاوخوا ۲۲ کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، او د غلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې د تقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجد کې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره د سحر له اذان یو ساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، د خرقې د جامع مسجد د شورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجیان راټول شوي وو ، لمونځ مې یوائې اداکړ مسؤولینو حاجیانو ته ټکسي موټر نیول او هوایي ډګر ته یې لېږل کله چې هوایي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوایي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو ، یو۳۰۳موټر راغی هوایي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانو لپاره خېمې درول شوې وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره مو غسل وکړ، بیکونه څوځایه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوایي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مو احرامونه وتړل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز یا څادر وو ،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،داټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې، نورنو انتظار بیاپیل شو ،دهرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زموږ په ټکټ کې دالوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وي.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوایي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه د ناستې ځای وو نه ددمې، نه تشناب ،نه کانتین،حاجیان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې ، حاجیان په ولاړه ستړي شول ،چیغې پورته شوې، خو دهوایي ډګر اړوندو مسؤولینو ویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي،تاسو هم بله چاره نلرئ.

www.meitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواهم یخه وه ،آن چا ځادر هم نه درلود چې ځان لاندې یې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنی الوت یې درلود او سپرلۍ یې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې یې کېبل کړه ،خواري یې پرې وکړه، اخوا دېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږ حاجیان وار خطا شول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یا زموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه یې اخستې او بولډینګ کارټونه یې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څو دقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوېل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنو دسیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد او بندر عباس تېرېږي، بیا څلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیا عربي متحده اماراتو او بحرین او بیا سعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تا به ویل لاندې مالوچې څمکه ده،د وریځو سپین غرونه په حرکت وو ،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځخه بېل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او د قیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دورېځو دا غرونه څنګه له یوبل ځخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کېږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډېرین غرونه هم یا د ډېرتبخیراوتودوخي له امله اویا دبینګ بانګ [ستړې چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....)
یعنې: (ایا کافرانو داندي لیدلي چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بیا مو سره بېل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمايي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې مورته وویل شول چې الوتکه شپږډېرش زره فوټه لوړه الوځي اوځلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع ځخه دې مونږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شېبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې ليدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضايي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لويې لويې بېړۍ ليدل کېدلې ،يوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پريوه ليکه رواني وې،کله کله به يو نيم ټاپو هم وليدل شو، موږ ته ويل شوي و چې الوتکه به شلو ښت دقيقې پرسمندر ځي خو موږ له يوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړ کله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښې لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استېيورډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دايې بحرين وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې يې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه وليدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سيند.

وړاندې له ګردو (دايروي) پټيو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډيزاين جوړ او د ستورو بڼه يې درلوده، استېيورډ وويل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدينه د سعودي په لوېديځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په ځبر ،څوک چې دې ښارونوته له ختيځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختيځ څخه لوېديځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به يو نيم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچيو کې يې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه ووڅښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ يې په نسبي ډول ښه وه، يو بوتل اوبه ،يوګيلاس شربت او يوګيلاس چای يې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شيک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه يې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې يې په تن وې، دالوتکې عمليې اعلان وکړ چې څو دقيقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او مونږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله ځوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو ، ځوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني ميقاتونه ياهغه سيمې چې حاجي ياعمره كوونكى حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مكې معظمې ته نږدې او ځيني يې لرې وي.

رسول الله(ص) داپنځه ميقاتونه په خپله ټاكلي دي .

ذوالحليفه:ددې ميقات دوهم نوم ابيارعلي دى،په مسجد شجره اومسجد ميقات هم يادېږي،داميقات دمدينې منورې په اوسني جغرافيوي تشكيل كې دى چې له نبوي حرم څخه لس كيلو متره جنوب دمكې معظمې پر لار له مكې معظمې څخه ۴۱۰كيلومتره لېرې دى دادمدينې داوسېدونكيو ياله دې خوامكې حرم ته دتلونكيو ميقات دى چې همدلته بايد احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه كې يو لوى اوښكلى مسجد جوړشوى چې پنځه زره تنه پكې ځايېږي، دامسجد ۶۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ گنبده لري .

له مكې څخه مدينې ته اويا له مدينې څخه مكې او جدې ته تلونكي حاجيان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.

قرن منازل: داله يوه لوړ غره څخه د ښېل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خليجي سيمو ،رياض اوطايف له لورې د راتلونكيو حاجيانو ميقات دى چې له مكې معظمې څخه ۸۰كيلومتره واټن لري،له دې سيمو څخه مكې ته دوه لارې دي چې بيا په يوه نقطه (زيروميقات پوا ينټ)كې سره يوځاى كېږي پر دواړولارو لوى لوى مسجدونه جوړ شوي دي،چې يوه ته سيل كبير اوبل ته وادي محرم وايي،سيل كبير مسجد له حرم څخه اتيا كيلومتره لېرې شمال ختيځ ته دى چې له طائف څخه هم شلوښت كيلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږميز كال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه كې جوړ اودرې زره لمونځ كوونكي پكې ځايېږي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجد ته د مکې او طائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۶ کیلو متره لېرې دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳ کیلو متره واټن دی دا مسجد ۱۳۵۷ متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې د پرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې او د میقات او د احرام تړلو په ټولو مساجدو کې د غسل، او د اسه او د حاجت پوره کولو ټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۶۱۹ میلادي د نبوت په لسم کال د طائف له خلکو نهیلی او خفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې د الله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دا د عراقیانو او له دې خوا د تلونکیو حاجیانو میقات دی پدې خاطر چې دلته د عرق اسود په نوم یو لوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص د عراقیانو لپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق د مسجد حرام شمال ختیځ ته په نوي کیلو مترۍ کې پروت دی، دا ساحه د قرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه د پرش کیلو متره لېرې ده ،دلته پخوا یو نړېدلی مسجد و اوا وس ملک فهد په ۱۴۱۴ ه.س کال دلته دیو نوي مسجد د جوړولو حکم وکړ.

یلملم: دا له مکې معظمې څخه سل کیلو متره لېرې د یمن او جنوب له لوري دراتلونکیو حاجیانو میقات دی،دا ځای نن سبا په سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجد هم وو ،کله چې د مکې او جازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نو دلته د حاجیانو تلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵ متره مربع مساحت کې یو مسجد جوړ شو ،چې شاوخوا یو نیم زرتنه پکې ځایېږي دا نوی مسجد له مسجد الحرام څخه یو د پرش کیلو متره لېرې ،د پخواني مسجد جنوب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېديځ ته په يوويشت کيلومترۍ کې دی.يلملم دچين ، هندوستان ، پاکستان، افغانستان جاپان او له دې خوا دورتلونکيو حاجيانو ميقات ځای دی.

جحفه: دادمصر،شام اوله دې لوري دراتلونکيو ميقات دی چې دمسجدالحرام شمال لوېديځ ته په ۱۸۷کيلومترۍ کې واقع دی دجحفې جنوب لوېديځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختيځ ته يې په پنځلس کيلومترۍ کې سره بحيره پرته ده. داسيمه دمدينې اومکې پرعمومي سړک ياپر هجرت روډ پرته ده ،له مکې دمدينې په لور ۲۱۱کيلومتره وړاندې ددې ميقات برابري راځي، پر همدې برابرۍ له دې سړک څخه داميقات پريوه لويه لوحه دلوی غشي په واسطه ښودل شوی دی،دلته هم په ۹۰۰متره مربع مساحت کې يولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نيت له مدينې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نيت له مکې څخه مدينې ته روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حِل:دميقاتونو اومکې معظمې دحدودوپه منځ کې چې کومه ساحه ده،دې ساحې ته حل ويل کېږي. ددې ځايونو اوسېدونکي داهل حل (دحل داوسېدونکيو په نوم يادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلو کورونو څخه کوي.

په ژمي کې دوبۍ

ترمينل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سيم کارت اخستل او خپلو کورنيو ته د رسېدلو ډاډ ورکول وو. همدلته د يوشوکيس شاته ځوان هلک ناست وو ګڼ سيمکارتونه او کرېډېټ کارتونه يې مخ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبي و، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پیل شول، هلته هم څوټیلیفوني شبکې کار کوي، موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو، یوسیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو، او پنځه ویشت دقیقې کرېدیت پکې وو، ماهم یو سیم کارت واخست، ټیلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورونکې، چې په عین وخت کې صراف هم وو ډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو، ویې ویل چې ستا ټېلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه، ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳،۷ ریاله ګرځولي وو، زما سیم کارت (مبایلي کمپنۍ) او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ وو چې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مایې د ژباړې هیله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و، اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم، یواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولي وهل، له عکس سره د شخص کمپیوټري کتل او... ډېر وخت غوښت، هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یو ساعت موږ منتظر وخو څوکۍ پرېمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو، دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویـزه ،د پاسـپورت نمبـر، دګوتـو او سترګونښـې پـه کمپیـوټري کـامرو کتـل کېدل.کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زموږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیایې پـه یـو بـل ځای کـې همداسې غرفوتـه کتار ودرولو، پـه نوبت یـې رانـه پاسپورتونه واخسـتل او څه کوچني کـوچني کمپیوتري سټیکرونه یې پرې ونښلول.موږ ته دا سټیکرونه اضافي او نا اړیـن بریښېدل خووروسته جوتـه شـوه چې داهـم د کـار شـی دی، چې وروسـته بـه یـې پخپـل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تـن پکـولي مې پر اوږه لاس کېښود :(اوجوانیمرګ ایجـه چی میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطي مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقـافو وزارت مشـاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږی زماپخوانی ملګری دی، زما کتـاب (ښځه پـه اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي لـه دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۳ته ورته موټرو ته بوتلل شـو ،سامانونه یـې پـه ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او پـه لفټ یـې د موټر سرته پورتـه کـړل. داهرڅه حاجیانو تـه دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب لـه لارې نیول شویومزدورانو کول . مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتي امتیاز هم لري، د سعودي سترې فابریکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې یې په غوړېوکې وي، الله ج دخپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر یې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تړانګه او ډېر کم سوری ښکاري چې آن تر مدینې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تړانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سیالانو سره سیال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځیني یې په مدینه منوره کې خوډېر زیات یې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته د حرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیز کال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدینې څخه مکې معظمې ته تشریف ورووړنو نو دمکې اوسېدونکیو ورته وویل چې د شعیبې دبېړیو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي، حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای یې وکوت او دبېړیو دنوي تمځای دجوړولو امر یې وکړ.

جده دعربي نړۍ او په ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زېږدیز کوچنی ښار وو، په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰ کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالي کولی شي، د باب الحرمین الشریفین(د حرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(د سرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې د سمندر پرغاړه دوا کمنو او شتمنو اسمانځکو ماڼیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

د اخبارالمکه لیکوال(فاکهي) د حضرت ابن عباس په روایت وايي چې د حضرت بي بي حوا د حضرت ادم ع د مېرمن او د ټول انسانانو د مور قبر په جده کې دی.

علامه محمد طاهر کردي، په تاریخ القویم کې د الرحلة الحجازیه د لیکوال علامه بتنوني له خولې وايي چې د جدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې د بي بي حوا قبر بولي خودوی دا خبره نه مني. دا قبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنا یارمحمد موږته وویل چې د بي بي حوا قبر ته به ځو خوموږ هلته د حرم او کعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو د تللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره د حرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وايي چې د دې ښار نوم د همدې لپاره جده اېښودل شوی چې زموږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته را ولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې را ښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوایي ډګر

هغه هوایي ډګر چې موږ پکې ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډګرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپوږمیز، ۱۹۷۴زیږدیز کال پیل اوپه ۱۴۰۱ سپوږمیزیا ۱۹۸۱ زیږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخو وېشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوایي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده .داهوایي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوایي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو ورتیالري او دهوایي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایبر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی .داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړې ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پرورړاندې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زېږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فیوضاتو ښار ته

د شنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرینې پلوشې ټولولې موږ له جدې ښخه مکې معظمې ته روان شو، په موټروکې دوېش او د حاجیانو دلېږد کار منظم وو، څلور لوی بس موټرونه چې په هریوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو، په موټرو (ابوسرهد) لیکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ ورونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې لیکلي وو، له سلو ډېر موټر مو په دې نوم ولیدل ماته د موټر په مخکینۍ څوکۍ د چلوونکي ترخنګ د ناستې زمینه برابره شوه، موټرته یو تن غنم رنګه ځوان چې بربت او ږیره یې په سنتو برابر او افغاني جامې یې پر تن وې ناست وو، په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې یې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهد لیکلي دي، هغه راته وویل چې ابوسرهد دیو شرکت نوم دی، ددې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً د پاکستان د پېښور، پښتون او سېدونکی دی.

دده د معلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعیت اخستی دی، او د سعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي، ده وویل چې اورېدلي یې دي نوموړی شپږ درش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجیانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وویل چې له دا ډول بهرنیو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زویان (شهزادګان) شریک وي خو له ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت ښخه خبر ندی.

د جدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتیا کیلومتره واټن دی، خوابادي ډېره شوې، د مکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي، په ځانګړې توګه جده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښېدي چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجد ته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګري فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل :ځوانیمرګه ته خوزما وطندارڅه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پیل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه يې وويل چې دلته يې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی، هغه وويل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی، خو دابوسرهد شرکت مسؤولينو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې مياشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ويله خو مورنۍ ژبه يې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې د پټه شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې د ځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتيا کې ورسره سيالي نشي کولی، هغه ښار چې عظيم الشان قرآن ورته بلد الامين، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ويلې او الله ج يې پرسپېڅلتيا او عظمت سوګند ياد کړی، هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبريل منزل دسيدالکونين د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعيل دذبحې د پېښې شاهد او قربانګاه، د سلګونوانبياوو د رسالت ،دعوت ،زيارت،اقامت او امامت ځآی او دالله ج دکور وياړ اوشرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربآ ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرڅپرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزيون په سکرين کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم، هلکه ته خوبه خوب نه وينې، ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر يوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چا ته د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام د پېرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې دذهن مسیر واړوه،د اسلام د عظمت ،قوت،ویاړ او شهامت دوره را یاد شوه، چې څنګه یې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي،دا د اسلام دبریا ، لویۍ،ځواک ننبه ،او نامسلمانو ته دا ښوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې یوازې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،او سدرة المنتهی سره نېغې اړیکې نیول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفایت نه کوي، بلکې حقیقي او معنوي خیرې هم لیرې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، د ایمان او اسلام تلپاتې ډیوه یې په لاس او د اسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل د اسلام پاسپورت او د ایمان ویزه غواړي.

دلته یو مسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمینه دوره ورپه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانو ذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن د مکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې د نوروشرکتونو حاجيان هم وو، دهغوی لپاره په پام کې نيول شوي داستوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان دتفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ، دا ځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو اوحجاجو د هر کلي ځای دی . حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه ،یو جوس،بسکېټ ،کېک ،کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي،هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودرېږي، حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي،که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټروانېږي موړ وړې او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو متره و، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډېر ور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او دا ساحه اوکورونه دهغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینو ته یې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل د اسامه دشتمنۍ ښښه ده او داڅرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي ، ددومره شتمنۍ ددرلودلو سره بیاهم دتورې بوړې په غروکې د اسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې د اسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې د اسامه دکورنۍ ددرناوي ، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـای کـې بحـث وکـړو خـو اوس همـدومره وايـو چـې ددوی کـورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلارېې د سعودي حکومت وزير و په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل ميراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وويل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دليکلو په وخت کې امريکايانو د اسامه رح د شهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکـې پـه ښـار کـې تـاو راتـاو کېـدو ،بالاخره مـوټر د سـړک پرغـاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټيليفون کړی و ،درې تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورين تندي يې سلام وکړ،هر تن ته يې دلته هم هماغسې يوه يوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته يې هر حاجي ته يو پلاستيکي لاس بند ورکـړ پـه لاس بند دخدمت د مطـوف نمبر۸۷ اودجنـوبي اسـيا مکتـب پـه کمپيوتري غټ ليک اود دوی ددفترادرس،دايميل اوټيليفون نمبر کوچنی ليکل شوي وو ترکشک لاندې يې د هر شرکت او هـواد نـوم پـه قلم ليکلي وو.

موږ پـه پيـل کـې نـه پوهېـدو وروسـته پـوه شـو چـې مـوږ د جنـوبي اسـيا د اداري اوپدې اداره کې بيا د ۸۷خانګې اړوند يو .

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضري اخستل پيل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي يې غوښتل چې د پلار نوم يې واخلي له حاضرۍ وروسته يې ټول پاسپورټونه لـه ځانـه سره ايسار او د الوتکې ټکټونه يې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځایه روان شو ،دحرم لیدلو ته بې تابه وم، ډرېوته مې وویل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ویې ویل : له شیشې ښې خواته وګوره یو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتیا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې یې ساعت (ګړۍ) ښکارېده ماویل هو نږدې ده . هغه وویل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،یوځل مې زړه وو چې استاد ته ووایم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بیت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وویل خوهغه ونه منله ویل یې چې هلته له مانه ستاسو ټولوشتون اوزه له هغوی تسلیمي غواړم.دشپې پاو کم یوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عمارې)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسیا له مکتب څخه د عمارې لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې یې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانیو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسیزه خونه راکول شوې وه.

بیکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پرديوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نوموني لامل:

ځيني وايي دې سيمې ته مکه ځکه وايي چې ګناهونه له منځه وړي، اويا داچې اوبه پکې کمې دي (سميت مكة لانها تمک الذنوب ،اى تذب بها وقيل:لقلة مائها) يا داچې (لانها يوءمها الناس من كل مكان فكانها تجذبهم اليها) يعني : خلک پرې له هرې خوا بيروبار کوي، ګويا داچې ځانته يې جذبوي يا (لانها تمک من ظلم فيها اى تهلكه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه يې وړي، دا سيمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارين اى تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاء الغرام اوالدرر الفرائد المنظمة) د زمو ږد قبلي تاريخ ،دعبدالمالک همت ليکنه) په حواله،

زه پدې انديم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسميې (نوموني)ټول لاملونه يې له مسمى سره سمون خوري.

مکې ته په عظيم الشان قرآن کې بکه هم ويل شوې ده ،لا مل يې هماغه دمکې ازدحام او ديو بل ټېل وهل دي.

تفسير مظهري وايي مکه او بکه دواړه يوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله ميم، باتلفظ کوي،لکه نميط او نبيط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدين محمد جارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظيم الشان قران کې دې ښار ته د ام القرى يعنې دقريو مور (الانعام ۹۲)البلدامنايا دامن ښار(ابراهيم ۳۵)البلدالامين ياډاډمن ښار (التين۳) البلدالذی حرمهايا هغه ښارچې محترم يې ګرځولی دی (النمل۹۱)حرم آمن ياد امن يا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغير ذی زرع يابې کروندې دښته (ابراهيم ۳۷)معادیا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قرية يا کلی (محمد۱۳)المسجدالحرام يا عزتمن مسجدهم ويل شويدي .

واعلـــم بـــآن کثـــرة الاســـامی
دلالـــة علـــی ان ا لمســـمی ســـامی

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمي داهميت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافيه او تاريخ

ځينې روايات وايي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پيداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېديځ ته دحجاز په ويړه لمن کې دغرونو اوغونډيو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلدېې ختيځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او۳۹درجې دی دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.
مکه دتهامې په ختيځ کې چې شمال ته يې مدينه منوره ،ختيځ ته يې نجد او رياض جنوب ته يې يمن او لوېديځ ته يې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهیانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلو او کارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس د خلکو سویه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبو اوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،یا چاڼ شوې اوبه څښي.

د مکې هوا ډېره توده او سوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_ ۴۰ پورې رسېږي اوپه دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي یو عرب راته وویل چې په دوبي(اوړي) کې ځینې وخت د تودوخې له امله د سړک قیر هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپیر وي، د مکې او سېدونکي وایي چې الله ج اویا ډوله هوا وې پیدا کړېدي چې نهه شپېته یې په مکه او یوه یې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

د مکې د خپلو اوسېدونکیو شمېرله یو میلیون څخه اوړي.

د مکې مکرمې فضایل

الله ج په هر شي او هر مورد کې یو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتیاز یې ورکړی دی .د بېلګې په توګه په شپو کې د قدر شپه ، په ورځو کې د اختر او عاشوری ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په میاشتو کې رمضان المبارک، په جنتونو کې فردوس په ایتونو کې ایت الکرسي،په کتابونو کې عظیم الشان قرآن ،همدا ډول یې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظیم الشان قران کې دوه ځایه پرمکه معظمه سوګند یاد کړی دی:

والتین والزیتون والطورسنین وهذاالبلد الامین.(التین ۱_۳)یعنې پر انځر اوزیتون اوپر طور سینا اوپر دې امان ورکوونکي(امین)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :یعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاریخ مکه کې لیکي چې په عظیم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځایه مکه معظمه یاده کړېده: ان اول بیت وضع للناس ببکة مبارکا وهداً . . .(ال عمران ۹٦)

یعنې : (له شک پرته لومړۍ کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکي ده پدې کې ځرګندې نښې دي،یوپکې مقام ابراهیم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمایي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمایل(ماطیبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غیرک) (۱) مشکوة

یعنې ته څومره ښکلی ، خوشبویه اوپرماګران ښار یې که قوم مې له تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چیرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وایي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ ولید چې مکې معظمې ته یې په خطاب کې فرمایل:په رښتیا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه یې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فیماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته یو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حدیث منظور دادی چې په مسجدالحرام کې یو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې یوه ورځ روژه دبل ځای له روژې یولک چنده ډېر ثواب لري هلته یو درهم خیرات په بل ځای کې دیولک درهمو له خیرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نیکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه یولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپیدا ښت ویاړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داویاړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من یردفیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم)یعنې اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدینۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج ۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیداکړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړو اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دخو ساعتو لپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا ښکار وي ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دمونډل شوي شي پورته کول روا ندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک وابښه او ونې پرې کوي.

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راغلي دادرناوی یوازې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې يې ۹۴۳نښې ايښې دي خوددې نښوډېره برخه په غرونو ،غونډيو،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم ياکعبې خپل مساحت ۱۳۷کيلومتره مربع اوټوله ساحه يې پنځه سوه پنځوس کيلو متره ده چې حدود يې په دې ډول دي :

تنعيم يا د حضرت عايشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعيم دحرم شريف شمال ته دمدينې منورې پرلار له حرم څخه اوه نيم کيلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه يادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجيان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعيم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تميم دقبيلې يوې احمقې اونا پوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم يې ريطه اولقب يې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړی وربشلې اوچې مازيګر به شونو خپل کړی کاربه يې خراب کړاوخپلې وربشلې وړی به يې بېرته سپړلې،(ولاتکونوا کاالتي نقضت)..... ايت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کيلومترۍ کې شمال ختيځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک يې دضرب المثل په توګه يادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجايش يوښکلی مسجد جوړکړ.

حديبيه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کيلومتره لرې سيمه ده،اوس يې خلک شميسي بولي،دلته پخوا دحديبيې په نوم يو کوهی وو اوداسيمه هم دهمدې کوهي په نوم يادېده،شميس هم ديوه پخواني تاريخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږميزمږ)هم يادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کيلومتره لېرې يوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبيعت رضوان او دحديبيې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شويدي.

دلته پخوا ترکانو هم يومسجد جوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللي سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلة شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده،دداءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوا دقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانو نیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی،(افرأیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعنې (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ تـه ۱۲ کيلومتره لېرې دحرم حد دی نن سبا ورتـه عقيشـه وايي عقيش ديو شخص نوم دی، چې په نوي يمو هجري کلونوکې ددې ځای څښتن وو ،لبن شيدو (پيو)ته وايي.

دې جهيل ډوله ځای تـه ځکـه لبن وايي چې ورتـه نږدې غرونـه سـپين تـه مايل رنګ لري،دادرسول الله ص دحليف قوم خزاعه سيمه وه.

حرم يا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبـه ډېر نومونـه لـري اوداډېر نومونـه دکعبې ددرنـاوي او اهميت پـه معنـی دي،خوپه عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الكعبة البيت الحرام قياماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:يعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدوځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اويواځې ته وايي دامعناګانې پرکعبه تطبيقېږي .

۲:بيت الحرام

په پورتني ايت کې کعبې ته بيت الحرام هم ويل شوی .

۳:بيت الله

(وعهدنا الی ابراهيم واسمعيل ان طهراً بيتي للطائفين)(۱)البقرۀ ۱۲۵ .

يعنې:اوموږپه ابراهيم او اسمعيل ټينګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکيوته پاک کړه.

۴:البيت العتيق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...والیطوفوابالبیت العتیق) (۱) الحج ۲۹

یعنې او دبیت العتیق. طواف دې وکړي

دعتیق معنی، پخوانی، لوړشانه، نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی، یاداچې چا ددې کور زیارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولینک قبلة ترضها (۱): البقرة۱۴۴ .

یعنې :نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته یې خوښوې

د کعبې تاریخ او ودانوونکي

له تاریخي روایاتو څرګندېږي چې تر اوسه دبیت الله ودانی دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځینې روایات قوي ندي خود ځینو سند پیاوړی دی.

د بیت الله ودانوونکي

تاریخ دبیت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱: پرښتې.

۲: حضرت ادم ع.

۳: حضرت شیث ع.

۴: حضرت ابراهیم او حضرت اسمعیل علیهم السلام.

۵: دعمالقه وو قوم.

۶: دجرهم قبیله.

۷: قصی دکلاب ځوی، دنبي ع له نیکونو څخه یو تن.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸: دمکي قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.
۹په ۶۵هـ عبدالله دزبیرزوی.
۱۰: په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.
۱۱: په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمایي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته یې وویل چې زه له تاسره یو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي، اودې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وایي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقیق ځای یې معلوم نه وو،خوبیاهم د پروپیغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهیم ع ته دکعبې دقیق ځای وښود بیا حضرت ابراهیم ع دپنځوغرو(حرا ،شبیر،لبنان،طوراوجبل خیر)څخه تیګې راوړې،اوکعبه یې ودانه کړه.

(۱)هیتمي اومجموع الزوائد۳، ۲۸۸ دتاریخ مکه په حواله

ځینې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهیم ع په واسطه دتیګوراوړلو خبره نه مني ځینې داروایت هم صحیح نه ګڼي خو ځینې یې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظیم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعیل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقیقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عندبیتک المحرم) (۱)ابراهیم ۳۷.

یعني(ای زمورږربه!ماخپل ځینې اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داددي څرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو، البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې ودانۍ، اودیوالونه نړېدلي وو، خوبنسټ یې لاوو، اودومره کلک وو، چې زرګونه کاله وروسته هم، حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل، الله ج فرمايي) واذیرفع ابراهیم القواعدمن البیت واسمعیل) (۱) البقرة ۱۲۷.

یعني: اوکله چې ابراهیم ع او اسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي، چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی، کعبه دودانولوپه موخه ورانوله، نوزه هملته وم، ماولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په ودانۍ کې راووست، اوماولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته، تیګوڅخه جوړ شوی و، وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې، په دې وخت کې دارتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱،۴۰ متره وکیندل شوه، نو ولیدل شول، چې دکعبې دبنسټ تیګي له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته ډېرې کلکې لګول شوې دي، داتیګي داوښ کوهان ته ورته وې، اواوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده، دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰کاله تېرشول، خو دې بنسټ دهرډول طوفان سیلاب اوهرډول طبیعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاریخ کې، تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخواپه لاندې تاریخ پراخه شوی دی.

۱: داميرالمؤمنين حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲: داميرالمؤمنين حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبیرلخواپه ۲۵هـ چې له ۶۸۵زسره سمون خوري.
۵:دولیدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۶۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۶هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزیزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزیزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزيز په پيرکې د کعبې بيا رغونه

ملک عبدالعزيز يو ځل په ۱۳۴۴هـ يا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترميم امر وکړ بيايې په ۱۳۶۸هـ يا۱۹۴۸ز کې داکال پيل کړ د حرم د توسيع او رغونې کار پيل ووچې ملک عبدالعزيزپه ۱۳۷۳هـ ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزيزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختيا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله يې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسيع (پراختيا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترميم سعودي له شپږسوه اوشل ميليونوډېر ريال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزيز اوملک سعود له ترميم او پراختيا سره سره بياهم حرم تنګ اوزيارت کوونکي زيات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ يا۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتوکړل شي،هماغه وو چې دچت ترميم پيل شو، په چت کې لوډسپيکرونه (لوړغږي) ديخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تېرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼاشو ،بربښنايي او عادي زينې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰لمونځ کوونکيو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترميم هم شاوخوا دېرش ميليونه رياله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال يا د۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه مياشت کې دحرم ددوهمې پراختيا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳يا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختيا کې دباب عمره او باب عبدالعزيز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې د مسقفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحيد کانټيننټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،يوه لويه ودانۍ پيل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلي (زېرزميني)يوه ګراونډفلور (د ځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وايو)او ددې پوړ چت لري د مسجد انتظاميه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې د مسجد فني ،تخنيکي او کنټرولوونکي وسايط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځينې ډيپوګان اوتحويلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عامو خلکو ننوتل منع دي.

او ددريم پوړ چت دلمونځ کوونکيو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسايل او دهواديخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ايرکنډيشنونه کارېدلي دي .

ددې څلور واړو ځايونو مساحت ۷۲،۰۰۰ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتيا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، او هره ګنبده د يارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زينو (پوړيو)ترڅنګ څوځايه بربښنايي زينې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ايرکنډيشن لګېدلی دی.

د سعودي پاچايانولومړی توسېع (پراختيا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبير،باب الندوه، باب حجراسمعيل ،باب المدينه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزيز پورې چې باب حنين ،باب اسماعيل هم پکې ده غځېدلې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اويا کاله تېرشوي، او د کعبې ودانۍ بيا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزيزچې ځان ته يې د حرمينو خادم وايه ، د کعبې ترميم د ۱۴۱۷هـ سپوږميز کال په محرم کې پيل کړ او کعبه يې بنسټيزه ورغوله، په دې ترميم کې يې د کعبې د دېوالونو تيګې هوارې ا و يو برابر کړې وې .

بهرنۍ برخې :د تيګوله منځه يې پخوانۍ مساله راوويسته، نوې سيمنتي مساله يې ور ننويسته، دواړه چتونه يې نوي ترميم کړل، درې واړه، ستنې يې ورته نوې کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴متره د ملتزم اړخ يا له حجراسود څخه ترحطيم پورې د دېوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴، د حطيم له پيل څخه د حطيم تر پايه يا تررکن شامي پورې ۱۱،۲۸متره ، له رکن شامي يا د حطيم څخه تر رکن يماني پورې ۱۱،۱۲ او له رکن يماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږميز کال د کعبې د ترميم، وياړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجيان په احرام کې وو خو سيد نصير، او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وويل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو بايد له ميقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې يې کوئ نو جده خوله ميقات څخه اخوا د حل په ساحه کې ده او دم درباندې اوړي ،هغوی راته وويل چې موږ بيا له جدې څخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حيران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي،دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو ،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونو ته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینو معرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې رانښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ما په هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و ،خو په جده کې ډېرخولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچنې میدان ته راووتو موږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې څلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه،دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګۍ ولیدلې.

دلته په څلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو ،چې حاجیان بې نظمۍ ته پرېنږدي،یوکتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کرېې ورېې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارينه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر يې حرم ته او لږ يې له حرم څخه خپلو استوګنځايونو ته روان وو څوځايه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارينه يې د احرام په جامه کې خو ښځو يې يو ډول يونيفورم (يو ډول څادر ،کميس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او يو ځاى به روان وو چې دوى له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوى شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه د چاخبره د قدم ځاى نشته دى ،د تلبيې ملکوتي ازانګو فضا سندريزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېديځ حرم شريف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښي خواته يو لوى مسجد پرمخ راغى مولنا وويل چې دا مسجد په ټوله مکه کې مشهور او د اسامه پلار ابن لادن جوړ کړى دى او د ابن لادن په نوم يادېږي که له چا ځاى ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پيچومى پيل شو نور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دى.

د کعبې ليدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړى وم ،موږ د هغه ځاى چې حرم ترې پر خپلو سترګو ليدلى شو ،په څو مترۍ کې وو ،بس چې د همدې پيچومي چې په حقيقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او د خپلې مينې وصل ته رسېدونکى وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کيلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر او د (اللهم لبيک لبيک لاشريک لک لبيک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شريک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پيل شوې،مولنا راته وويل چې دا مخامخ منارې د بيت الله دي،تلبيې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له يو بل څخه د بېلېدلو په صورت کې يې د راټولېدلو ځاى د دارالتوحيد کانټيننټل هوټل مخ ته تلو پزيون ته ورته د اعلاناتو سکرين وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شریف ښې خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا یې سپین پړق وو ،دلته دتیارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهیسې دلته تیاره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تیاره فکرونه ،تیاره نظریات له دې ځایه کوچېدلي ځای یې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نیولې دی ،دعظیم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکیو یې یووخت دشیطان څراغ دبلولووس نه درلودنن ټوله چراغان ده.

مولنا په یوه دروازه ور ننوېستواوس نو څو ثانیې پاتې دي چې د څه کم دوه میلیاردو مسلمانانو قبله ، دبشرپه تاریخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووینم ، هغه چې هره ورځ یې کم تر کمه یوولس ځله یادوم او دلمانځه په هر نیت کې وایم (مخ مې دکعبې شریفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرایط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلوندی،هغه چې په بیت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خوپرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول یې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اووینبه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړینې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان یې هم تعظیم اوتکریم پیژني او آن توتکۍ یې هم له فیلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبیه یې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نیمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرټولو داسې کیفیت او د جذب حالت راغلی چې د تشریح لپاره یې الفاظ او د بیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس د هغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې ځلور ،ځلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نو د تاب مټره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼی زړه به هم کله نرم شي ژړا او سلګۍ خوپرېږده. خو هلته کیفیت او حالت داسې وي چې د کاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه څه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که د دنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښایي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف د عمرې وو، په لومړیو درې شوطو(دورو) کې مو باید رمل(او د پهلوانانو په څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خو دبیروبار له کبله دا کار ناشونی و ،د منډې خو پرېږده آن د عادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو د کیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو ، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعيې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښيي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم یادېږي په زینه راوختو . دا دطواف دپیل او پای زینه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا يوې پر مرمروپوښلي لوړې ته بوتللو ویې ویل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست یم یواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټولیزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځایونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوې چې دافغانستان ارګ ورسره سیالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتوڅخه ده او تر تیب یې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږې (صفاپخواغونډۍ وه او دوخت په تېرېدواو دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړې ځانګړې دعا به کوې بیابه دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه میل ته ورسېږې نو له دې شنه میل څخه به تر بل شنه میل پورې منډه وکړې ،داميليونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږې نو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعا به وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعې لپاره صفاته دتللو لار ببله او مروې ته ببله جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راڼ ته راورسېږي نوتر بل شنه راڼ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعې ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راڼ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخېیل

اوس راته یو دسر خرییل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو .

مولنا مورته وویل چې دلته سرونه مه خرییئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ بنه په راحت به یې درته وخریي موږ هم هلته سرونه ونه خرېیل ،نابلدي هم وه خو چې عمارو ته راغللو دمجیب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او موږ له یوسل او شپېتو تنو ډېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کوو او نوبت ته کېنو نبایي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې یې غلط ویوهولوو روسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښی اوله نعمت سره یې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل داپیسې ددوی په جیب کې ولوېږي .

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یودبل سرونه وخرییو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر یې مخکې خرییل شوی وکېناستم سر یې راته وخرییه،داوبنته ماپنځلس کاله نه ووخرییلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرییم او الله ج مې داهیله تر سره کړه،دري نیمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام مووو بست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډېر ستړي وودشنبې شپه ،دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځایېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو.

www.mellitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دا یوه کوچنۍ غونډه ده چې د صفا او مروه ترمنځ د سعې پیل هم ترې کېږي دا د کعبې د خونې په یو سل او دېرش مترۍ کې سوېل ختیځ ته پرته ده خو د کعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس د دې غونډۍ په سر یو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

دا هم یو کوچنۍ غونډۍ ده د دې د تیګې نوم مروه ده چې سپین ته مایل رنګ لري او ډېره کلکه ده ،دا غونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختیځ ته پرته ده سعې یا اوم شوط هم دلته پای ته رسېږي .

مسعی

د صفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې) لارته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. د دواړو غونډیو ترمنځ **۳۹۴,۵** متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو د تاریخ په بېلا بېلو پړاوونو کې دا ځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یو وخت دا ځای له بیت الله څخه بېل وو او د دواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلا بېل وخت کې چې د بیت الله د پراختیا پروژې عملي شوې نو دا ساحه هم په بیت الله کې راغله اوس خو د بیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. د بېرو بار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتیالپاره د صفا اومروه تر منځ سعي ته څلور لارې جوړې شوې دي یوه ځمکتل (زېرزمیني) ،یوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دریـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـکلي ډیـزاین، ډېـرو قیمتـي ساختماني توکیو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شوي دي. لـه صفا څخـه مـروې تـه دتللـو پـه ډېـرو قېمتـي مرمروپوښـل شوې لار بېله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار بېلـه او پـه منـځ کې دناروغانو او ویلچیرانو (دناروغانو دبایسکلونو)دوه لارې بېلـې دي پـر هر لار دزمزم داوبودوه ځایه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لـس نلکـې دي او په یووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لوړوالی ۱۱،۷۵او ددوهم ۸،۵متـره دی، اوس په لکونو حاجیان دلته په یو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا یي زینې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهر پـوړ ټـول مسـاحت ۷۸۹۰متـره مربـع دی برېښـنا یـې زینـې د بـاب الصفا (دصفا دروازې)بهر او لفټونه یې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تـګ راتـګ کـوي، چې لـه بهـر څخـه نېـغ حـرم تـه تلـل غواړي له دې لارو تلل د سعي کوونکیو د مزاحمت مخه نیسي.له دریـم پـوړ پرته په نورو پوړونوکې پکي او دومره ایرکنډیشـنونه دي چـې دسعودي پـه ګرمۍ کې خلک پکې یخ نیسي،لسګونه قندیلونه پکې ځوړند دي.

له بهرني صحن څخه صفا دروازه د کعبې لسمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره یو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوایي پول ته د ورتـه لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبی،بـاب السـلام یاباب بني

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شيبه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعى اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعى)څخه دکعبې سالون يا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پورې غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳ داغونډۍ هواره شوه اوس دتيګو کلکه لړه ننبه پاتې ده پرسر يې دموم په څېر سپين ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې ښښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږي هم نه. دصفا له غونډۍ شيشه يې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږميزکال حکومتونو ترميماوه خو په همدې کال يې دصفااومروه دپراختيا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاريخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقيده درلوده چې داساف په نوم يوتن نارينه له نائلي نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړيکې ونيولې چې الله ج دواړه مسخ او تيګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پيل کړ او دايې محترم بلل،د جاهليت (ناپوهۍ)په پير کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځينو داګومان کاوه چې ګويا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود بايد بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې لـه واجباتو څخه او دحضرت ابـراهیم او حضرت هـاجرې سـنت دي ،رسـول الله ص هـم دا ابراهیمـي سـنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپـل زوی حضـرت اسـمعیل راوسـتل اودواړه یـې دکعبـې ترڅنـګ لـه یوکڅوړې خرمـا او یـو مشـک (زي)اوبـو سره پرېښـودل پـه دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او پـه مکه کې نه کوم کلی و اونـه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې تری په حیرانتیا ویوښتل چې ته مونږ پـه دې سوځنده ،بې اوبو ،بې ونښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتنل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نـو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده داځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر داډ و ، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به مونږ وساتي .

حضرت ابراهیم لږ اخواپه داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنا انی اسکنت ....)یعنې(ای زمونږ ربه ماخپل اولاد پـه بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تـر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي)
دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمايې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول،حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه راښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستي وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلي نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينو خلکو بيا له دې کيسې سره اسرائيليات يوځای کړي،داسې کيسه يې جوړه کړې چې ګويا ،حضرت ساره د حضرت ابراهيم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره يې ازاده وينځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو يوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهيم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به يې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهيم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووايي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته يې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر يوه اولوالعزمه رسول بهتان دی يو اولوالعزم رسول خو پرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد او مېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حديث کې هم راغلي حضرت ابراهيم داکار يواځې او يواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت يې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د يو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادي وشوې، دحضرت ابراهيم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهيمي ،اسماعيلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هيسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهيم ،اسمعيل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقليد قرباني کوي دهغوی پر تقليد شيطان ولي او .....

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وچه ،سپېره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، دبېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان وو ېروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی بې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟. په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو ، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بیاهم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې د ېر ژر غچ واخست.

www... 0777 400 ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټیلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې وهغه له ماخخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، د حرم شریف په حویلۍ کې د ساعت له یوکوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډېرخوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره دهغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقیقې پلې مزل وو، دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه دکور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې دخپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل، ویل یې چې مدینه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا، ښه فضا، پراخ سړکونه، پراخ چاپېریال نسبت مکې ته ارزاني، پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر موسره یو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور، ګټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شېرزمان او شبر زموږ په خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو دعمارې عرب څوکیدار دننوتلو اجازه رانکړه، ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګرهار ولایت دسره رود د ولسوالۍ دفتح اباد(فتیوات) اوسېدونکی دی، ټیلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رانښکته شو، لومړی یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه ووهسې مو یوه مړی ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زموږ کلیوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي اوعزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښايي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ یو خوږ دی.

له نېکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر ماخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یوساعت بنډار مووکړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو یوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې یو شنه غالۍ، درې تختنه، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچنی بالښتونه یوه بړستن یوه روجايي ،یو ایرکنډېشن یو پکی دوه راډونه وو. زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي د هرات په محکمه کې قاضي هم و . موږ چې په کومه عماره کې اوسېدو، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغریو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي

موږ چې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایسارېږئ له یوې الوتکې به بېکته کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له موږ څخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سړي سر دولس سوه ریاله اخستي وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړي، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستي وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې د سعودي اړوندو چارواکیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دڅلور تنو بېوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو څلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چاروا کیو کې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي ځه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وېستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع د پنجشېر اوسېدونکی دی،سمېع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینو به د سحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمي بجې وڅښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې د شپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زموږ ډوډۍ پر شرکت وه،موږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، څوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهیم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهیم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبیت الله د احترام له امله بیت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږدیوکې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو ،هغه له خلکو وغوښتل چې دکعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قریشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قریشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسیمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه یې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تروخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاریخ پوهانو پهآند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږې کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر میم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (یوجریب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زیارت کوونکیو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتیا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷ هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه یې استملاک کړل ،خاوندانوته یې دهغوی بیه ورکړه،دکعبې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د ېوال هم راتاو کړ او د رڼاپاره يې پر ديوالونو د څراغونو لګولو حکم وکړ.

په ۲۶ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل، او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبيرهم په ۶۴ هـ د کعبې حويلۍ ۳۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان د مسجدالحرام د برنډې د ېوالونه لوړ کړل د ساج د لرګيو چت يې ورکړ او د ستنو په لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيا د خپل پلار کارونه لا هم منظم او سمبال کړل، د مسجدالحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پکې وکړه د ننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه او بالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصر او شام څخه د مرمرو ستنې راوړې ،د کعبې د دروازې ،ناوې او د ننه برخې د پسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۶۰۰ ديناره حرم ته ولېږل. دده په وخت کې مسجد الحرم د لومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ، د هغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو، او په لومړي ځل يې د مسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۶۱ او ۱۶۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۶۹ کې وفات شو ،د هغه پاتې کار د هغه زوی موسی الهادي بشپړ کړ، د مهدي په دواړو دورو کار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا یې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه یې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خلیفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خلیفه معتضد بالله هم د هارون الرشید د مېرمن زبیدې په واسطه د حرم لوېدیځ ته د جوړو شویو دوو کورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره یو ځای کړه داوخت د حرم شریف غولی (حوېلۍ) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږمیز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې یې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږمیز د مصر پاچا ملک ناصر فرج بن بربوق، بیسق الظاهري د مصري حاجیانو د بعثې د رئیس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترمیم کړ ،خو په مکه کې د ښو لرګیو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار یې بشپړ کړ.

په ترکیه کې د عثماني خلافت په پیر کې سلطان سلیمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډیزاینوونکی او جوړوونکی نامتو انجنیر مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګیو چت کمزوری او په ۹۷۹ هـ س (۱۵۷۱ م) د مسجد ختیځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چارواکیو د عثماني ترکیې وتلي پاچا دوهم سلیم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنيرانو يو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰ هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دزېړوتيګو په ستنودا سلامي عثماني خلافت په بڼه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمد بيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره اوپه ۹۸۴کې بشپړشو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۲)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپينې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونو کاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمري ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدې ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمین

له شک پرته د سعود کورنۍ واکمنان ډېرې سیاسي او شخصي نیمګړتیاوې لري داکورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه دبیان ازادي ورکوي ،نه دنظردښکارولو، لاریونونو اونه دغړلوړولو حق، دحکومت پر درې ګونو قواوو حاکمان دي،په ټولو لوړو څوکیو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سیېڅلې خاوره یې امریکایان حاکمان کړي او دوی ته یې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نیمګړتیاوو او کمزوریو سره ه یې حرمینوته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمینوته نه هېرېدونکی خدمتونه وکړل، ددوی خدمتونه، حاجیانوته برابرې کړې آسانتیاوې او دحرمینو ظاهري اوباطني ښکلا مالیدلې او په هره برخه کې مې یادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او په ځینو برخوکې دحرم دمتواګانواو مستخدمینوله خولې دي چې شمېرې ،نېټې کرکټرونه او...یې ډېر دقیق بللی نشم، دحرم دمعلوماتو څانګې ته ورغللم خو هغوی ددومره معلوماتو راکولوته چمتو نشول، په دې اړه تکړه لیکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زموږ دقبلې تاریخ)کې د سعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځینې معلومات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقام دقیق دي،خو دده لخوا دمعلوماتو له راټولو هم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې په حرم کې ډېر بدلونونه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل یون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو لیدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزیز په پیر کې

کله چې ملک عبدالعزیزبن عبدالرحمن الفیصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو یو کال وروسته یې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدیر دمسجدالحرام په بیا جوړولو ،ترمیم او اصلاح یې لاس پورې کړ،چې داترمیم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بیاپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزیز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبیاودانولو امر صادر کړ او داکار یې شیخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبیدې دچینې په کارولو کې یې څوکلونه زیار ایستلی وو او په دې هکله یې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبیا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه یې مرسته وغوښته چې دزبیدې د چینې په آبادولو کې یې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په میاشت کې پیل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې یې ترمیم،اصلاح تزئین او نوی والی راووست.

د سعودي پراختیا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختیا څخه یو زراو اتیا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زیات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام یوه لوېشت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،څو ښېخې په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوري ونښتلي ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دوا ړو خواووته یې دوکانونه راوو تل،حاجیانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګوڼه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجیانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج د سفر وسایل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خووروسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زیات شو ،اودحج د سفر وسیلې موټرونه ،ریل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجیانو په شمېر کې هم زیاتوالی راغی ،لکه چې دادی وینو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زیاتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وایي چې دوه نیم میلیونه حاجیان مکې مکرمې ته تللي وو(ویل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمریز داشمېره دپنځو او شپږ میلیونو ترمنځه وه)،له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځایونوپراختیا او نوي رغښت ته ډېرتکه اړتیا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ یوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام ونه ړاوه ،خو چې مرحوم ملک عبدالعزیز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته یې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمینو دستري تاریخي پراختیا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پیل

دملک عبدالعزیز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختیا اوتعمیر دسروې اوډیزاین کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فیصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقیب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسین دمیاشتې پرپنځمه اعلان وشو چې د کار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختیا کار سمدستي پیل شي، بیادغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ

څنګه چې دحرمینو شریفینوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانیزې ډلې (تعمیر اتي مجموعې یا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختیا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندیني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو ویاړلو کارونو د تقدیرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکیو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ اېښودونکی د(شهید) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً دیمن د حضرت موت وو او عربستان ته یې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاریخ القویم، دمولف په قول یې لیک لوست نه وو زده پنځه ویشت اولادونه درلودل اودملک فیصل په حکومت کې یې د وزیرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي یو ډېر شتمن پانګوال وو.وایي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به یې یومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښین لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازدیګر اوماښام لمونځونه به یې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختیااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فیصل پرې وژړل او ویې ویل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع)کال دبن لادن تعمیراتي کمپنۍ دځینو سعودي اوبهرنیو ټیکه دارانو سره یو ځآی دمسجدالحرام دتوسېع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د ۱۳۷۵ ه س کال ددوهمې خور پر څلورمه داجیادو اومسعی په سیمه کې دبرېښنا او ټیلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېرې کړې شول،بیاددغو ځایونوکورونه او دکانونه ونړول شول بیادمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو،ونړول شوې،اووروسته دنورې ودانۍ تهدابونه وکیندل شول.

د بنسټ دډبرې ایښودل او دکار پیل

دهمدغه ۱۳۵۷ هـ ش کال د برات دمیاشتې پردرویشتمه دپنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز،دولتي چارواکیو،دیني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځینو استازیوګډون کړی و ،په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترځ کې کېښودل شوه،او کار یې پیل شو چې ددې سترې پراختیایي او ودانیزې پروژې دکار په پایله کې دسیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لوري ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړیزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزمیني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې ،ددغوبرنډو څلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه منارې دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زینې جوړې شوې،دمطاف غولی پراخ او روغ شو، دزمزم اوبو دڅا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول،دمسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې دزمزم دڅښلوداوبو سبیلونه په کار واچول شول،دمسجدالحرام شاو خواترمځکه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسې تازه کولو اوځان مینځلو ،تشنابونه او ځایونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختیا او ودانۍ په پایله کې ددغه مسجد ساحه له (۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه (۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه یوه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکیو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد دده په پېر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مرمر ډبره فرش شو ددې ډبرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲ س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم وکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلور اتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو ،ورپسې ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو اتومات)زینو دجوړولو حکم وکړ له دغو زینو څخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنستیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو دروایتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجايش لري ،دلته بايد ووايو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقيقت کې د مسجدالحرام د پراختيا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاريخي کار پای ته ورسېد. چې په پايله کې مسجدالحرام په يوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکيو ګنجايش پيدا کړ.

د سعودي سترې پراختيا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وويل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې د پرله پسې اومخ پرزياتېدو سترو تولنيزو بدلونونو او دنويو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې د آسانتياوو په برابرېدو سره د حج لپاره مکې مکرمې ته د تلو نکيو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزياتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکيو احساس کړه چې د مسجد الحرام لومړنۍ پراختيا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېيله چې يو ځل بيا ديوې ښې او هر اړخيزې پروسې په تطبيق سره د مسجدالحرام ګنجايش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار د صفرې په دوهمه خادم الحرمين الشريفين ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمينې پراختيا دبنسټ ډېره د پرتمينو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختلليو عصري وسايلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له يوې خوا د مسجدالحرام په لوېديځ لوري کې پراختيا راوستل شي کومه چې د مسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۷۶۰۰۰) مربع متره زياتوي ،اوپه يوه وخت کې ديولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دنښتې سوق صغیر په نړولو پیل شو ،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال تهوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډواو غولي په ګډون ټوله (۳۷۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نوررور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنېټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټېنګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر څونوې ودانۍ جوړې شي، زور يې را ورلای شي، او زلزله يې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنيادونو باندې يې واټر بروپ پلاسټيکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعميراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولی کوم چې کار پرې کېده د پياده تلونکيو لپاره پرانيستی پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللو کې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعميراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعميراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانګرېټو د جوړولو اوګډون کوونکيو ماشينونو کې چې پر موټرو به اېښودل شوي وو ، د يوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعميراتي کار کې د کار شويو موادو په ډله کې د اعلی معيار پنځه څلوېښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سيمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شيشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتيا کې ډېر مرستندويه جوت شول او هم يې د ودانۍ ټينګښت او ښايست زيات کړ، دغه شيان د مکې مکرمې په اطرافو کې په يوه کار ځای (فبکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسيس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه يې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عيبه ببخي يو شان ښکاري او څوک يې توپير نه شي کولای د مسجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډیو او ټلوېزین په سټوډیو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردی ترافیکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختللیو وسایلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې ستري ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولي اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دشا وخوا ځينوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختيا پر مهال يې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کيلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانيټ کارځی (فبکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختيځ کې په خپل نوعيت کې ترټولولويه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،ځودهغو طبيعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتيازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار داېټاليا په يوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په يوډول کمپيوټري ماشينونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکيو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمير يوډول شهکار ځينې جوړ شواومسجديې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعميراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکليو محرابونوته يې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان دښې بهیر د لړ ولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولو آمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چټ جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسایي او له ترافیکي ګېښنو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې د پیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو، کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده بربېښنایي زینې ورښکته شوي او په عصري ډول جوړ شوی دی.

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو، په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې، مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې د سېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،مورږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوازې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میاني د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنورۍ د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیمو ساعتو پورې داسې په شرېبې اورښت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو بېړیو کې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه المارۍ چې قرانونه پکې اېښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د بېړیو په ذریعه ترېنه راووېستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکنبلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمیاني پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې.

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوړېبو شیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وېجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وېجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیو سربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل د اوبو چارې او د هغه د ضررونو د مخنيو لپاره د مسجد الحرام د سعودي پراختيا، د کار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰ کروړو ريالو په لګښت يوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونيوله، او د سېل د اوبو د د ترځمکې لاندې تېرولو د نوې شبکې په جوړولو سره د سېلاب او د هغه ضرر د تېرو مهالونو کيسه جوړه شوه، د سېلابي اوبو د ترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه د درنو نورو لارو چارو ،د پلي کولو په ذريعه ډېره ښه او بنسټيزه بشپړه شو ه او د سېل اوبو ته يې د حرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دريو سوپوا پستلو سره لاره ورکړل شوه.

ايرکنډېشن

د مکې مکرمې ډېرې شديدې ګرمۍ په تل حاجيان ځورول ، له دې امله خادم الحرمين الشريفين ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجد الحرام کې د ايرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، څو د هغه هوا سړه شي،د اسېستم چې د نړۍ تر ټولو ښه هوا سړوونکى دى،د درې نيم کيلومتره لېرې په يوه شپږپوړيزه ودانۍ کې واقع دى ،له دغې ودانۍ څخه د ځانګړيو پايپونو په وسيله، (۳۸۵۰۰)ټنه يخه هوا د سړوونکيو وسايلو له لارې مسجد الحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،د دغه جومات د ستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،او توده هوا د دغو ستونونو د لاندې خوا څخه د هوا کش کوونکيو وسايلو په ذريعه د مسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بیا چې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه یې پرې راوګرځول هم یې دروازې نه درلودې ،خوکله چې خلیفه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسیع او تعمیر خدمت ترسره کړ هغه ته یې بېلې بېلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه یې پرې کېښودل،لومړی مورخ چې موږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددرېمي لېږدیزې هجري پېړۍ په لومړیوکې مسجدالحرام درویشت دروازې درلودې،بیاځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځینو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً یې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځینو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو یونلیکونو او اثاروکې ددغو دروازو یادونه کړېده،شمېریې نولس وبیا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،یمن اوترکیې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی ، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره یې پنځه ویشتوته ورسېده، بیا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسیع او ودانۍ په پایله کې ،دمسجدالحرام دلویواوکوچینو دروازو شمېر یو پنځوسوته جګ شو ،خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختیا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او برېښنايي زینو سربېره یواځې بهر ته دڅلورو سترو دروازو، څلور پنځوسوفرعي دروازو ،او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو،په دغو دروازوکې باب بني شیبه ډېره مشهوره وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي، دڅلورومذهبو په نزد له هر لوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظیم په خاطر مخامخ ور ننوځي، پخوا باب بني شيبه مقام ابراهيم ته نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،په هداية السالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلته دروازه نه وه،خوهغه به له دغې لارې مسجدالحرام ته ننوته، په ۱۶۴ ه س کال کې خليفه مهدي عباسي دحرم ددويمې پراختيا په وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او يوه ستره مناره يې هم پرې ودانه کړه ،دسلطان سليم اوسلطان مراد نوي ودانۍ کې ددغې دروازې په مقابل کې يوه ستره دروازه په دغه نامه جوړه شوه،دادروازه دومره پخه اوټينګه وه چې دپېړيو په تېرېدو سره يې هم ترميم ته ضرورت پيدانشو ،دمخکينيو ،پراختياوو له امله،دغه دروازه بيخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بيا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمياشتې په ۱۱مه يوه وړه اودهغې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټۍ جوړه کړه،خو په ۱۴۰۰س کال دمطاف دبياپراختيا پرمهال دغه پټۍ هم ايسته کړل شوه،چې داکار دځينو کسانو داعتراص وړ هم وګرځېد. علامه قاسي چې په شفاء الغرام کې دباب بني شيبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روايتونه نقل کړيدي ،دهغو په هکله وايي،چې په دغورروايتونوکې مراد له باب بني شيبه څخه ددغې دروازې لوری دی نه پخپله دغه دروازه ځکه دغه دروازه خو پخپله دمهدي په وخت کې جوړه شوه،خوبياهم که څوک غواړي چې بيخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بيخي ددغې دروازې پر برابر ه ده که حاجيان له دغې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبیت الله پـه لـوري ورشـي، دپخواني بـاب بنـي شیبه څخه به تیرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله عليه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې د دريمې لېږديزې پېړۍ په لومړيو کې يې ليکلی دی وايي چې حرم څلور منارې لري د علامه قاسي (۷۷۵_۸۳۲س) په وختو کې د حرم پنځه منارې وې، خو علامه قطب الدين (په ۹۸۸ کې مړ) داوو منارو يادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خليفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه، نورې منارې په بېلو بېلو وختونو کې د مختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځينې يې بيا نړېدلي او بيا جوړې شوي دي دغه راز د مسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختيا کې هم د دغو منارو په شمېر کې لږ والی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر ۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې، دغه منارې د سعودي لومړنۍ پراختيا پرمهال رنګې شوې او پر ځای يې اوه نوې منارې ټولې په يوه بڼه جوړې شوې، بيا د سعودي د دوهمې پراختيا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب د حرم داوسنيو منارو شمېر (۹) ته رسېږي چې ټولې نهه اتيا متره جګوالی لري دغه منارې دوې د ملک عبدالعزيز پر دروازه، دوې د عمرې پردروازه، دوې د ملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او يوه د صفا پرغره جوړې شوې دي.

د تاريخ مکه مکرمه ليکوال ډاکتر محمد الياس عبدالغني د فهد له وروستۍ پراختيا وروسته د حرم ، ځمکتلي او د لومړي او دوهم پوړ مساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حويلۍ سره د حرم ټول مساحت (۳۶۲۰۰۰) متره مربع ښيي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دبيروبار په وخت کې پکې يو ميليون تنه ځايېږي . خو دا معلومات ځکه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سږکال د ځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او د ځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یو میلیون تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځاییږي ؟

د بادغیسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سید نصیر دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر مایې غږ کړ، (استاد جان کجامیری)ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خوتیار روان یې دلته زموږ څوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را وویستل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه وو تړلی تینګار یې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خویې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوڅو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پر لاره مې څو څو ځایه وروښودل چې نښه یې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او خپله لار او عماره پيدا کړي، زموږ پر لار غټه نښه دابن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و ، پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او د عمارې (استوګنځی)ادرس ليکل شوی او پر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو د استوګنځي او اړوند ګروپ او شرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ، حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په نښه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه او سترې نښې وې د حرم له سالون څخه به چې سهيل ختيځ ته ووتلې نو يو سړک ترمنځه و د پول په پيل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړيزې ودانۍ پيل کړې وې ددې ،و دانيو مخ ته د سړک پرسر يو ډېره لويه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری يې نه ليدل کېده، او ترپايه هماغه يو اعلان هم پرې خپرېده ،دا څو متريزه لوحه شپه او ورځ روښانه وه ،زموږ ډېرو حاجيانو هماغه نښه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې ،د حرم لوی ساعت د ساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل، د بېلبېلو په صورت کې د بيا يوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،د طواف ضروري مسايل او دا چې پر دوی په لومړيو درې شوطو(دورو)کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږي ټول مې ورو ښودل ،څه کم يوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وويل چې پر يو بل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونيسي، چې له يو بل څخه بېل نه شو ،په مطاف کې د بېلبېدو په صورت کې مې باب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته را يوځای کېږو ،طواف مو پيل کړ ،بيروبار ډېر زيات وو زه مخکې او دا څلور واړه سپين ږيري چې نورالدين ،عبدالقدوس، ميراجان او عبدالله جان نومېدل راپسې وو ،يوتن

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې زماپر اوږه او نورو یې یودبل پر اوږو لاسونه ایښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بیخي نه وو ځکه چې بیروبار ډېر وو خو ورته مې وویل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو،دوی سپین ږیري هم وو او بیروبار هم ډېر وو نوځکه به یو شوط ډېر وخت نیوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته یې وویل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وویل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بیت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وویل چې که سترې یې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پیل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټینګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړي.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله یې بدن خولې خولې وي،په بیروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبیت الله غولی چې مقام ابراهیم او حطیم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږي پر پښوتلل دي، په یوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به یو په بل پورې داسې نښتې وي ته به وایې چې دواړه یې له یوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سیرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبیاهم هرو مروبه له انجونو سره لګېږي کله خوپه ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولوېږي آن ښځې تر پښنولاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي اوښه سترې شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه پړسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت راپه زړه شو:

ساقي ته له میکده دې تـرې قربـان شـه
پښـتنه چې لاس راتـاوکړي لــه منګـي
نـــــــــــــــــــــــــــــــه

مابه ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خوند اخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیدا کړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زموږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعې وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعې نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یو ځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعې وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو ،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو ،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل، چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېربدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه هملته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد ، وارخطاشوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو بنځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصیل ته ورځو .

زه لا همل‌ته منتظر وم چې مازیګر شو ،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد ، خو بیاهم ددوی درک نشته،له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلولپاره ننبه کړې وو هلته هم نه وو لړ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل داناپلده او نالوستې سپینې ږیرې به کومې خواته تللي وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په بېړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور واړه هملته دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله یوه یې لا حلق (سرخرېیل)نه وکړی او جامې یې اغوستې وې نور یې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شیبې وروسته مې په خبرو راوستله، دابنځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوهه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زموږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې ۵۲کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زموږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څېره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشې وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکې دوه خوېندې موهم ځنګ ته ناستې وې،یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه،خبرې مو اورېدې شوې ګروپې شکل یې غوره کړ زه له المغربۍ او تونسۍ سره په عربي اوله ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم،ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسۍ ښځې راته خپل جای نماز (لمونځی)راکړ. له ملتانۍ مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویاهلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر رانښکته کړی دی،ځکه خو ورته شمس تبریزوایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی اویاخوبه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې څومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانۍ یې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترځ کې د لاهورد یوه عصري هوټل(هالیډي ین) په لفټ کې له یوې پنجابۍ ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نرۍ څړیکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپین نه پېژني ، دسره انقلاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلېمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم تول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه د جومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست د کابل په زړه یې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو ، دنړۍ ۵۰ کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نو لایق ته د هغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی د عقیدې او ایدیولوژۍ (کمونیزم) د مخالفینو او امپریالستانو پر ضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه د شپې زمو ږ د شرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه ووپاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایساربږي په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډ ګرڅخه به هم بهر وتلو ته اړتیا نه پیداکوئ خو هلته دوه ورځې ځنډېدلي وو د شرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټینګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپین ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ،بلکې له هغوی مې پرې ډېر ټینګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو د تهجد و اذان وشو پولیسو مطاف ته د ننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول.باب الصفا سره موځای وموند هملته مو تهجد پیل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه موږ هغه دروازه مو مو نو وخت راباندې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دي بیروبار ډېردی بیا اړ یو چې یا په دوهم پوړ اویا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده،دتخمین له مخې په دوهم او دریم پوړ کې د طواف ساحه یو کیلو متر کېږي نویو طواف داسې دی لکه اوه کیلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ویل یې چې هرو مروبه له باب السلام څخه ورځو ، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره یې هم نه منله ماویل که پرېږدم یې چې هرڅه کوي نو کوي دي یې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام وموند په دوی کې یوتن لیک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو یوځل یې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله موږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شیبه لیکل شوي ماورته وویل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونیوه نږدې پولیس ته مې وروست.له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ایا همدا باب السلام ندی، هغه هم وویل هو همدادی همدې باب بنی شیبه ته یې لاس ونیوه،دوه ځله یې وویل باب السلام باب السلام، له دې وروسته یې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پیل کړ.له دومره ټینګار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او یو یو شول ، له ډېر لټون او ستړیاوروسته مې دوه تنه نارینه چې ښځې یې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټیلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفی ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفی وایي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو ،خیراتونو ،جنازو ،دم او تعویذ متکي وي ، او د خوړین نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (ځوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړي مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راووېست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیي سمدستي یې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هيله وکړه،ويل يې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار او سېدونکې ده،يوه ملګرې يې نفيسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفيسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافيې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال يې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وويل چې راشه زما په کيمره ته او نفيسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ويې خندل ويې ويل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کيمره نه ، بلکې زما په مبايل.

نهال ډېره خوږه او صميمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازيګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له يو بل نه بېل شو.

دلته مو له يونايجريايي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګليسي مې ورسره دنايجريا او افغانستان پر حالاتو خبرې وکړې،د تامير په نوم يو متشرع مصری هم را سره کيناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ويل يې چې هېوادوالو يې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰ زره جنيه چې ۴_۵ زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپيسې ډېرې زياتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفير هم تامير بيک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه يې څو تنه په مصر کې نړېوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولې په نوم دتامير بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ايمن الظواهري ډېر وغړېدو ماورته وويل چې زه هم د القاعده وو دهېواد يم حسنی مبآرک مو ښه وټکاوه، دوی ويل چې که دامريکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائيد کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسېدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندۍ کلداري کړې ده، دوډۍ یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي، دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی، خودمصر یانوعماري حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل ځوک نه وو، ځینې یې دارالتوحیدکانټینټل سره نږدې دې په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

موږ هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

موږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطایی، پیریان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه دشپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع او کاکا برات چې اصلاً ترکانۍ او دکابل دمیرویس میدان اوسېدونکی وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې،په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره اوبه یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وایي چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه ځلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیدا کړ،موږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیوکې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لویې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترڅنګ ده ،خودلته یې په اوږدوپایپونو کې را تیرې کړي او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره تړې بوشکې ډکېږي،خو دبیروبار په وخت کې بیاهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوبش اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي، بوشکي مو واخستي را روان شو د طواف وخت نه و، بوشکي مو له ځان سره مطاف ته وړلي هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو، ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوي ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل، هغي ښځې بیا ورته زاری وکړې ویل یې تږې یم، خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې، زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم، له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې، یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیدا کېږي ببرته به مو ډکې کړې وای، دلته موپه لمانځه کې څنګ ته د سیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلي لبنانۍ په لمانځه ودرېده، ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو څلور تایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکي یې پرې کولی، لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی، موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو، اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شو خوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

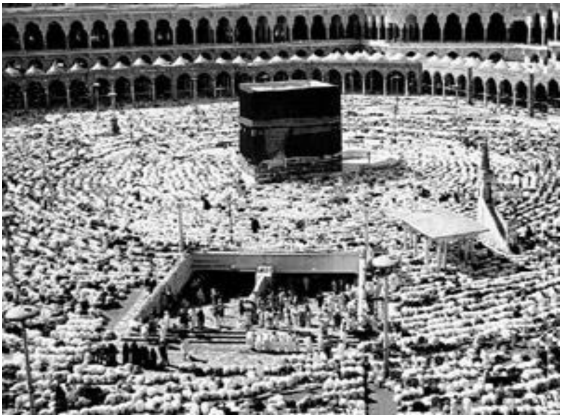

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بیروبار

دا په حرم کې زموږ دلومړۍ جمعې لمونځ دی مامامې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بیروبار څخه ښه خبر و هغه راته وویل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو باید وخته ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقریباً ټول حاجیان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماویل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپربېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفایر ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شریف څخه یو کیلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پولیس حرم ته په ننوتونکیو ټولو لارو ولاړ وو،څوک یې نه پرېښودل، دافغانستان دپولیسوپه څېر یې خلک یوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته یې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه یوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د یوې غرفې تر څنګ سوری ولید ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بیروبارنه وو لیدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پیداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماویل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه یا پیپسي، پیدا اکړم ډېر وګرځېدم اخر مې یوځای کې مرنډا پیدا اکړه، هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و. کله چې اوبوپسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې اوو ارخطایې ژړل ، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی، جامې یې دپښتنو وې، چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل، ماله جامووپېژندلې په پښتومې ترې وپوښتل، هغوی چې له ماپښتو واورېده په تندیوکې یې خوښي وځلېده، ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوې او یوبل یې ورک کړي دي، له دوی سره ټېلیفون نه وو، خو له یوې ښځې سره یې دخپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو، نه یې خپل ځای پېژنده اونه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیران ووچې څه وکړو، دوی ویل چې د سوات اوسېدونکې دي، داوسېدلوځای اوخپله عماره یې نه پېژندله، ماویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم اواستوګنځی به یې ورته پیدا اکړم، په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیدا اشو، هغه هم پوره نه پېژندلې، خوویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمې شېبه په شېبه ډېرېده، خولې روانې شوې، ماته د پوهنتون ددورې یوه خاطره رایاده شوه: کله چې د کویټ او عراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي اودهغه وراره ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت دقرغیو ولسوالۍ دچهار باغ اوسېدونکی دی ډېرظریف اولطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولي پر ځای ددېواله سیوري ته ناست وو، ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو، ملاچې ولیدل مقتدیانو یې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددیوالونو سیوروته ناست دي، نوپه لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل: (ای مردم: قل نار جهنم اشد حرا است والله اګه خلاص شوي) همدا خبره په غوسه کې تکراروي، (قل نار جهنم اشد حرا است، والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده. مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده (ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات تود دی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې: نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به وربېځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو، دلمانځه بهه یې له افغاني دود څخه بېله وه، شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه، خوافغانستان یې یادنکړ، په حرمینوکې پر سیاسي خطبو، سیاسي موعظو، بندیز دی، هېڅوک دلوېدیځ ښکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کېستې اخستې او اورېدلې وې، هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو، هلته یې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لویدیځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ او جنازې تریوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته د انتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میدین اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو. ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خو دومره ګران بیه نه وو. د دې اندونیزیایي ډېر خوښ شو، د ساعت دلید لو غوښتنه یې وکړه ما هم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ما ورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هو ما ورته وویل خیر نو دا زما لخوا تا ته ډالۍ شو په لاس یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یو سپین ږیری یې ترخنګ ناست وو تو له په حجاب کې وه له مخ پرته تو له پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیوري کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تور لنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خو تر اقامته ویده و همدا سې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ او کړه وړه یې د پوډریانو

و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږ سره د پاکستان پنجابیان هم وو څوک په انګلیسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطیب منبر ته وخېژي څه کم یو ساعت وعظ کوي،اکثره یې د خبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به د معراج او په محرم کې به د اختر مسایل بیانوي ،اکثره به اسرائیلیات او اساطیروایي بیا به ټول په اجتماعي ډول سنتونه ودرېږي. بیا به دوهم اذان وشي،بیا خطبې وایي بیا جماعت ،بیا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسایل وو نه سنت ،لس پنځلس دقیقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو ، د جمعې ټول لمونځ شل دقیقې وخت ونیوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بیروبار شو زموږ پر لار په پله د بیروبار له کبله اوږد ټیل شو ، خلک ولوېدل ،ښځې او نر تر پښو لاندې شول،سړک جای نمازونو ونیوه ،چېړو او د ښځو ټیکریو وپوښه،چیغې پورته شوی یا حاج یا حاج بالاخره،خلک ودرېدل او ټېله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه یو ځل خو بیت الله سره نږدې په لومړي صف کې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،دا کار د کعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته یا د حجر اسود او حطیم تر منځ دې دیوال ته خو ډېر سخت دی ځکه چې د کعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواريو اوسترړيا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو، چې دمازيګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په يادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې يو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ، هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نيول ډېر سخت دي، جمعې ته لا ثلوېښت دقيقې کله کله خولا يوساعت پاتې وي چې صف تړل پيل شي،دصف تړلو لپاره خلک يوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټينګېږي متې يوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پرووړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمتو تړلی انساني ځنځير مقاومت کوي خوپه هره يوه دقيقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځير ځومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي، کله يې ځوتنه ولوېږي ،ياحاج !يا حاج چيغي پورته شي.

سترړتياهره دقيقه ډېرېږي، تنفس ژور شي، خولې راماتې شي، ځينې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلويا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځينې طواف کوي، دايواځې دلومړي صف ستونزه نه ده، بلکې په دوهم، دريم، ځلورم اوپنځم صف کې هم ده، په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن ديارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي، خود لومړي ، دوهم ،دريم او ځلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دريم صف کې ځای نيول کله کله ،دځان په بيه تمامېږي، دلته يوثانيه غفلت يا سستي نه يواځې داچې په لومړيو صفونوکې له لمانځه ځخه د محروميت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي، ځکه چې يو ځل دې ځای له لاسه ووځي، اوهغه دچاخبره پښه دې ونښويږي، نو بيا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقريباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا نشي نو دکعبې په لس متری او شپږ متری کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونو کې اخوا دیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن دبل چاپر شا هم سجده رواده.

ماهم په لومړي صف کې دځای نیولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا ځلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو ځوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړی اوستومانه شو، شاته موهم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت اوتېل ماتېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګواښ نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امریې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاڅېږي اوشاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم دټوپک ډزو چې پرموږ وشو لړ مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه اوپورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونو کې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و ، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وويل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړي بیابه درته کیسه وکړم، همداسې يې وکړل په څو شېبوکې جماعـت ودرېد ترڅنگ يې ځای راکړ ښه وو تر څنگ ولاړ کس يې هم ممانعت ونکړ،تنگ تنگ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوتړ

مازيگر دحج دبعثې کمېټې يوغړي راته وويل چې نن د ماسخوتن لـه لمانځه وروسته قاري سديس دافغان حاجيانوله معلمينو ،دبعثې له کمېټې اوځينو افغان پوهانوسره گوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای يې حرم تـه نږدې ياله حرم سره د نښتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نيم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکيو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړيوڅخه ايله شاو خوا اويا تنه راغلل،قاري سديس هم نه و بلکې پرځای يې د دکتور عبدالرحيم په نوم يوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې يې څېړلې،نيم ساعت بـه ورتـه ناست وم خونديې رانکړ،تـرې راپاڅېدم. ماويل دلته په حرم کې هم ملاوتړ کېږي، نوم ديوه کاروي او راالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتيا لپاره ورځي ددرس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فرياد ،سوز او گداز ځای دی،حرم تيگه زړونه هم موم گرځوي خو ځينې زړونه بيالـه تيگوهم کلک دي او يا په رښتينی معنی حرم نه پېژني ،برداشت يې سطحی دی ليد يې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځینې خلک په حرم شریف کې هم غلاکوي حرم هم له کیسه برو خالي ندی،ډول ډول غلاګانې، ددولتي چارواکیو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمینو له غلا څخه نیولې تر کیسه بورۍ او جیب وهنې پورې.

د جیب وهنې څو شکایتونه او کیسې مې واورېدې، یوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ویل یې چې په حرم کې ترې چامبایل او څلور سوه ریاله ویستي دي،یوبل اندرابی ویل چې چاېې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر یې ترې وېستي دي،یوبل تن ویل چې چاترې یونیم زر ریاله وېستي دي.

یوماسپښنین مې بیت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جېب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونیوه چې ورومې کتل دیوې ځوانې ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونیوه،پرې غوسه شوم په موړ شاوخواخلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر یې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکریم په نوم یوتن ببوزله هراتي سپین ږیري چې ساده سړی وو خپلې پیسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپین ږیری وو اومېرمن یې (دعبدالکریم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکریم ترې دخرڅ لپاره له خپلو پیسو څورو پیۍ غوښتي وې نو زوم یې ورته ویلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولي وبستي وې اوزماله پیسو سره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، با لاخره د شرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مايې له زوم او لورنه پوښتني وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسو ته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګواښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پولیسو ته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نورو پیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږ یوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسودالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودردېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټیلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالواودکورنۍ مکالمې بیه فې دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته ختېږي، په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم، هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دایوائي زموږ د شرکت مسؤولین نه وو چې خپله دنده او له حاجیانو او دولت سره کړې ژمنې یې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورین اود نورو شرکتونو مسؤولین هم له دوی ښه نه وو یو اځیني شرکتونه چې هم یې په مکه او هم مدینه کې حاجیانو ته له حرم سره نږدې ځایونه نیولي وو المهاجر او المبارک شرکتونه وو د دواړو مشران پښتانه وو ،دوی د نورو په پرتله حاجیانو ته ښه خدمت کاوه،په مدینه کې یې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځایونو ګرځول چې معمولاً یې حاجیان دلیدلو اوزیارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر د کلنګار او سېدونکی دی او خپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وویل چې موږ د شپږ و شرکتونو مشرانو پریکړه کړې وه چې د حج او اوقافو وزارت لخوا د حاجیانو ،دلېږد په پروسه کې چې د هرچا په نوم قرعه (پچه) وختله نو ټول به یې شریکان یو که یو سهم موپه برخه شو او که ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۲ تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه،دګلاغا په وینا دا سهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې دا پنځه شرکتونه یا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ د شرکت (سیرو سفر بامیان)مشران له ګلاغا پرته نور ټول شیعه ګان وو.

محمد عارف د هرات، سید نصیر د کابل د چهار دهي، شیخ معصوم علي په قوي ګومان د بامیانو او عبدالله د کابل په دریمه کارته کې اوسېږي او همدلته د معاملاتو رهنما هم لري پوه نه یم چې اصلاً به د کوم ځای وي .

www.meltahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجیانوته مخلص نه و، دحاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانوپه چاروکې له ده سره بوخت وو خو تریخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ دشرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه،دڅښلو داوبو، غم ورسره نه و اودقرارداد له مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې څو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو،بیابه زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینوزما احترام کاوه، ښایي لامل به یې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څوڅوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولین یوبل ته هم غله وو سید نصیر ، عبدالله او ګل اغا به پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانوله ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،ددوی په وینا ، ددې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس اوسېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانوته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مولیکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دبآو(فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځوکې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خو چې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته د سعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو د حاجیانو د ټاکنې په اړه یې ورته شرایط هم اینښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خو بیا هم دوی پیسو او واسطو ته سربښکته کړی وو د بادغیس او هرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله د محمد عارف د مېرمنې اوزوی په شمول د هغه د کورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خو پرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،د شرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي او داسې څوک وي چې د دوی وستان هم وي، محمد عارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خو دلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخو شیعه هم دی او د شرکت له مشرانو هم دی، او ماخو آن دیوې ثانیې لپاره د حج د معلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت د معلم په توګه دده له رالېږلو سره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړې دي او هلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي او د شرکت له مسؤولینو پرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورته د حج په معلمینو کې دیو بل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او د مولوي احمدي چې حاجیانو ته د حج د معلم په توګه ور وپېژندل شو او عملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینوکې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شو په هراتی لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پرېښبود : نه هرو مروبه یې راته وایي.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینوپه ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به موږ تاهم وړیا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجوکې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس موږته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی یې اودحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانوکې راغلی هم دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلو نو یو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل او ډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې مایې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خو وروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځو کې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اېښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې او سپین ږیري خو پرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خو په همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردې، ښځې له پردې سرې سره دومره ونښلې لکه يو بدن.

مابه په لومړيو وختونوکې خپلې پلاستيکي يوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ د پټۍ اوکمربند اوبې احرامه د پرتاګه دبېې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار يوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه يې داوه چې که له مخکې انجلۍ يا ښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسينې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عايق وې.

له ټولې نړۍ، څخه حج ته هر کال ميليونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکليو سره مخ شي چې ښکلاته يې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وايې چې ياره په دنياکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شي چې هغه لومړۍ دې له ياده ووځي.

بدرنګې هم همداسې درواخله کله کله خو دځينو بدرنګو په ليدلو انسان حيران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پيداکړی،دځينو ښکلو او بدرنګو خلکوپه ليدلو انسان ته داسوچ پيداشي چې هغه په فولکوريکوکيسوکې چې دښاپېريو او ديوانو يادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همداښکلې دي اوهغه ديوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معيار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معيار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتياده،خو بياهم دښکليو پر اهميت سترګې پټول ناشونې دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکې حقيقت دی چې په حرم کې جنسي غريزې وېدې او په جنسي اوغريزوي مسايلوکې رښتياهم شيطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترڅلی وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـیڅ ډول تمایـل بـه درکـې پیدانشي.

له لوستونکیو پـه بخښنې،ښـکلا تـه زه هـم دتېنګـې نـه یـم، دښـکلیو پـه لیدلو په اوبو کـې هم خولـه کېږم او دهـرې لیـدلې اونالیـدلې ښـکلې، یـار اوخریدار یم خوهلته مې له الله ج څخـه پـه اخلاص غوښـتي وو چـې پـه دې برخه کې مې له هر ډول شیطان څخه په امن وساتي، شیطاني وسوسـې مـې رټندې اوکنې کړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هیڅ دنارینه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زمادا سوال یې قبول کړ او دهغـې چـا ښکلا هم نه یم بې تابـه کـړی اونـه یـې راباندې منفـي اغېـز کـړی دی چـې پـه لیدلویې دغرونو په څېر همتونه لړزېږي.

یو ځل د کعبې بیخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن یماني څخه حجر اسود ته ورنږدې شوم ګورم چې یوه ځوانه ،ښکلې او چاغـه سـپین پوسـتکې ښځه، په یاد مې نه دي چې اندونیزیایۍ به وه اوکه مالیزیایۍ له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواریو به یې ځان حجراسودته رسولی وي خولـه هغـې خـوا ورتـه د راوتلـو لار اوچـانس نـه وه،بـالاخره مجبـوره شـوه چـې دخلکوپه سرونو لکه لامبو وهونکی ځان وروغورځوي اود یـوه لـه سـر او اوږې څخه دبل اودبل له سر او اوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅـو یـې چـې پر ځمکه د قدم ایښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښـو نیـولې تـر سینو پر نورو بار وو ماویل له دې ثواب څخه خو داګناه څو چنده ډېره ده.

یوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښه کار اوسنت دی خو چې بل ته زیان نه وي اوکه بل ته زیان یا نوروته تکلیف وي نو په لاس یې مسه کول او آن له لیرې ورته سلام کول هم کفایت کوي یا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وينا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خودبې ستری، مخنيوی او نوروته زيان رسول هيڅ بديل ياځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتياق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ايلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه يوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبيت الله د ليوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بياهم نه صبرېدم،يوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نيم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له يوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نيسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونيسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له موږ دواړونور خلک مخکې شول،اوموږپه ټيل کې شاته ووېستل شوو، دې ښځې راباندې ډېرې پټکې وکړې.

يوځل په ډېر زيات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې يو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقيقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو ديو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه يې زماسر ټيله کړاوخپل يې په حجر اسود کې ننويست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننوېست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود يې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله اوپوزه ایښی وو ،له بلې خوا تېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅو به مقابله وي کېدلی شي چې دتېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ،هغه دتيکې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه،هغه هم سر اخواکړ خو دايواځې زما سرنه وو چې غوښتل يې دهغه ځای ونيسي ډېروتېيله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوبستی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده يواځې دننه برخه يې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک يواځې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک يې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سريتې او سورۍ تيکې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقيقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوويرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولو چې فارغ شوم نودسترتياله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه ووپاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،يوځل مې وويل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښنو لاندې شوي اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ يوپښنه مې دبيت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتيب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښې لاس مې پورته کړ،هلته ښي لاس پورته نيول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړيو (زينو)راوختم نو اوږد څملاستم، دې ستړيا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځینه جامو کې یوتن سرلوڅی روان دی او څادر یې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماویل راځه ټیکری یې پر سر ورته واچوه او نصیحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دانښځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې ورواړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږیرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره د حج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو ،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبیب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونو ځان ډېر ستړی نه کړو چې بیابه د حج ورځوته چې د زحمت اصلي ورځې دي ستړي یو ، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتیا هم ډېر سخت اوله ستړتیا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې د حج د نیت یا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې: اللهم انی اریدالحج والعمره فتقبله منی ویسره لي: یعني خدایه زه د حج او عمرې نیت لرم له ماڅخه یې قبول کړه اوماته یې اسانه کړه.له حج پرته په نورو عباداتو کې د (ماته یې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې د افغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونوکې پرېښودل او یوکوچنی لاسي بیک مو له ځان سره واخست، د شپې پاو کم یوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی او موټر هم ورو ځي، یو ساعت وروسته په منی کې د خپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږ ته لا د مخه د خپل اړوند مکتب (۷۸) لخوا له نقشې سره په منی کې د خېمې شمېره، موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷ وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل ،موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې دجنوبي اسیا مطوف یامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیا ویده شو ،سترګې مو سره ورغلې وې چې بیا یې را ویښ کړو ویل یې دا خېمه ټوله زموږ ده او موږ ته یې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور اوا وبو ضد خېمو پوښلې ده، په هره خېمه کې ایرکنډیشن ،فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ایښی وو، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنایي سستم هم فعال وو خوترموزونه یوځل له اوبو اویخ شخه ډک شول بیا چا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اودا سه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو، ځوانان خوبیا هم ګوزاره کوي خوسپین ږیري اوښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والایې بې ستره کړي وو.

په سبایې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم، ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبیروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر اویوځل مازیګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپیني خېمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خیف او جمرې ښکارېدلې .دبیت الله د ساعت یا زمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه او د خېمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی او ښکلي هوایي پلونه تېر شوي او ټول سړکونه دعامو موټرو پر مخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،او به خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، او مکتب هم همدوی استخدام کړیدي.

له ماماڅخه مې په ټېلیفون دهغه ځای وپوښت ویې ویل چې په ۸۰ مکتب کې دی ماویل څه نږدې به وي یو مکتب ،ترمنځ دی د ټېلیفون د شبکې انټن او ستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پایې او ټېلیفوني، لوړ لوړ انټنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دانښې له سره نه ښکاري، با لاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ د پښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعني موږ جنوب او دوی شمال خواته وو.

دلته قیمتي ډېره زیاته وه،داوبو یو ریالي بوتل په دوه ریاله ،یو کیلو بېخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه داني کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینایي وې ، یو کیلو انګور په ۱۲ ریاله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف څکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسېدونکیو سره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په يو هوټل کې کار کوي او هر يو ته د مياشتې دوه زره رياله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منى حکم او وخت

منى دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه يوائې پنځه کيلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بيا حاجيان له دې ځايه عرفات ته روانېږي، منى ته دتللو رسمي وخت، يوم الترويه (دترو يې ورځ يا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زموږ دشرکت مسؤلينو بيروبار او سبا يا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منى کې، دذوالحجې داتمې ماسپښين، مازيګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې د سحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روايت کوي چې رسول الله ص فرمايي:حضرت جبرايل رض دترويې په ورځ حضرت ابراهيم ع منى ته بوته اوهمدا پنځه لمونځونه يې هلته پرې وکړل له هغه ځايه يې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روايت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منى ته روان شو همدا پنځه لمونځونه يې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترويې يافکر کولو ورځ له دې امله وايي چې حضرت ابراهيم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ويل شوي و چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي او که رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته رالنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیکوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمری همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهی ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مری چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې سترې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطانی وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) او ګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو اودحضرت محمد ص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدا بیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګو دخپرېدولامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې، نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی، اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأُخر فلااثم علیه لمن اتقی) (۴) (۴) البقر ۲۰۳:

یعني: (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده، داټولې لارښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې، لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړې، ګڼ تشنابونه، حمامونه، دخښلو اوبو ځایونه، فریزرونه، داوداسه ځایونه یې پکې لګولي، خېمې یې ډېرې منظمې درولې، دترافیکي اوګڼې بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دخښلواوبه ټولې فلتر شوې دي، ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي، دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کیلو متره لار ځلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دځبنلو لپاره دیخواوبو، اوداسه او نورو اړتیاووانتظام شوی دی.

حضرت یزید بن اسود ،فرمایي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او دسحر لمونځ مو له هغه سره دخیف په مسجد کې اداکړ، خیف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاریخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چارواکیو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاریخ مکه په حواله ۳۱۰۵میلیونه ریاله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد ځلور منارې هم دي، دمسجد دسړولولپاره په کې ځلورسوه لس ایرکنډېشنونه ،اوله یوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجدسره جوخت له زرو ډېرې بیت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځایونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شایمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روایت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمي په شپه مسؤولینو وویل چې ښایي سبا ډېر زیات بیروبار وي نوله همدې امله همدااوس عرفان ته روانېږوموږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکلیف وي ځوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل چې په احرام کې یې خپل ځان ته پام نه وو او دعورت ډېرې برخې یې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ویښ وو خو موټر رانغی بالاخره ویده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانیان له موږ وړاندې شول ،زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ویل یې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې راباندې ورځ تېروي تول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وویل چې موټر ته صبروکړئ خو ویې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو، پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپینو احرامونو کې حاجیان ښکارېدل، تابه ویل چې دسپینو پرښتو باران شوی دی .دبیروبار له کبله خپل ځای ته لس نیمې بجې ورسېدو.

زموږ خیمې دعرفات په پای جنوب ختیځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشګو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعااو تلاوت مو پیل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلې را روان شوي څه باندې دېرش تنه ملګري ستړي ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وریجې،چرګ،جوس،یوبوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښین لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤولینو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه یې داوه چې بیروبار ډېردی بیا خپل ځای نشي پیداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لرې و ،په یوښتنه مو پیدا کړ،خوپه مسجدکې دومره بیروبار وو چې یوکیلومترۍ کې یې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست واى بياهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجدته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تريوه حده راساوه تنګ تنګ پريوه سړک ودرېدو ، ګرمۍ خپل ټول زور ازمويلی وو مسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښين اومازيګر لمونځ يوځای دماسپښين په وخت کې وکړ خونه مو خطيب وليد ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا.

له دې ځايه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنيوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړېدی،په عرفات کې ډېر بيروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مويوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بيا هم ملګري مو يويورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بيروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت يادنورو دهلاکت وېره يانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبيا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اوليدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپين ږيري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زياتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کريکو اوچيغو فضا ونيوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دېيروبار له کبله دشاوخوانيم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اوډېرو هڅواو سترتيا ورو ستنه غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دې څکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوري اوغتې او کوچنۍ تيګي پکې ډېرې دي ، د بيروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو يوملګری مې هم راسره نه و ، نيم ساعت ،څلوېښت دقيقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او د غونډۍ په شمال لوېديځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړې شوی و ورو ،ورو راښکته شوم.

دا ښه وو چې د پورته کېدلو او ښکته کېدلو لارې بېلې وې او پوليس هم فعال وو، وروسته چا راته وويل چې د جبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه د پېښوريانو خبره ښه چک لګاوه. د ماسپښين په لمانځه کې د عرفات په لوی مسجد يامسجد نمره کې بيروبار ډېر زيات و دننه مسجد ته ورتلل تقريبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېيله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه يې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پيدا کړ،د مسجد نمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم څلوېښت دقيقې لاره ده ،مسجد نمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بيروبار وو خوزه ورد ننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سيل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماويل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبيل (خيرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پيپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وريجو، په ډبيوکې له بندو خوراکي توکيو ډک وو ،په ځينو ځايونوکې به د موټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبيل به يې غوښت،زه چې له مسجد نمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

www.melitahrik.com 0777 100 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مابنام نږدې وو، پرلاره ځو ځایه سبیل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، یوځای کې یوموټر ولاړ و ځو لوی لوی دیګي یې ترې راښکته کړي وو، ځوځایه یې پرلاره ایښي وو، هرڅوک به یې چې ولیدل نو په اصرار به یې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرما ناوخته وه ،بېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیوم په ځانګړې تشویقوونکې لهجه یې راته وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې یې نښودم.

په یوه، یوځل مصرفه پلاستیکي کاسه کې یې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تهوتې سره واچوله په بله کاسه کې یې راته وریژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او بېړه مې هم وه له دواړومې څلورمه برخه هم ونه خوړلې شوه، خدای خبر چې دوی به په دې موټر کې څو دیګې غوښه او وریژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم دیګې له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شویدی .دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په یو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي، داسلامي امت لپاره یو کلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعاګانو لپاره اواجتماعي اوښکې توییې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو له وېرې یا دځای دلږې والي له کبله یا دناراستۍ له کبله دماسپښین لمونځ په خپلو خېمو کې کوي، بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبیاهم ټول حاجیان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نيم يې هم په کې نه ځايېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپيکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتياوو سره سره مو هم دامام تکبيرات وانه ورېدل، اونه يې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجديد ، اومنی الوادی په نوم دځلوروروغتونو اوپنځلسو عامو روغتيايي مراکزونومونه حاجيانو ته ورپېژندلي و اودمرستولپاره يې د۹۹۷ اودامنيتي پېښو لپاره يې د۹۹۸ ټېليفون شمېرې حاجيانوته ورکړې وې.

ماښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه يوډول جوړ شوي ،يوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پوليس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکليف مې ځای پيداکړهلته هم دلارښووني لپاره لوحې لګول شوي خوپه شپږ ميليونو کسانوچې جامه يوه وي، موټر يوډول ،خېمې يوډول ،دکمپونونقشه يوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له څانګې وپوښتل هغه راته وويل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل يو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وويل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بيروبار ډېر دی موټر تيز تللی نشي هغه ملګري داهم وويل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښايي دپېنو پنځه شپږ دقيقې لاروي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعيت اوشمال او جنوب يې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب یوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وویل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې یو مناسب موټر پیداشي یوتن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخېژوي، مافکر وکړ چې دا به تور پوستی افریقایي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ایالت د لاړکانې اوسېدونکی راوښود ما په دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړي وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سند کې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله د حکومت جاسوس معرفي کاوه، کله چې پوه شو چې زه افغان یم نوقسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخوا پرې سل ځله سلام ووایم او لاسونه یې ښکل کړم، ډېر کېکونه ،کلچې اوجوسونه یې راته راوړل، همدلته د مدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب او باخبره شخص وو په بنداړ ور برابر شوم د اسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو او پلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی او مینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانو به لا د مخه نیولی وو د ځینو مخ ته به لسګونو حاجیانو ورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو، څو ځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به یې پیل کړ، تک سره اوښتي وو. د هغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اوو چ کلک وم ،هغه د چاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه، اوله پاړه چناره په اسمانڅکو غرونو اودکېږ وړې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلې چانټې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښو تېرکړ اوپه کړېږ وږې، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په دري ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.
خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمبږي په پښوروان دي،داساني او پرانیستي لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وټاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم ترې بېل یم، خفه شوي دي،په کابل کې د پنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټیلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره بېل بېل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړې زړه مې نرې شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډیشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پیدا کړم خو دیوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه مونډل کېده، په تور سرک روان یم، شپه پخه تپه تیاره ،خودلته سپین پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل یو ملګری ولید ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او ستړي مشي وروسته یې وویل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخوا تیا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، یوڅوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پولیس څو ځله راغلل ویل یې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خوموږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نیت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ویده شوی وم چې یو چامې پښه وخوځوله راوېښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم یوې ښځې راته په اردو وویل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه یې په تکلیف کړې یم ،زه چې ویده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پیدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ویده شې بیابه دې له پښوسره دا ښځې په تکلیف شي،ډېر وخت وېښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې یواځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونیوه ،بیت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپین ږیري نارینه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ویده ،څوک وېښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پیدا کړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ویدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینښ یاویده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیداکړ راغلم جای نمازمې وبوور اودمیده تیګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایې کله چې حضرت ادمعليه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه رابښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره وموندل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیلعليه السلام، حضرت ابراهیمعليه السلام ته دحج مناسک وروښودل، اوبیایې په همدې ځای کې ترې وپوښتل (هل عرفت)یعنې: (ایا یاد دې کړل) هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباسرضي الله عنه فرمایي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضرت ام سلمهرضي الله عنها فرمایي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته رابښکته کېږي او پرښتوته وایي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بیخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمایي (الحج عرفه)یعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت (الیوم اکملت لکم دینکم) یعنې:نن مې تاسوته ستاسودین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، ﴿فاذا افضتم من عرفات﴾(۵) یعني: (کله چې له عرفات څخه رابنکته شوئ..)

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونو کې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۱۲او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فوارې لګولي چې اوبه دډېروکوچنیوذور په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوخوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خویوه برخه یې ترې بهر ده، دامسجددعرفات لوېدیځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلویدیځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم یادېږي.

رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته یې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم یو خوړ کې دماسپښین لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم یادېږي، دا دعرفات له ساحې لرې وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوځو وروسته دامسجد ختیځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختیځ څخه لویدیځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)یې ۲۴۰ متره دی، ټول دننني مساحت یې یولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸،۸۰۰۰مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی یې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه یې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل یې دادی چې بهرنیان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج یې نه کېږي.

دمسجدپه وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې یوسایه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر یوه لوړوالی یې ۶۰متره دی دري لویې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۶۴لویې اوکوچنۍ دروازې لري په یو وخت کې دري نیم لکه لمونځ کوونکي پکې ځایېږي، ۷۰۰ایرکنډیشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډيو او ټلويزيون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځايونه پکې جوړ شوي دي.
دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة ياد رحمت غونډۍ دعرفات ختيځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرين په نومونو هم يادېږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه يونيم کيلو متر واټن لري،خودبيروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۲۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی يې ۲۰۰متره ،دلويديځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا يې ۱۷۰متره او ټول مساحت يې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر يې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا ځلور متره لوړپايپ دی،چې اوبه او هوا يخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښي خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچني ځلور ديوالي ده، حضرت جابر رض وايي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته يې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ايت (اليوم اکملت لکم دينکم....)يعنې نن مې تاسوته ستاسو دين بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته د نمره مسجد مخکینۍ برخه ده ،دا ساحه نه د حرم په حدودو کې ده او نه د عرفات. دلته یو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه) واوروله، چې د رحیم المختوم دلیکوال په وینا یو لک او شل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حیثیت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنی اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنوموني د لامل په اړه یې ویل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلوورو سته همدلته یوبل ته نږدې شول، یاداچې حاجیان دلته په تیاره کې یوځای کېږي ،یا داچې حاجیان له دې ځایه یوځایي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځایونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پیلېږي ترمأزمین (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی یې څلورکیلومتره اوټول مساحت یې ۲۵، ۱۲کیلو متره مربع دی دمزدلفې یادونه هم په عظیم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروالله عندالمشعرالحرام)(۲) یعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج یاد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمایي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ یوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولې وو،خوویل یې چې ماخودلته اړولې دي خوټوله مزدلفه دقیام یااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ یو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په یو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بیا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار د ېربېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو د بیروبار له کبله مو نور ملګري د بر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نو دی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې د بر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانه ورېد دروازه یې وروټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو دویشتلو لپاره له اویاوو د برې تیګې واخستې، د شرکت مسؤولینو د جمروخواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتونو بیا راباندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته د بر بیروبار وي.

خیر را روان شو، په دې خاطرچې ملګري موورک نشي، نو ورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بیرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې او نارینه کله ورک او کله پیدا ،نه مو وادې محسر ولید ، نه چا منډه وکړه او نه د بیروبار له کبله منډه یا تېز تګ کېده، او نه پرې خبرشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ موپه تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده، پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اوډښنلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوږې اویخې اوبه پکې پریمانه وې، موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږو چې لمر راختلی وي، خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،ځوځایه کېناستو ،خو پولیسانو ناستې ته نه پرېښودلو ،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی سترې شوي دي ،بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ،پرلاره به یویو کمېدلو ،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اوحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته ځوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ،دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو ،همداسې مو وکړ ل ځونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو ،ماځودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ، که څه هم زموږپه مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی،خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه، پولیس پر ټوله لار ولاړ وو ،دبې نظمۍ مخه یې نیوله،له هیڅ چاسره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجي به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرۍ پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفي ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشې دپاچايمني عيسايي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دی ترسره شو، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو، په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلی مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک دسورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادی چې ،ابرهه داقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړي توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو،دوی دکروت کاڼو په ښېر کوچنۍ کوچنۍ تيګې په مښوکوکې نيولې وې او پردوی يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به يې ويلې شوه ،يمن،به شو،پوستکی به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوا يونيم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبيولوژيکي وسله کارولې ده، ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن يې اتومي اوبيولوژيکي وسله لري مفسرين وايي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کي پټ شو نو کاڼی به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوريوته هم ننوځي.

حافظ ابن قيم جوزي وايي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تيز روان شو اونورو حاجيانوته هم سنت دی چې له دې شېلې ياکندې تېز تېرشي، خواوس دسعودي حکومت له دې ځايه اغزن تار تاوکړی او پوليس، حاجيان نه ورپرېږدي.

ځيني تاريخ پوهان وايي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وايي چې ابرهه دلته ذليل اوله حسرت سره مخ شو.

ځينې بيا وايي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم يادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپيدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعايي وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاريخ ليکونکي ليکي چې دقريشو مشر قصی چې دحضور ع په نيکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجيان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خليفه سليمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشيد داور پرځای ستري ستري شمعي بلولي ،وروسته ،په دريمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلي اوس خو برېښنا هرڅه سپين پرق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه ميليونه رياله يې پرې لګولي دي له ختيځ څخه يې لوېديځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض يې ۵۲متره او ټول مساحت يې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په يو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هريو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارينه او ښځينه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خيف مسجد پورې پنځه کيلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجيان يواځې لويه جمره په تيګو ولي ،جمره اصلاً ميده کروت کاڼوته وايي ددې لپاره چې په دې تيګو شيطاني سمبولونه ياشيطاني ځلي ويشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ويل کېږي.

دخيف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بيادوهمه جمره بيا لويه جمره راځي،بيروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړيزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بيخ ته ورساوه،اوه تيګې مې ورواړې کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتيګې د شيطان پرځای پر حاجيانو لګېږي .تيګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شيطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شيطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده ياپه بله وينا حاجيان دمسجد خيف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شیطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ ،دوهم پوړ ،دریم اوآن څلورم پوړ کې هم ویشتل کېږي.

لوړو پوړیو ته بریښنایي پوړۍ (زینې)پورته شوي په یوه خوا دورختلولار په بله خوا یې دښکته کېدلو لار ده ،پولیس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، اونه دتللو پرلار ببرته راتللو اونه دبېرته راتللو پر لار تللوته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ویشتلو اوزګار شوم اخوا دیخوا مې وکتل چې که کوم ملګری وموموم، خوڅوک مې ونه لیدل ،ستړی هم وم ،کرارکرار دخپلې خېمې خواته روان شوم،دجمرې اوزمونږ دخېمو ترمنځ ډېر لاروه،مونږ دمزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زمونږ کمپ وونو له دې ځایه کوم سل متره مخ په منی دمزدلفې لوحه وه،لارموندل هم اسانه نه وې په هر حال ،خېمې ته روان شوم،بېروبار ډېر زیات وو ، خومادخپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګانې ښه کړې وې،زمونږ کمپ ته نږدې دموبایل انټنونه هم وو،خو بیاهم کمپونه سره ورته وې،دخپل کمپ موندل سخت وې.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم،سره ثنا وه،په دې کمپ کې دجنوب اسیادمطوف اړوند د ۷۸مکتب ۵۰۰۰ حاجیان وو خواوس ډېرکم خلک دلته ښکارېدل زمونږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي ، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه،چې باید ویې کړم، سر وخریم او احرام وباسم،ملګري مې لانه وو رارسېدلي زمونږ دشرکت ډېروخلکو دصحایفې په نوم یو شرکت کې دقربانۍ لپاره نومونه لیکلي اوپیسې تحویل کړې وې.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ويشتل دحج له واجباتو څخه اوابراهيمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وويشتلې اوامر يې وکړ چې (خذوا منى منا سككم) يعنې له ماڅخه مودحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ويشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شيطان زموږ ازلي دښمن دی اوله هر ډول شيطان اوشيطاني وسوسو سره بايدتل په جنګ واوسو.

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي: کله چې حضرت جبريل ع ،حضرت ابراهيم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شيطان ښکاره شو ، نوهغه همدلته اوه تيګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه يا لويه جمره همدلته وويشتله اوپه ۱۱_۱۲_۱۳ يې له زوال وروسته درې واړه جمرې وويشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړيدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دايرو په منځ همداپايې د شيطانانويا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپايې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شيطان ليدل شوی اودحضرت ابراهيم ع لخوا پر کانو ويشتل شوی دی. سعودي د بيروبار دمخنيوي لپاره حاجيانو ته ډېرې اسانتياوې رامنځته کړې دي، دا دايرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوې موخه يې اسانتيا اوپه يو ځای کې دتيګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دايره جوړېده نو دلويې جمرې ترڅنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي ياپايه نيمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده.دلومړي يا لويې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷ متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰ متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشیطانانو له ویشتلو اوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زما ملګري هلته لا راغلي نه وو ،سترۍ هم وم او په احرام کې هم خو لا مو دحج ځينې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

موږ د مولنا یار محمد په هڅونه د قرباني لپاره د صحايفي په نوم یو شرکت کې داخله کړې وه، زموږ د شرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو ،هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، د هر نفر لپاره مو دیوه پسه ۴۲۰ رياله تحویل کړل او د پیسو رسیدیې راکړ، د شرکت مسؤلینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالېږئ او که مو په ټیلیفون خبروئ موږ ستاسو پسونه حلالوو ، ماډګروال سمیع ته ټیلیفون وکړ هغه او څه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، او په ټیلیفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بیا حلاله درته نه کوي.

موږ ته څو تنو خپل وکالت او د شرکت رسیدونه راکړل چې د هغوی په استازیتوب هم د هغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت د حج په ورځو کې د ازدحام په ځای کې ټکسي او عام موټر نه پرېږدي،موږ له ۵۰ دقیقو څخه پر پښو د برمزل وکړ،او د شیش ابو داؤد پرلاربازارته راووتو،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحايفي شرکت ته روان شو،په رسید کې د شرکت ادرس وو،سره، له دې چې زموږ د ټکسي چلوونکی د مکې معظمې اوسېدونکی وو،بیاهم په موندلو کې یې له ستونزو سره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څوشرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا یار محمد ته مو ټیلیفون کاوه، د هغه ټیلیفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او د مولنا د ټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زموږ خفګان او ستړتیا یې لا زیاتوله،نور د شرکت له موندلو مایوسه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ یې په موټر کې پرېښودلو رسید یې واخست،څودقیقې وروسته راغی ویل یې ځای مې وموند ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې یوه بجه مو شرکت وموندہ،پرشرکت ډېر بیروبار وو هرچاغوښتل پسونه یې ژرحلال شي،ځکه چې تر څوحلاله ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نیوکه کوله چې پیسې یې له ډېرو خلکو اخستي دي اودحلالې ځایونه (قصابخانې)اوقصابان یې کم دي،سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځینو په پرچویا رسیدکې سل پسونه وو آن یوافغان خو ددوه سوو تنونماینده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکیل وو ،موږچې حالاتوته کتل نو نن خوپربېږده آن سباهم وختي نوبت نه راته . مکي چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولوهڅه وکړه،په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې،له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجیانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېلیفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځینو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخیستی اوځینې حلال شوي پسونه یې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجیانو دبیروبار له کبله یواځې حاجیان هم همدلته نه ځایېږي قرباني خو لاپرېږده ،دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستیال محترم منیب صاحب راته وویل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېرش زره حاجیانوله ډلې څخه یو اځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول دمزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحیح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه یې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ بروړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېلیفونونه وکړل،خپله ننووت چې ببرته راغی ویل یې لږصبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترخنګ دڅارویو ګڼ منډویان شته دي . زموږ د شرکت یوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجې ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سمیع ته پیسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوایې ذبح کړي، خو پرمایې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و ،موږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ،نبه وګرځېدو څاروي مو بیه کړل دامهال بیې را پرېوتې وې، په هغو پیسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې نبه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو ،یوبل یې راته په درې زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زموږ یوبل ملګری هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ ریاله ورکړه، دحاجي ګلاغاپیسې کمې شوې، ماته یې وویل چې ته یې له خپل جیب څخه ورکړه ،چې راغلي دربه یې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سمیع څوځله ورپه یاد هم کړې خو تر اوسه یې هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونوکې موږ یو د ټکسي ډریور ته ورکړ ،یوبې یوبل تن چې زموږسره یې د پسونو په پیرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر یوبل یې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلي دي. بېرته صحايفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښين لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نیمي بجې نوبت راغی، يوتن منشي به راغی د ځلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به يې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنیز جال اوبل خواته دمذبح ديوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځايېږي بيا يوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته يې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجې په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبيا حاجي نه خبرېږي چې رښتياهم ذبح شو اوکه نه،اوآيا دا پسونه ټول ذبح شول؟ يعني که شرکت ټګي وکړي حاجيان پرې نه پوهېږي ځکه چې ځوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زموږ ځوارلس پسونه وو،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بيايې په چتونو پورې اوسپنیزو میلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پايپونو يې وينځي اوله دې ځايه دا چنګونه کشوي اوځای دنويو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتېروېستل ياځان غول ډېر دي ګويا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته موږته وويل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره او خپلې عمارې ته روان شولو، ماښام ورسېدو ګوروچې دمولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې دمعاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی وو ځانته یې ډېرخوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو، سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه، دچرګ ټوټې په ترخو او ترشو مسالو کې له یو ډول خوندورې چکنې او داوګې (هوګه) له مربع سره هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندوروخوړو دنوم او ادرس پوښتنه وکړه، هغه وویل چې دېته البیک وایي اوپه همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ ریاله وښوده ماته په ۱۲ ریاله هم ارزانه ښکاره شو، خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو، ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت دمرچ، تروشو موادو اوسرکې چکنې دچرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکارۍ کې چې ور ننوېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي او بې مرچو هم چې عربان یې تریخ ته حار (ګرم) او بې مرچو ته بارد (یخ) وایي البیک مو چې وخوړ بیا به مو په شرکت هر وخت راغوښت، له یوتن څخه به په ډبي کې بند یو خوراک اضافه کېده، په مدینه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون دشرعیاتو د پوهنځۍ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان دماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب دپیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وبوړل اوزه هملته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنې مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو، له سلام وروسته یې په ګیله من او ماټیجن انداز راته وویل چې تاخوځلو ښنت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام اوسرخلاصی شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم د شرعیاتو استاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ما پوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خو پرېږده آن بې اخلاصه اوبې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول ځلوښنت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړې وروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لازیاته کړې،: (هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړ ستا لخوا) ورته مې وویل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وویل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بیه خبروې او موړدې نه خبرولو؟ هغه هم البیک ډېر وستایه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البیک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبیک له خوړلو وروسته مو سرونه وخربیل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر یافرضي طواف په نیت روان شوم، دګرمۍ او پلي تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه یوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وویل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بیروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته د تللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتیا کیلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکیلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

وموپتېیله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نیمې بجې موټکسي ونیوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځوکې قېمتې ډېره زیاته وه ټکسي وانانو د لس ریالوپه مسافه کې اویا اتیا ریاله غوښتل موږ دهند دراجستان ایالت له یوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار دبیروبار له کبله بنده وه،پوره یونیم ساعت په موټر کې ناست وو،اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلې مزل وروسته دخیف مسجد له لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو.پلې تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجد خیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل)کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلې مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرۍ خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم،پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و،ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطيف هم له مديني منورې ۴۵۰ کيلومتره لېرې په قصيم کې کرايي خونه لري خوټکسي چلوي وايي چې ګرځم راګرځم او په خپله خونه کې په مياشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دايوا ځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې او کورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي او نورو عربي هېوادونو کې يې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله يې مېرمن او کورنۍ نه دي ليدلي، بياچې کورته راغلي نو مياشت يوه نيمه يې تېره کړې بېرته تللي او په کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږ يو دوست د پنځه ويشتو کالو راهيسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچيان يې هم د پاکستان د هجرت د چاپېريال کې په يوه کمپ کې په ختيځو کوډلو کې اوسېږي په دې پنځه ويشت کالو کې به يې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچيانو سره نه وي تېر کړې، دده دې پنځه ويشت کلنۍ مسافرۍ د محصول او سپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور او پټې نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلی نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووايا ست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ايا دداډول خلکو مېرمنې انساناني نه دي؟ ايا هغوی نفس، جنسي غرايز ،غوښتنې او حقوق نلري؟ هغوی که د خپلو غرايزو د اشباع لپاره نورې لارې او نامشروع روابط پالي نو ايا کورنۍ به يې په کې مسؤولې نه وي؟

يو ځل زما يو دوست قاضي ته يوه دوسيه راغلله، يو چا يو هلک له خپلې وربنداري سره د نامشروعو اړيکو په تور وژلی وو ښځه يې هم محکمې ته راوستې وه، دا ښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده او ډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴ کاله عمر به يې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژني،تاته ديو انسان او بيا ديوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده اوپه عين وخت کې ژړغونې شوه ته ووايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دايې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او وروڼوته رالېږي،وروڼه يې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،څوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زمازوندېې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابيولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غږ اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزما په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشريعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور مياشتې وخت ټاکلی دی، يعني د اسلام له نظره مېړونه بايد له له څلور مياشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو يوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ايران ،اردن ،مصر اوسوريې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امريکا،کاناډا او استراليا ته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشينونه به يې چلول اوهغه درانه کارونه به يې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به يې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوندبه يې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنيان، چې عربان يې اجنبيان(پردي)بولي سعوديانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمريانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعيت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکيت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود يو کفيل په نوم به وي اوډېر کفيلان بيافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ يې فکر واوړي بيادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه يې په مفتوکې دځان کړي،که لږ يې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبيا متکفل يا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېربیروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ لـه دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشـتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښیار شخص وو،ماته یې ویـل چې زه دې غاییانـه پېـژنم، هغـه ځـان دکـامې اوسـېدونکی ډاکټـر ناصـر او د درانـه استادمحمداصف صـمیم او قـاري عبدالله تـرورزی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویل چې دقاري صاحب عبدالله موریې چې دا استاد صمیم خواښې ،دتره ښځه اوترور هم ده لـه ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټـر ناصـر شـکایت کـاوه چـې دحـج او اوقـافو وزارت دحاجیـانو پـر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغـه دحـج اواوقـافو وزیـر پـه دوه مخۍ تورن کړ اوویې ویل چې یوائې دنمایش لپاره یې څو عمـارې حرم تـه نږدې نیولي دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدیر اوده هغه یو دوست په ټکسي کې دجمرو ویشتلو لپاره روان شو .له شیش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوایي پلونو مو په دریم پوړ کې نږدې ما ښام شیطانان وویشتل.

ټکسي چلوونکی دمکي اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نیوکه کوله چې یواځې دځان په غم کې دي اویواځې خپل جیبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قیمتي)ډېره شوې دکورونو کرایې لوړې شوې او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره څوک کار نه کوي.

هغه وویل چې ده تر داڅه مودې پورې دکور کرایه ۱۲۰۰ریاله ورکوله خواوس یې پرې ۱۹۰۰ریاله کړېده.

هغه څو ؛لوړې اسمانڅکې ودانۍ راوښودلې، ویل به یې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده او دادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بیې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري،په منی کې قیمتي ډېره زیاته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غټې ،غټې بې خونده کېلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو ،ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښې وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنېر اوډوډۍ به مولناخه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصرنه و کړی او احرام به یې غورځولی و ،چابه قرباني نه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هېڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې ،څوک به څوځو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي به په لوکسو موټروکې اخواد یخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه ،ښه شرکنده باران وشو،پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې،موږته تشویش پیداشو چې هسې نه اوبه مو خېموته راننوځي له دې باران سره هوابښه شوه .

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختـر ددربمـې شپه مـوهم پـه منـی کـې وکړه، سبا سـحر(داختر په دربيمه)چې دجمرو ويشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا يارمحمد چې خپل نوم يې محمداکرم اندازيي وو او دځينوستونزو له امله يې خپل نوم بدل کړی و حاجيانوته وويل چې نن موپه منی کې وروستۍ ورځ ده، خپل بيکونه راوړئ چې عمارې ته يې وړو، حاجيانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښي وو او کوچني لاسي يادغاړې بيکونه يې ورسره وو، دابيکونه يې ورته راوړل کله چې بيکونه راوړل شول، نوورته يې وويل چې اوس دهر بيک په سر پنځوس رياله هم راټول کړئ چې دټکسي کرايه ورکړو ،دې خبرې حاجيانوته خوند ورنکړ،ځينو يې جنجال پيل کړ، چې داپيسې خو ډېرې زياتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰ تنه يو، داخو نهه زره رياله کېږي اوټکسي خودوه سوه رياله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم داويل چې که څوک يې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبيک يې حاجيان مجبور وو،ځکه چې هريوه عماروته بيکونه وړلی نه شول، اوپه جمروکې هم پوليسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسه راغلله، مولنا مې کوښه کړ،په غوسه مې ورته وويل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبيا افغان يې چې له ژوبلې ګوتې نيول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجيان د شکايت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېليفون کوم اوستاله نا روايې خبروم مولنا ماته وويل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بيکونه به وړيا ويسو نور يې څه کوې،ماورته وويل چې دايواځې زما او زما دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤولينوته مې وويل چې ددې بيکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفيت دی ولې يې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګونبه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډېر وېرېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی)

ما هم ورته دعزت الله څواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې(شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډېر زیات ووډېرحاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل،لس نیمې بجې به د مزدلفې اومنی لوی سړک ته چې له پاسه پونبل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، دسړک دواړه خوا دڅښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمیږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زموږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،ستړي مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زموږ یو بل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیدا کوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیدا شو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زماهم ملګری دی خوزمادکشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ویني نو رانه وپوښتي : (مشرحقیارصیب ښنګه دی؟ په څوانه ځوانۍ کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخرییله . زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نینې چېچلي او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمینې په خام تارتړل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله اېښې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستورې شمېرلي اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خوداحقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبرشوچې مایې له مظلومیته څوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې - ښایي له وېرې- خپلې مېرمن ته دبې بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانی پلاره) غږکوي.

کله مې چې دیونلیک دابرخه لیکله نوزما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي.ځودقیقې موپه روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یوبل ته مو دټیلیفون شمېرې ورکړې اودبیا کتلو په هیله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوې وې،ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه ووکړی،اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم،دلارو تړلو حیران کړم، با لاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څوسرکه دي،له پولیسانو مې پټ یابه پولیسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به یې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار ووخوجمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله یوپولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلوپه ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیوپه څېر پرموټرونښتي وو، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثخه راووت او حرم شريف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له يوه تونل ثخه راووت لږه لار يې نه وه وهلې چې حرم شريف راورسېد.

موټړ د بيرو بار له کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅو چې مې له جېب ثخه پيسې راوېستلې نو موټروړاندې لاړ کلينډريې هم نه درلود پنځه ريالـه مې يوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ويل چې بيا يې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راتـه وويل چې ډريوړ پنځوس رياله غوارې حيران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کيلومتره يا پنځه دقيقې هم نه وه.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

يودوكان ته وختلم جوس مې وڅښه او داودسه د تازه كولو په فكر شوم د مازيگر لمانځه ته ۴۵ دقيقې پاتې وې د حرم سالون كې د دارالتوحيد كانټيننټل هوټل او د مكې شركت هوټل ترڅنګ ځمكتلي [زيرزميني] ته ښكته شوم بره پرې د نارينه وو داوداسه ځايونه ليكل شوي وو خو لاندې لوى تونل او لوى دوطرفه سرک وو له يوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟ هغه ځواب راكړ چې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېر مزل وكړ بالاخره په يوځاى كې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لويه دروازه وه. په دې دروازه چې ورننوتم نو په منځ كې لوى سالون او ښي او چپ خواته لسګونه تشنابونه وو چې همدلته هم له خلكو ډک وو ما هم همدلته اودس وكړ له تشنابونو نېغه بره لار نه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړ شه كېدلى شي د حرم سالون ته چېرته پورې، ختلې وي په تونل كې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هيڅ دوتلو ځاى نه راځي په تونل كې ختيځ، لوېديځ، شمال او سهېل راته نه ښكاري بالاخره كوم پنځلس دقيقې وروسته تونل پاى ته ورسېد يوځاى ته ووتلم ګورم چې بازار، لوړې ودانۍ او كورونه دي نه حرم ښكاري او نه منارې، په پوښتنه، پوښتنه د شاوخوا پنځلس دقيقې مزله وروسته حرم ته راغلم ايله مې جماعت ونيوه، پرلار شړكنده باران ونيوم. باران دومره ډېر او تيز وو چې په لږ وخت كې د حرم په سالون كې اوبه ډنډ او د مكې په كوڅو كې سيلابونه وبهيدل ما تريو تجير لاندې چې د يودوكان مخې ته ولاړ وو لمانځه ته ځاى ومونډ خو همدلته هم له باران څخه خوندي نه شوو. له ګريوان څخه تر پېڅو لوند خيشت شوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خوو بېرېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت څلورم پوړته پربرېښنايي پوړېوورختم داشرکت خداى خبرڅوپوړه لري،په ټولوکې دوکانونه اوسترې،سترې مغازې دي ماهم خوشيان بيه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپېښورښاردکباړي بازار په څېردسل ريالوشى په زربيه کېږي اوبياښکته ترسلوچې په هرڅوجوړشول .يوه سپينه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره يې وپېرم ديومتربيه يې راته دوه زره رياله (څه باندې پنځه ويشت زره افغانۍ يا څه کم پنځوس زره کلداري) ووېل په څنو ،څنومې زرريالوته راښکته کړ،زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته ووېل چې له دې جالۍ سره خواستريالاندې پوخ هم پکاردى.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په تريو تندي ووېل چې نه ! درې زره رياله به يوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پيسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوي ښاراوپېښورصدرکيسه وه دکابل دنوي ښارپه ستي سنټرکې چې کوم شى په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې يې په دوه زره افغانۍ اخيستلى شي همداسې دپېښورپه صدرکې هم.راښکته شوم ماښام لمانځه ته يو ساعت پاتې وو.ديوهوټل ددروازې کيڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځاى و په غزيدلو پښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاييدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل اوويده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقيقې پاتې وې په دومره بيروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې دجامولمدوالي ته فکرپریشان و اونه مې بیروبار ته اندېښنه وه خووروسته یې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې دپسرلي تازه هوا ولېده.

هلته له خلکو سره بله مینه،بله جذبه،بل اشتیاق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا اندېښنه نه وه چې که په اوبوکې ودرېدم نوناروغ به شم یابه مې جامې لمدې اویاپه ختهواویاخیرنې شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده اواوبه ترپنډیوپورې راختلې وې نودبیت الله مطاف اودحرم سلګونه جریبه سالون له خلکوډک وواوخلکوسجدې په اوبوکې کولې.

له میني ربنتونی خوند

له حج وروسته مولومړۍ جمعه وه اودجمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونیوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خوسمیع دکوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه دحاجیانوبیروبارهماغسې اوج کې و .په ډېرزحمت مې ځان دابن لادن له مسجد څخه وړاندې دپول پر سرپه یو صف کې له حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تردې وړاندې حرم ته نږدې دځای موندل دمرغۍ شیدې وې. په صف کې مې خواته یوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهده اوارامه ښځه وه اوله الله ج سره درازاونیازڅخه دخونداخیستلولپاره یې دبدن دهرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه په اوږه ورسره ودرېدم له ماسره خودنارینه توب اوښځې توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبرکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته بې نارینه او که ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حدیث کې چې وايي لمونځ سترګې یخوي هغه خو همدا لمونځ دی همدلته هغه د مجنون کیسه هم رایاده شوه.مشهوره ده چې یو ځل چا پر مجنون غوسه وکړه چې زه پر لمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وویل چې آفرین پرتا او ستا پر عبادت او لمونځ .زه پر مجازي لیلا مین یم او دومره یې په مینه کې ژوردوب یم چې ته مې له سره لیدلی نه بې.او نه دې له لمانځه خبریم خو ته چې د اصلي او حق لایزال د مینې دعوه کوې او ورته په لمانځه ولاړ وې نو حضور دې دومره برابرنه و وچې زه دې ولیدم.

حرا ، د نور او پلوشو غار

سبا مو حراته د تللو تابیا و نیوه د ماسپښین له لمانځه وروسته ځو تنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،یو ملګری موډېر لوکس کروزین پسې ورغی ماته خندا راغله چې دا کروزین کله له ده سره ځي ګورم چې د دوا ړو اشارې پیل شوې ما مې ملګري ته وویل ته نه وینې چې دا څومره لوکس موټر او څومره لوکس سړی دی دا کله له موږ سره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه ریاله مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتو کې پر موږ د ثور د غره سرسري کتل او د حرا غره ته وروستل او هلته موږ ته انتظار او بیرته حرم ته بیول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډریور تورپوستی ځوان عباس احمد ابن علي نومېده چې له مکې نوي کیلومتره لیرې د عصیم او سېدونکې و زما ملګري هم د باد غیس د قادس ولسوالۍ او سېدونکي عبید الله، حاجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان،غلام نبي اوحاجي وكيل وو.دمكې په پاک ښار،شنو پاركونواورڼوتونلونوېي لومړی دڅورغره ته وروستو،په غره كې مودانسانانوكتارونه وليدل چې يابه غره ته ختل اويارا ښكته كېدل.له ليرې مودغره اوخلكوننداره وكړه له هغه ځايه حراته روان شودعزيزيه پرلاروتو ښي لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حدييبې ته تللی دی دحدييبې هډه په عزيزيه كې ده.دملک فيصل پرپله دالمعصم پرواتړ روان يوشيطانان يا جمرې راته ښكاري.دحراغره ياجبل النوربيخ كې له موټرڅخه پلي شو.كه دزړه سترګې بيناوي نوڅوارلس نيم سوه كاله وروسته هم په جبل النوريادرڼااونورپه غره هماغه ملكوتي وړانګې ښكاري،پلوشې ترې اوري، دغره په لمنواوڅوكواوس هم دنورانيت ، هدايت ، صميميت اوشفقت ڼا او ځلا ښكاري .دغره په لمن كې ډېر كورونه دپاكستاني پنجابيانو، هنديانو اوبنګله ديشيانودي،دغره لمنه ترېوحده ستغه اوسخت كوتل دی وروسته زينې(پوړی) پيلېږي،

دغره په بيخ كې تركومه ځايه چې موټر تللی شي دهمدې خلكودوكانونه دي ،دلته هم هماغه دود دي دشلوشی په سلوبيه شې اوبيرته شلوته راشي دلته سم دپيربابازيارت غوندې كوچيان په زوره له خلكوپيسې غواړي په عذراوزاری پرخلكواوبه خرڅوي خلک دومره اړاوتنګ كړي چې پخپله پيسې وركړي دلته هم خلک بيلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه كندوكې خاورې اچوي كله كله يې پر كرندې [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پركومه زينه اچولي وي اوورته ولاړوي پيسې غواړي په هماغه ډول لكه دكابل-جلال اباد ،كابل-كندهار اونورسړكونه چې له پخولو وړاندې يې به يې په هرڅومترۍ كې يوتن له بيلچې اوټاټكي سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلكوبه يې دسړک دجوړولوپه نوم پيسې غوښتلې. نارينه اوښځې ،زاړه اوځوانان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې اوخولې یې پرمخ رواني وي حراته ډېر راتلونکي پښتانه،دپاکستان پنجابیان اوبنګله دیشیان وو ،خوترکان، ایرانیان،مصریان،اندونېزیایان اومالیزیایان هم لیدل کېدل،دلته هم دپیربابادزیارت په څېرکوچنیان دپیسولپاره له لمنې نیول کوي،یوې ښکلې انجلۍ ماته داوبوبوتل راوړاندې کړخوماورته وویل چې داخوګرمې دي،هغې ژر،ژر رانه روانه شوه،ماپه دوکان کې اوبه واخیستې خوچې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې دیخواوبو بوتل راوړاندې کړ.بیا مې ترې هغه هم واخیست.دحراسورې یاغارته دختلوپرمهال مویوځای څلورشادیان [بیزوګان]هم ولیدل. غار ته ترډېره پرلوړه سړک هم جوړ شوی دی اوموټر ورځې خونورهم غره ته پر پښوختل شته خودمولوي احمدي په وینا ،غارته له سړک پرته [۱۱۷۰]پوړۍ دي. په جبل النورکې هغه غارچې حضرت رسول الله[ص]به پکې ناست وو ،دمراقبې اوذکر،فکر لپاره مناسب اوله خلکوبه ګوښه ځای دی .شاوخوایې ټول غرونه اوغونډۍ دي هلته یوازې له یوذات سره اړیکې وي. حضرت محمد[ص]هم له بعثت څخه وړاندې همدلته تفکراوتدبرکاوه.هغه وخت نه دهدایت لپاره قران اونه جبراییل وو، داهغه وخت وو چې دجهالت تیارې دعربوپه ټوله جزیره خپرې وې خلکوبه پخپل لاس بت جوړکړاوبیابه یې هماغه خپل پیداکوونکی،پالونکی،ساتونکی اوروزي رسوونکی باله .خلکوبه خپل دزړه ټوټې [لورګانې]ژوندۍ ښخولې .حضرت محمد[ص] پوهېده چې داهرڅه باطل اوناسم دي هغه دحقې لارې،دبشریت لپاره دروښانه تګلارې اودرېښتوني خالق اوالله ج پېژندلولپاره له خپل کورڅخه شاوخوا اوه،اته کیلومتره لېرې دغرونودلړۍ منځ کې دې غره ته ختنه،دڅوڅوورځوخرڅ(توښه) به یې له ځانه سره واخیسته چې هغه به ختم شونوبیرته به راغی دحضرت خدیجةالکبری له خواچمتوشوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرڅ به يې واخيست اوبيرته به جبل النور ته روان شو ،رسول الله[ص]حراته له تللوورانديې ريښتوني کېدونکي خوبونه ليدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په يوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پيرزوينه وکړه ،خپل استازی يې ورته اودرسالت درونـد باريې ددهغـه مبارک پـر نـازکو اوږو کيښـود دلتـه چې الله[ج] لـومړی کـوم پيغـام هغـه مبـارک تـه ورولیـږه هغـه پـه لوســـتلو اوليکلو[ســـواد اوزده کـــړې]امـــر و دا لـــه معارف،پوهې،رڼا ،سـواد ،ليک اولوسـت سـره داسلام ژوري اړيکـې اوپـه اسلام کې دپوهني ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]بـه پـه کـې کښناسـته ډېر بيروبار اوسخت ټيل وو نراوښځې هڅه کوي چې هماغه سوري ته ځان ورسوي يوله بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې ستري او سرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای تـه ځان ورسوي اوهلتـه دوه رکعتـه لمونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس يوه مينه ،لـه خپل ګران پيغمبرسره روحي تړاواوهغـه تـه دعقيدت اوپيرزوينو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بيروباراوبې ستری کې له لمونځ کولو ځخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبياهم طاقت رانغی په همدې بيروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهلتـه مې دوه رکعتـه لمونځ وکړ. غارټيټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې ستری په ليدلوتوبې ووېستې اوويل يې چې وبربړم الله[ج] ددې بې ستری له امله پر موږداغر وانهړوي عبيد الله وويل کـه دثورپـه غـارکې هـم همـداډول ټيـل اوبـې سـتري وي نـوزه خونـه ورځم.نراوښځې ديوبل په غېږکې وو يوه ځوانه ښځه مې وليدله چې ځوتنوله لاسونواوځوتنوله پښو ونيولـه ،دغارلـه خولې اوبيروبارځخـه يـې ووېسـته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تيګې ته يې وخيژوله .د سعودي حکومت د ثور او حرا په غروکې کارنه دی کړی نه يې د ختلو اونه يې در ابښکته کېدلو لپاره کومه اسانتيا رامنځته کړې. زما په باور ښايي لامل يې داوي چې حرا او ثورته تلل د حج برخه نه ده او سعودي حکومت دلته ورتلل ضرورنه..بلکې آن بدعت يې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نو بيا به د حج ديومنسک په څير دلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقريبا ټول حاجيان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان وليدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسر کانتينونه ووخو قيمتې پکې ډيره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو رابښکته شو لاندې استاد عباس احمد خفه و اوويل يې چې ځنډ مو وکړ ښتيا هم ماښام ودلمونځ ځای مو د استاد خوښې ته پرېښود.

حرا يا جبل النور د حرم شمال ختيځ ته واقع دی د سمندرله سطحې څخه ۶۲۱ متره او د ځمکې له سطحې ۲۸۱ متره لوړدی، دې غره ته پوره اګزازي يا منحني ډول دې ځکه يې د پوره يو شمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ يو ساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته يوه دروازه ياعماره ده چې د دووتيګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تيګو په منځ کې فاصله په عرض ۷۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۷۰ متره مسافه کې له يوبله مخکې شي ددې تيګو ترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی يې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې يونيم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې يوبل پسې ودريږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقرا باسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته يوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراييل همدلته دهغه په اصلي بڼه وليده .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حرا څخه د جمرو په لار راووتلو د ملک عبدالعزيز په تونل حرم ته راروان شو دبيرو بار له کبله تونل بند و خود سالنګ او ياد رونتې د تونل په څېر په کې د چاړزه نه تنګېده ځکه چې سپين پړق او ايرکنډيشن چالان وو پرون له جمرو څخه پر پښو لاړو خونن موټر پريمانه وو او د حرم حرم چيغې يې وهلې زه په مخکينۍ څوکۍ د استاد عباس احمد سره ناست وم د لاربندۍ په همدې شېبو کې مې ورته فکرشو چې ټول ورون يې لوڅ وو ماورته وويل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وويل چې دوی يواځې همدا اوړد کميس اغوندي او پرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن يې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لار خلاصه شوه او له تونل څخه ووتو نو د حرم په برج موسترګې ولګېدې پاو باندې اوه بجې وې او د ماسخوتن لمونځ تيار واو اذان وشو د باب بلال سره موځای ونيوه نفل مو وکړل څو دقيقې وروسته اذان وشو او جمعه ودرېده

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودي شتمن هيواد دی خودلته هم د شتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نيول شوی دلته هغه د الفت صاحب خبره يود وينې له فشار اود وينې دډېرښت له امله مري اوبل دوينې دکمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړو خيالونو اوژوروفکرونوخاوند و .هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غميزې يادپانګودوېش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غميزې ناوړوپايلوته متوجه و په سعودي کې ددې ناانډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، يوتن به دميلياردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،ديوپر پيسوبه دلوېديځ بانکونه ډک وي اوبل به وچې ډوډۍ ته حيران وي .همدااوس دلويديځ بانکونه دعربانوپرپيسو څرخي ،پيسې دعربانو او صنعت، تخنيک، سوداګرۍ اوپرمختګ پرې دغربيانو روان دی غربيان هم کله ددوی له حماقتونو اوعياشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر يواوبل نوم يې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امريکادعربي متحده اماراتودشيخانو، اميرانو او شاهزويانو څخه شاوخوا اوه سوه ميلیارده ډالرپه يوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېديځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپيسوساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېديځ مريان شي ،ځکه چې پخپله يې خپل لاس دهغوی تر تيګې لاندې کړی دی . که دوی دلوېديځ هره روا اوناروا غوښتنه ونه مني نوميلياردونه ډالريې کنګل کېږي .عجيبه ده پيسې اوشتمنې هم ددوی ده اومريان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن اوجاحظي په نوم دوه شرکتونه دشتمنيو دانحصاردوه ښې بيلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمنې دي چې حساب يې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابيا دهمدې هيواد اتباع دحرمينوشاوخوا

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدينې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شريف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه ليدل کيږي. ځينې سوالګرريښتياهم معيوب وي اوځينوبيادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه ترلې ، پربدن يې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمينه يې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانديې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي له ګاونډيو هيوادونو اوآن له سوډان اونوروافريقايي هيوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چاروا کيو ځوځله بهرني سوالګرپه ډله ايېز ډول نيولي اوله هيواده يې و يستي وي خوډېرژرپر يوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپيسوله ورکولوپرته يې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعيوبيت دومره جدي ونيسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپيسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پوليس يې هم مخه نيسې خووس يې نه رسېږي. ځينوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ ياد کړي دي: (حاجي بابايک ريال،حاجي بابا يک ريال) اوازونه کوي ځينې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځينې موپخپلوسترګو وليدل چې دخلکودتېروبستلولپاره يې لاسونه په ځنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوترلي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهې په کتابونوکې مې دحجرالاسود په اړه ډېرڅه لوستي اوله حاجيانو اورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله ځومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې ځکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يومليګري مې له لېري راوښود .په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه ځووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ ايښې دی دلته دومره بيروباروي چې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج په ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې ځوان اوتکړه هم وي اوحجرالاسود يومترۍ ته ځان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دتېل څپه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورته ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، تېل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېريې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ، په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسېږي . ما هېڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود ته تللې وي اوبېرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهېدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راته .پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو، جنګ اوټېل ماټېل ښکل کړی دی.
دحجرالاسود د ښکلولوپه برخه کې یوستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسېږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورننږدې شي اوماد هغې، بالاخره مورږ دواړه ټېل راووېستلو ،دېخوایې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري به داتیګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به یوځل اویوځایي ورغلل نورو به خلک ټېل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زمورږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو مورږته دې زر ریاله راکړي مورږیې وررسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تېرولې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشېبولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، یوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دریم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد ، یودوست یې له پاکستان څخه په تیلیفون

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ويل يې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټېليفون وکړ او ډېر خفه و ، ويل يې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خونه يم توانيدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته يې ورسوي خوشاهد ورته وويل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خو داکارنه شم کولی ځکه چې يوخو هلته د بيروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی او بل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپوليس اويا د حرم خادم يا کارکوونکی په دې کارونيول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووايه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې يو اعشاريه لس متره پورته ايښودل شوی ،اوږدوالی يې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی يې تقريبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکيو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په ايښودلونه جوړېدل هرقام غوښتل چې داوياړ خپل کړي د ابوامیه مخزومي دقبيلې يوتن سپين ږيري پيشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختـه له نورو وړاندې له باب بني شيبه څخه کعبې تـه راغـی نـود هماغـه پرېکـړه د تطبيق وړده .سبا سحرخلکو کتل چې د حضرت محمد ص د تندي ړنا رابنکاره شوه حضرت محمد ص له درايت او کفايت څخه کارواخست تيګه يې پر څادرکيښوده دهرقوم يوتن استازی يې راوغوښت اودڅادريوه يوه پيڅکه يې ورکړه اوتيګـــه يـــې دکعبـــې دېـــوال تـــه نـــږدې کـــړه بياهغـــه [ص]پـــه خپلومبارکولاسونوهغه واخيسته اوپه خپل ځای يې کېښوده اوپه دې توګه يې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونيوله .

رسول لله ص فرمايي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تيګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وايي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نوالله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي اود پوال ته وروروسېږي.

تاریخ پوهان وايي چې داتیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع ترپښولاندې تاوېدله.

دا تیګه یوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرما په اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترمیم شواودسپینوزروپوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسودپه منځ کې اېښودل شوي اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپوښ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېریې ښکلې کړې دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پرېوتې وه دسپینوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

درواياتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانودګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وايي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولوپه نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمايي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګې لـه ښـکلولوډه وکـړه .حضـرت عمـررض چـې یوریښـتونی، مجاهد ،موحـد ،فاروق اوانقلابـي خلیفـه و ددې لپـاره چـې خلـک دحجرالاسود په احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. لـه ده سره زموږکلیوال هم ووپـه جروال کـې درې لـوېې او ښوپوړیزې ودانۍ خواپـه خـوا دي .دا ودانـۍ افغـان دولـت کرایـه کـړې وې،دلتـه ۴۵۰۰تنـه افغانـان اوسـېدل بعضې هم پـه کـې دفتردرلود .خالـد لـومړي پوړتـه راغـی ماورتـه وویـل چـې لـه قـاري زمـري سره مـې مـخ کـړي هغـه هـم راسره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللوپه دې خونه کې لـه طالب اخونزاده [اخونزاده صاحب ددې کرښـو لـه لیکلوڅواونۍ وړاندې وفات شو انا لله واناالیـه راجعون]پرتـه زمـوږ دکلي ملک معلم صاحب میرزمان،سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلي ووڅوشیبې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینی اخلاقي اوهغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پیښورکې هم په کمپ کې څوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بېده بېره کې زموږ دجامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بېده بیره کې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایي پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اومایه لاسپیکر کې ویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاځوک دي په اسلام کې د بهتری معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری او د ځواتیا کالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي د حج په ورځو کې غلام دستګیر دومره مرسته ورسره وکړه چې ځوک یې د خپل پلار سره هم نه کوي هلته هرڅوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي او بیا له کمزورو او په نورو متکي خلکو سره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب یې په ویلچر(د ناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی، عرفات او مزدلفې ته وروست د جمرود ویشتلو، د طواف زیارت او قربانۍ کاریې ورته اسانه .زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری او سېده چې اوس د جلال اباد په اکمالاتي بیز کې او سېږي زوی یې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینو کې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دا مولوي له مور سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسته بیا ما دا ځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته او ښکلی سړی و د وخت په تېرېدو راته څرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کې خو پرېږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله یې ونه غوښتل چې پلاریې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه او عرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښو پاتې دی او زه یې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړي و خو نوریې خپل فون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانو کې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاریې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلي

ورته وکړې او ورته یې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځو او مقدسو ځایونو کې یې ښې پرېمانه ښیراوې ورته کړې دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صيب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زيرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پريمانه ايرکنډيشنونه لګيدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډير پراخه دي

تک سپين ګران بيه مرمر يې هم په فرش ،هم په و يالو او هم په ديوالونو کې لګيدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبوسلګونه ترموزونه ايښي دي .ديوالونه يې فولادي ته ورته ډيرسنګين رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ايښودل شوي چې ډيريې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکريم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکريمونه ايښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیلیفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانو سره داړیکو لپاره یو ګرځنده تیلفون (مبایل) اویوسیم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي یوسیم کارت واخست ،هغه سیم کارتونه چې په بازار کې لس ریاله بیه لري هلته په ۲۵ریاله پلورل کیږي . زمانمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ریالوکریدیت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د یوې دقیقې پرسرېې څلور ریاله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال یې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له یوې خواپه دې موسم کې دخپلوبهرنیواوکورنیو اړیکو بیې لوړوي له بلې خوادخپل کریدیت کارت بیې هم یو نیم چند لوړې یعنې لس ریالي کارډ په پنځلس اودشلو ریالوکارډ په اته ویشتو اودیرشو ریالو پلوري، یوځل خومې دحرم شریف ترخنګ له یوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ویل چې دلته خوقانون نشته اویا یې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجیانو له اړتیاڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربو اوبیادشتمنو عربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجیانو ډیرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ میلیونه حاجیان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنیو سره اړیکې نیسي.کورنۍ اړیکې یې هم لوړې یعنې یوه دقیقه لږڅه باندې یو ریال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پیغام) ولیږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،میلیونه ریال یا... په انعام کې وتلي دي او یونمبر ورښیې چې دېته زنګ ووهه ،ځینې ناخبره خلک بیادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقیقو دقیقو ورسره غږیږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱ موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوما ورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نورو ملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودې کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویوخو په کبائنوکې بیروبار ډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینو څخه یوې ته ورغلو بهرنۍ اړیکې في دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې وویلې خو في دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلور حسابولې خوبیاهم دموبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوی نجیب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنۍ سره اوماماميې هم له خپلې کورنۍ سره په جلالآبادکې خبرې وکړې.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شريف کې د هرلمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سيدونکو خوپرېږده آن له نورو نږدې ښاروهم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه يادېږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړې .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة على الاموات يرحمكم الله) يعنې(پرمړولمونځ (جنازه) کوو ،الله ج دې پرتاسو ورحمېږي) .

دلته د مړو يوځايي ياتوليزه جنازه کېږي هرځوجسدونه چې راشي د امام په مخکې يې کتار کېږدي او په يوه نيت د ټولو جنازه يوځاي کوي، يوځل د جمعې په ورځ سحر د جنازې لمونځ وشو خوسمدستي بيا د جنازې اعلان وشو بيامو جنازه وکړه زه د باب اسماعيل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې يې له کعبې څخه جنازې راويستلې ،مړي يې په تذکرو کې اچولي اوپه اوږو يې ايښې وو له جنازې وروسته يې بهرراويستل.مونږ منتظروو چې جنازې ووځې اومونږ ننوځو مامړي شميرل په دې سحر يې ۳۰ مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې د دوه ځلې جنازې لامل هم دا وو چې دا به د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو يامړو ځای نه وو نو جنازه يې دوه ځله وکړه .د ډېرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدينه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک د دې لپاره هم له لېرو ځايونو خپل مړي حرمينو ته د جنازې لپاره راوړي چې يو خود حرم فضيلت دی او بل د جنازې د ګډونوالو د شمېر ډېروالی .دحج په ورځو کې په هر لمانځه کې په ميليونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډېر وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډېره دعا ورته کيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په جنازه کې وروستۍ تکبير ډېر اوږد وي او امام سلام هم يوازې ښي خوا ته اړوي چپ خوا ته سلام مو ونه ليد.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څېرډله ییزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امام لادواړو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پېل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نیوکه نشته ده . کله کله دبیروبارله کبله یوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،یوځل ماولیدل چې دحراپه غار کې دوه نفره لړه شیبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه لیدل.

ځینې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ویده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن یو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارینه د اړتیاله کبله له ښځوسره ونښلي،په سینه یې سینه اونوربدن یې پښه کېږدي،دټولو ښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې یې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امین ویل، په امام پسې قرائت ویل کېږي ځینې یوازې لمونځ کوونکې هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وایې رفع الیدین شته خوهیڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافریاګمراه وایې.

داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږې خوټول یوبل زغمي اومذهب یې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بیا په همدې خاطریوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووینې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تویې شوې؟؟

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زړونه او فکرونه یو خوجامې بېلې بېلې دي، د افریقا د اوسېدونکیو د نارینه او ښځینه وو دجامو په رنګ کې ډېرتوپیرنه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځیني افریقایان دخپلوجامو په څېرله رنګه ټوکرڅه جوړپټکی هم په سروي کله کله خویې دنارینه اودښځینه ووتوپیرهم نه کېږي دلته په زړونوکې ټګي نشته دپاکۍ اوصداقت خاوره ده. یوشخص له لمرین او ګلورین بدن سره هم غرېدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصورت له پلوه داسې بدرنګ هم لیدل کېدل چې خلکو ته یې په لیدلودېوان وریادېږي خوهېڅوک دچاپه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونه ښکلاکوم امتیازلري.

په پېښور کې د سیدجمال الدین افغان په لېسه ، او وروسته بیا دحضرت عمر فاروق رض په دارالمعلمین کې زموږ یوانقلابي استاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او په رښتیا چې روڼ اندی او نوښتګر عالم وو موږ ته ویل چې داپه داستانونو او افسانوکې چې ددیوانو اوښاپیریو نکلونه او کیسې راځي زما په اند دا دیوان به توروپوستي سوډانیان او دابښاپیرۍ به ترکاني انجونې وي.

دځینو توروپوستوښځوپر مخ اوږده، اوږده دچاقودتیغ په اندازه داغونه ووپه لامل یې پوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتې خوره کوچنې یې لمانځه ته پرېښوده اوپه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاريخي هديره دحرم شريف ختيځ ته په څه باندې يوکيلومتره واټن کې ديوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعين خاوروته سپارل شوي دي. ددې هديرې په اړه رسول الله[ص]فرمايي چې داڅومره ښه هديره ده.

ځيني وايي چې ددې هديرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهديره هم په همدې نوم ونومول شوه

يومازيګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهيلي خوله کې دلوړواودنګو ودانيوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهديره ورته منسوبه ده دهديرې شمال ختيځ ته پرته ده داهديره ديوې سپيني ځلورديوالۍ په منځ کې پرته ،اوږدوالی يې شاوخوانيم کيلومترياپنځه سوه متره اوپلنوالی يې سل متره دی چې ټول مساحت يې پنځه ويشت جريبه راځي موږيې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهديره ترې ټيټه ده

دلته دهديرې ځلورديوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هديره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې يې له شمالي ديوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلې تيګه موپښه کېښوده اوددېوال سرته وختلواوهملته دتدفين مراسموته نږدې کيناستودپوليسووره هم

www.melitahrik.com
0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه لیدل کېدل دعربودمړي ښخولومراسم مې ډېرخوبښ شول ډېراسانه، ساده اولنډ و .په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه دیوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه یې له پخوخښتوجوړشوي په سرېې ددې لپاره چې ونه نړېږي بیمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تیارپه ګوته شوي دي په هدیره کې مړي دیومهالوېش له مخې ښخېږي اوپه ترتیب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه لیکل کېږي ځکه چې ددې هدیرې دمستخدمینودوینا له مخې، په دې قبرو کې مړی تریوکال زیات نه پرېښودل کېږي ځیني بیاوایي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وېستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځینو بیاویل چې په همدې قبروکې داسې کیمیکل یاکیمیاوي مواد اېښودل کېږي چې په یوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول ځلوېښت تنه هم نه وو جنازې شاید پخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زینه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی یې هم ورښکته کړ لاندې یې کېښود بېرته راوختل دقبرپرسرسیمنټي تختې کېښودل شوې لږسرګړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو ،دیوې لاسي کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر یا دنیمې لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه ،دې کار ټول پنځه دقیقې وخت هم ونه نیوه ،خلک بېرته روان شول، وروسته راته غلام دستګیر وویل ،چې په دې مازیګر په حرم کې د ۱۳ تنو جنازه وشوه ، ښایي ۸ نورمړي یې بل چېرې ښخ کړي وي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چي فارغ شو نو هديري ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته رانوتل ،دروازه مو وموندله،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو، ښي خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلوکمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکي پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخووېشل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشيبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يوائې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خديجة الكبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ يا اويا مترې ته يې دکتارې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خديجة الكبرى قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره يې توپير نه کېږي، په دې لويه هديره کې ددې جليل القدره صحابيې له قبر پرته پرېوبل قبر هم ونه نده راشنه شوې.

ما دهند د راجستان ايالت په اجمير کې د خواجه غريب نواز او په ډهلي کې د سيدنظام الدين اولياء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حيرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم ليدلي دي، او دحضرت خديجة الكبرى مزار هم .سړى حيران شي چې په مسلمانانو کې دا دومره خرافات او شرکيات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلى په نقشه برابره قبرونه يې کتار او منظم دي په خوبرخوو بشل شوې ده په يوه برخه کې يې چې شاوخوا نيم جريب به وه ما قبرونه وشمېرل $18 \times 18 = 324$ قبره و.

خلک هديرې ته ورتلل دعاګانې يې کولې خو پوليسو چاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي يا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهديرې دلويې دروازې ترڅنګ د مړو د وينځلو ځاى ،نارينه او ښځينه ووته بېلې بېلې بيت الخلاوې او د اودس پاک ځايونه وو ،دمړو وينځلو پر يوه خونه يې ليکلي وو (مغسلة الاموات الخير يه بجامع المهاجرين بمكة المكرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم يوه بنګله دېشي چې ځان يې هلته دبنګله ديشيانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وويل چې دلته يواځې سعوديان ښځوي او بهرنيان او دحج مړي اوه اته ميله لېرې دشرييه په نوم ځاى ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وويل چې سعودي دلته وفات شوي حاجيان خپلو هېوادونو ته نه ورکوي او همدلته دغزې د سړک ترڅنګ هديره کې يې خاوروته سپاري .هغه وويل چې دالويه هديره ده ،مړي په نقشه ښخوي اوله خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلو لپاره کېمياوي توکي ګډوي.

له هديرې سره نږدې مسجد الجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجد الجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړيو ودانيو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پيرياوته وعظ اونصيحت کړی او همدلته يې ورسره لمونځ کړی دی، مسجد الجن کوچنی ، دوه پوړيزه اوډېرښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خوموږله شوقه پکې نفل وکړل،په مسجد کې سور رنګ ،ښکلې او ګران بيه غالۍ پرته وه چې ټوله يوه غالۍ ښکارېده،دجنت المعلی اومسجد الجن د زيارت کوونکيو ډېره برخه ايرانيان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډېر ورد ثور دغره ترڅنګ تېر کړو،هلته مو دانسانانو لوی کتار وليد چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره اوغارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دليل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ويل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ اوستړی کوونکی دی خوله دي ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېرو سختو شېبو کې د رسول الله ص پناه ځای ونه وينم، بالاخره يوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شيخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا يا حاجي نادر د ثور دغره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـور وخوځېـدو ،ثـور غـره تـه مـو مـزل دملي وحدت دمظاهرې پـه هیلـه پیـل کړ،نعمت الله مو د تـوډي موټر چلوونکی شو، او دڅو لویو او ښکلیو پـار کونو ،چوکونو،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثـور دغره لمن ته ترډېره حده موټر ورځي لـه مـوټره ښـکته شـو او هغـه مـو رخصت کړ.

ثـور غره ته ختلې لار ټوله له تیګو جوړه پراخه زینـه ده خـو دا زینـه دحـرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره مودیوکانتین ترڅنګ دمه وکړه چای او اوبـه مـو وڅښـلې دلتـه دهرڅه بیـه دوه چنده وه دیـوه پیالـه چای بیـه هـم دوه ریالـه وه چې د ۲۲افغانیومعـادل کېږي.

دلتـه مې لـه یـوه ترکـي سـره بحث وکـړ،د وزیرسـتان د وانـه اړونـد شـګۍ اوسېدونکي سـید غـلام سـره مې هـم کیسې وکـړې، هغـه راتـه وویـل چې:پـه وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خېل تـازي خېـل قومونـه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زیاته کړه چې ۲۲مـه یـا ۲۷مـه ورځ ده چـې دانګـوراډې درباط خولـه مرغـه سـیمې تـه ۲۰۰تنـه امریکایـان او دافغانسـتان ملـي اردو ځواکونـه راغلـل اولـه ۳۰۰تنوطالبانوسـره ونښـتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغـه پـه وینـا ،پـه دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شـول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سیدغلام د بهرنیانودې تلفاتوته پخپله هـم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایـې لـه امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم دحراغره په څېر ځوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین اواندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

۵۰۰۰:Bank indonisia

limaribu rupiah

یواندونیزیایي راته وویل چې داخلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په ځوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوځه ده چې ایله په دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وره ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر ځومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل دېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره دېجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موبنه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له ځوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې ځوکې څخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسویل ته د شمال اولوېدیځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې یې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې دا څوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی دا ړتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي دپیسودګټلو لپاره یې هملته یو اوښ خېژولی دی چې رنګه زین او کجاوه لري، په رنګه ټوټو یې رنګین کړی دی لومړی خلک په زینه پر اوښ سپرېږي او بیا یادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدینوپه څېر په غره کې ځانونوته ځایونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته یوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځایونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زینه وه ډېره سخته نه وه خوبیاهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شیخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مینې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته یې دځان سره وړلم، خرڅتل سپین جماعت،ازري ،بزرګاني،کړېې ورېې ،شینواریو،چکړي او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګرامیو داوسیدونکي شهید قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدین شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان څوکې ته څو وارې پورته شوی یم دکړېې ورېې او شالوزان دغرونو څوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلو مجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دځخوبي په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوڅه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو، کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا وموند اوبیا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر ؟لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غڼه اوکوتره هم ساتي ،غڼه دلته ځالې جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله ورته د ځوانانو سپینې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماولیدل چې ځینې خلکوبه زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس موښه سیل وکړمکه معظمه موښه وکتله لمونځ مو وکړ بېرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې دیو پر جامو په لګېدلي پټۍ (استودي کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورته مې وویل نوم دې استودي کار ویلادی؟ویې ویل هو ورته مې وویل داندونیزیایې ؟ ویې ویل هو ،ماورته وویل ډېرښه زما ورور یې؟ هغه راته وویل چې ته پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم په خندا شو ویې پوښتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګري یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه څوځوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په یونیم ساعت کې پورته شو اوپه یوساعت اولس دقیقوکې له دمو سره راښکته شو ،لاندې موپه شل ریاله ترحرم پورې موټر کرایه کړاو دولس نیمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختیا

حرم شریف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجیانو اړتیاووته ځواب نشي ویلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پیل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېديځ یا د باب عمرې خواته ډېر ستر اوپراخ کار پیل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختیا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړپوړې ودانۍ نړولې او دغونډېو ،هوارول یې پیل کړي دي،یوځل مې دیارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په یو ځای کې یې کار کاوه، دلته ډېر ستر اوپربمانه سیخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسیخانو له قوت اوډېر ښت ځخه ښکاري چې دلته څو پوړېزه ودانۍ په پام کې دي،یوځل مې **۵۴** کرنګونه وشمېرل چې دلته یې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې یې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وویل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي یوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به یادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې دملک عبدالعزیزپه نوم اوبله یې چې دملک فهد په وخت کې جوړه شوې دفهد په نوم یادېږي، له دې توسیع (پراختیا)سره به د حرم دتنګتیاله پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، داپراختیا د شامیه ساحې خواته ده.لومړی حکومت داکار دسعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیوسره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول ،حکومت مجبور شو ،چې دابن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې دحرم ددې توسیع په اړه حیرانوونکې خبر ولوست ، هغوی دمعتبرومراجعو په حواله لیکلي وو چې دسعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یوځای کوي . پردې پراختیاسل میلیارده ډالر لګوي او داستملاک شویوعمارواوځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته دهرمترځمکې پر سر یولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې ، داپراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوی دوه پړاوه لري حکومت تراوسه ددې پراختیا لپاره دوه زره ، دري سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ ، دوکانونه اودفترونه نړولي اوپه نږدې راتلونکي کې به یوزر او نهه سوه نورې ودانۍ ،دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنايي توکي که فرشونه، صابون شامپو او نور ،ټول د ابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونو کې ډېر کار پدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شېبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهدپه وینا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبو ګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتوخوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څوکاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیاکوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نیم سوه ریاله معاش او یونیم سل ریاله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای یې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت ترې څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ویې ویل چې دایونیم سل ریاله یې دخوراک لپاره هم بس ندي خود پاکستان له اوزګارتیا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانیانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشیان او سوپروایزران ټول دوی دي خو امرین یې عربان دي ،په پاکوونکیو او اوبه برابروونکیو کې دبرما ،سریلانکا،هند،بنګله دېش او اندونیزیا اوسېدونکي هم شته دي.

نیم یې ستا اونیم یې زما

شاهد داومنله چې ځینې حرم ته راغلي حاجیان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خیرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه یې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځینې مستخدمین په ډېر مهارت او هوښیارتیا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري یوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول یو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تیګې اودس ته کېناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به یې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،سترې مشي به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغلی چې بېواکه به يې لاس جېب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکیو سره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله یوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکیو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وویل چې عرب امرين پوهېږي چې په کومو کومو ځایونوکې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځایونوکې مرسته کمزورې وي ،هغه وویل امرين دډېرو مرستو یاډېرو شیدې ورکوونکیو ځایونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بیاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پیسې نیموي،دهغه په وینا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پیسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرين اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزیز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم یادېږي

،ددې برج ځیني برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقیقت کې شپږ برجه یا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتیا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وینا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،یعنې پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نیولی دی،ساعت شمال،سهیل،لوېدیځ،اوختیځ ته له ډېرو لیرې ځایونو څخه لیدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبیني شین دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي یوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یوځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنګونو راښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکې موټر سره په اوږدو کېښود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی د ېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وايي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولوبیه یې څلېرویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرارداد کړی دی چې دا ښېرږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې د برش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي،خواوس چې ددې کار د پیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلو کې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښناټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښنامزي نه ښکاري، سعودي د اوبو برېښنانلري ټوله برېښنايي له تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې یې لیکلي چې زمزم ډېرو اوبوته وایي. همداراز لیکي چې زمزم هغې دعاته هم وایي چې زردشتیانو به دلمبلو یاخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهیم ع د الله ج په امر خپله یوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعیل ع سره له فلسطین څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته یې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاریخ لیکي چې حضرت ابراهیم ع له دوی سره په خورجین کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعیل تی خوره کوچنی و، کله چې حضرت ابراهیم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه یونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هیله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته یې په شېله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک ومومي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و، دې تلولې بې بې اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی یې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال دکعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نویوغږ یې ترغوږ شو راغلله ګوري چې یوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځایه اوبه راوځي لومړی یې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعیل تنده خړوبه کړه اوبیایې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبیله له یمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعیل ع دهمدې قبیلې له یوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمـزم پالنـه دحضـرت اسـمعیل ع اولاد کوله.وروسـتـه دا خـدمت د جـرهم قبیلـې کـاوه،خو دوخـت پـه تېرېـدلو خلکـودزمزم سـم خـدمت نـه کـاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم له خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب ویني یوڅـوک ورتـه پـه خـوب کـې همـدا ځای ښـیي چـې ویـې کنـي یـاڅور یـې کړي،سباچې خلک دهغـه پـه امـر داځای ژوروي نـو دزمـزم ښنـې ورڅخـه څرګنـدېږي، خـوچې نـور یـې هـم ژوروي نـو اوبـه راوځـي او زمـزم بېرتـه فعـالېږي، عبـدالمطلب ټولـو خلکوتـه ددې اوبـو دکـارولو اعـلان کـوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغـه لـه وفـات وروسـتـه داکـار دهغـه زوی حضـرت عبـاس کـوي، دمکـې لـه فتحـې وروسـتـه رسـول الله ص هـم داکـار حضرت عباس ته وسپاره.

له زمزم کـوهي څخـه تـر ۱۳۷۳ هـ س پـه سلواغو یابوکو اوبه راوېستل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطاف کې راغی خو چارواکیو تر مطاف لاندې ورتـه ځـای جوړ کړ اوس طـواف کـوونکي نـه پـوهېږي چـې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانولپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوبیې آن اب کوثر رایادول ،دومره بـه مـې وڅښـل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې خـومره وڅښې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوږې لګېږي، او دنورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په څېر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات څښل اوډېر خوندیې راکاوه، یوائې په حرم کې نه ،بلکې ځوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم څښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیودزمزمود سړولولپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پرېمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویوپایپونوکوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډیو او غرونوته یې خېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزموخپله سپېڅلتیا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوتهوته یې سرټیټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچایان او شهزادګان پرې خپل ګناهونه ووینځي نو ضدیې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچایانو دځان، خپلو کورنیو اونوروهېوادونو زور واکیو اوپاچایانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفا خواته جوړ شوی دی، واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي یې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرولوړ و غونډیو ،غرونو اولېرې ځایونو ته ختلې دي، او هلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یانبوي مسجد کې هم خلکو ته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزمو ترموزونه ایښي وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه یو اځې د ځښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، د نور استعمال لپاره دبئرداؤد (داؤد کوهی)په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وېستی دی، داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن اوپیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځایونو ته یې اوبه ورکړي او دحرم صفایي هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل اودواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیومعلوماتو له مخې، دزمزم کوهی اوس په یوساعت کې ۳۹۶۰۰لیتره اوبه ورکوي داکوهی ترځمکې لاندې څو سترګې لري تر مطاف لاندې دکوهي خوله ۱،۵۶متره ،ژوروالی یې ۳۰متره، په کوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۶ تر ۲،۶۶ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱متره لېرې دمقام ابراهیم خواته دی، اوس پر دې کوهي د ۸ ،۸۸متره مربع په مساحت یوه ودانۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته تر ځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی په نوم سیمه کې په ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰یوسل اوپنځوس زره لیتروپه ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمزم اوبه دډېروښکاره اوپټوناروغیو درملنه ده اوپرځمکه دالله له نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحرم لوی خطیب قاري دکتور سعود بن ابراهیم شریم دی، خو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لري او دومره خوندور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یو ماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړا شو ، دده دژړا له اورېدلو سره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړا شول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خو کولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد (ملا اکرم)به ویل چې اوس په خلکو کې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینو په شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخوا علما وو ته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، وینبتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یوازې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱\۱۲\۲۷جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واوروله نو اواز یې هم ښه نه و ، قرائت یې هم ښه نه ، نه د اسلامي امت په درد او ستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چا یادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

www.maltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو ،خوډېر عذریې وکړ د تېښتې لار یې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شریم او سدیس پرته ماهر،صریم او دکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکوته لارښيي ،امر بالمعروف اونهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... دشاهد په وینا ، دامهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او دځینو خو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پرلاسونويې دستکشي اوپرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلوپرې غږ کوي (یافاطمه،یاعایشه یا خدیجه یامریم...) زه لومړی حیران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه يې پېژني ځکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو لیکل شوي اونه يې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی دپام را اړولو لپاره دوی ته دیواسلامي نوم په یادولوغږ کوي او دایې خپل نومونه نه دي، یوځل يې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونی يې لنډ و په اشاره يې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولي،ځینې متواګان دپیسولپاره خلکوته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم داکار کوي. دبایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړکې خپل ځایونه ټنبه شوي دي دکرایي طواف نرخ هم توپیر مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالوپورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن برېتور بې ږیرې عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین ږیرې به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کېناست ،حیران شوم څکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ریاله اخستي وو، ،مولنا یار محمد زموږ یوسپین ږیرې حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوی ږیره یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلې وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستې وې اوله طواف پرته یې پرېښی و.

ښځینه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره څوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونولپاره خو ځانګړي ځایونه تاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماڅکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یواحساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږ یو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځاځی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا ، ۹۵کلن دی خولاهم دبشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله څلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوبېل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لوموړیوواردوونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترخ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډېریورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتیانو سره خېښي کړېده، له خبرو یې ښکارېده چې لمسیانو یې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې میلیونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زموږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر دهرات اوبادغیس وو خود کابل ،لوګر،ننګرهار او سېدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتیان او فتواګانې

دننه په حرم کې یو هندي عالم چې واقعاً متبحر او جید عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنو ته ځوابونه ورکول، هغه ته یوه څوکۍ ایښودل شوې، وه ډیرخلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګلیسي ژبو پوهېده، کله کله به یې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا او استفتا لپاره نهه ځایه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتیان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوا به یې ورکوله،فتوا به ډېره لنډه او قناعت ورکوونکي وه .له دې سره ماته زمادخوني دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه یاده شوه .کیسه داسې وه چې زموږ یو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوځه کار ورته پیدا شوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه یې وپوښتل چې ایا احرام بېرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست او کوټلی ځواب یې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ویل یې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اوسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبیا ځواب ورکړم.

روغتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانو لپاره د درملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی او کتنځی وو او باید **۳۵**زره افغان حاجیانو ته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخو په څېر دابرخه هم ډېره کمزوري وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللو ته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه،کله به یې ډاکټرنه وو ،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خو په وروستیو ورځوکې به داتشي ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به دا پړه دعامې روغتیا پر وزارت وراچوله.

دحج او اوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو د درملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیایي دې ډاکټرانو ته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرڅ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کاربدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیو درمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله د درملو عمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټری شوه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قیمت دي، یو پاکټ پاراستامول په افغانستا ن کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ ریاله ۱۷۸افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کیفیت یې ښکاره توپیر درلود ، شاهد به ماته ویل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځینو لومړنیو ناروغیو ددرملو راوړلو ته یې وهڅوئ،ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بیه دي.

هم سر لاړ او هم سر سر

حاجیان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي، په ځانګړې توګه افغان حاجیان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېر ثواب دی او که طوافونه ،ماهم اوه عمرې وکړې،خو دپنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو میقاتونو وکړل،حدیبیه ،جعرانه ،تنعیم ،اضاءةاللبن او ....دهرې عمرې لپاره مو له نوي میقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بیا عمره خپل یواځینی کارباله، داسې افغانان مې هم ولیدل چې دورځې دوه او درې عمرې یې کولې زماملګري عبیدالله،عسل،یارمحمداو نورو پنځلس عمرې کړې وې یوه ورځ یې راته وویل چې نور یې د سرپوستکی له ډېرو خریلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته باید دسر وېښته یا وخریيل شي او یا لنډ شي خو دوی به خریيل.

یوه ورځ نیمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وویل چې تاسې له هر ځایه احرام تړئ موږ

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو ،خیر موږ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې ساري وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې ځوځله منډه کړېده،دهغه په وینا، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وبستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولوسره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وايي چې په افغانستان کې ډېر وځوربده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار یې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکلیفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئیس دحج ۷۵ سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله یې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دایوځینئ بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستیال او اوسني رئیس فضل الهادي مسلميار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په یوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنوسره دتبعیض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم یو تن چې ځان یې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وویل چې ته مې په تلوېزیون کې ډېرلیدلی يې، اوډېرې سپینې اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمینه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنیوله لاړ چارواکیوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پیل کړې: (په۱۳۳۷هـ ل یا ۵۲ کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تویولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوویل یې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالې درکوو ،شل کاله وروسته په **۱۳۵۷** هـ ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،موږ له خلقي رژیم څخه قبالې وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو ،هلته په چارسده کې اوسېدو وجهاد مووکړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خبېته واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه یې تاجکو او خپلوقوماندانانوته ورکړې، اوموږ یې وشړلو.

هغه وایي چې یواځې زماسل جریبه آبي ځمکه یې رانه نیولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې یو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لرې خو ځینې نور یې بیا ښاروي اووینځې بولي . خلک وایي چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېردشهوت داور دسړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانـان دومـره ددود اودسـتور پـه لومـوکې نښـتي دي چـې آن لـه خپلومېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو پـه نورو ملتونو اوهېوادونـوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې پـه یـوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم پـه کې تـلاوت کـاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې پـه یـوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ لـه تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پربمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپي کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یوسعودی لوندخیشت له یوې بنځې سره روان و یو چاپرې غړو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمینې کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کارېدونکې توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخواپه ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډېرېورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکېمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زياته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بنديز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وينا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوازر موټره کچره يا کارول شوي توکي چې ډېر يې ګيلاسونه،بوتلونه اوپلاستيکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظيف چارې ۲۴ساعته رواني دي، دحرم دتنظيف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سيمې وېشل شوي ،نوکريوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په يوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکيو ماشينونو چې په ټايرونو ګرځي وينځي داماشينونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځايونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وينځي او شاته تاري جارو يې صافي کوي او وچوي يې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وينځي خوهره ورځ پکې بيروبار وي بيا دتنظيف عمليه پکې له ډېره ځايه پلاستيکي پټۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بياهغه ځای طواف کوونکيوته پرېږدي، له بل ځايه پټۍ راتاوه کړي.

هرکال په ميليونو کسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بيروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپليو اوضروري شيانو د ايښودلو لپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبيا هم ځينې حاجيان خپل شيان بې ځايه ږدي خودتنظيف عمليه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ايښودل شوي وي هغه که هرڅومره قيمتي شی وي په کچرې کې يې پورته کوي اوبهر يې وړي ،دتنظيف عمليې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځايه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقيمتي شيان پکې پراته وي ډېر يې لاسي بکسونه او چترۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس یې نادرکه شي بیا یې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرې (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قیمتي وي، لاس نه وروړي،اونه یې دحرم دتنظیف عملیه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بیا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي یو حاجي دبل حاجي له بیک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته یې نیسي ترهغې چې خاوند یې پیداشي که خاوند یې پیدانشي نو بیا یې دحطیم پردیوال ږدي له هغه ځایه یې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شیان راپورته کړل بیابه مې دحطیم پردیوال کښېنودل یوځل مې ډېر لوکس او قیمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونیوه خوخاوندیې پیدانشوپه همدې کې له کلک تېل او بیروبار سره مخ شوم دومره تېل چې هېڅ پوه شوی نه یم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځیني کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی یې لارویان په تکلیفوي.په حرم کې دقیمتي شیانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځایونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه یوه خانه کې یې بند کړي،د رف کیلي (چابي)له مسؤلینوسره وي، اوده ته یې په کاغذ لیکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپیسو ،مبایل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قیمتي شیانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشیان وموميي نوهلته یې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه يې ښوځايه په ښوژبوليکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستيک کې تاو او په خپل مخ کې يې کېږدئ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلابېلې ليدنې

دحج بنسټيزه فلسفه په نړيواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج د اسلامي امت نړيواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج يوه موخه دا ده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان يوبل وپېژني .له ستونزو يې خبر شي ديوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه يوځل خو ديو هېواد اوسېدونکي راپيدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شريک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې وليدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشي،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصيلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفيسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زموږ دهر اړخيز بحث خوږکې موهم درته واورول ، له ماسره دنړۍ له مسلمانانوسره داړيکو په جوړولوکې شبرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشبرزمان دادوهم ځل حج و خوبياهم دخپلې خونې له ملګروسره يوځای نه ګرځېده،که تر حرم شريف به ورسره يوځای راهم غی دلته به ترې ببل شو،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته يواځې ناست وو، يابه يې تلاوت کاوه يابه يې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ويل چې فارسي له خپلې نيمګړې اردو سره يوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکوالالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهيم په حرم کې دښځوله بې حيايۍ اوبې باکۍ.له بې ځايه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همدا راز بې ځايه دنارينه اوښځينه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږیره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباد دایالت دفروټ frot اوسېدونکی ځلوېښت کلن محمد فصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هند کې ځلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانو سره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس ځلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اویاځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمد فصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانو پرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خو په هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانو کې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال او تله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وویل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ویزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ویزې وړیاوي خو ایجنټان (استازي یا نماینده ګان)یې پلوري،هغه وویل چې دا ویزه څلورمیاشتې وخت لري اوتېرکال په ۵۵۰۰ اوسږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وایي ماهم همدا ویزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی څلور میاشتې د حرم خدمت کوي نوددوی ټول لګښت لکه دالوتکې ددوا ړو خواوو ټکټ خوراک، څښاک،ځای اوهرڅه د سعودي په حکومت دي او هره میاشت ۵۰۰ ریاله دجیب خرڅ هم ورکوي دی وایي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل ویاړ اونېکمرغي بولي .دده په وینا دده وخت د ۲۰۱۰ دد سمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډرېوري کوي.

نواب خان داهم وویل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی اونور ټول کارکوونکي یاپاکستانیان یاهندیان اویابنګالیان دي، خو اویاسلنه یې پاکستانیان دي هغه وویل دزمزمود تر موزونو کارترنورو دروند دی یواځې پاکستانیان داکار کولی شي،نواب زیاته کړه چې د حرم کار درې شفته دی ،اوپه هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي دنواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې دزمزمو د ترموزونو څارنه یاتش ترموزونه وړل اوډک راوړل دي.

ددوی او دمطاف ترمنځ یوه بله برنډه هم ده خوپه دې برنډه کې دزمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وینا ، له یوې دروازې تربلې دترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او دنلونوپه برنډه کې ۵ تنه توظیف دي کله چې په حرم کې دماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پرسړکونو ډېر بيروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافيکو پرمخ به هم تړلی وو خو بيا هم دا زدحام له کبله تګ پرې د مېږي پرپښو و يو ځل د لته له يوې دا سې ځوانې تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پيدا کړې وه ،ما ويل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه يې يو انځور واخلم بله موخه مې د خپل ديو تروورزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ماويل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووايې چې په مکه کې مې ستا خينه وليده، او دايې عکس دی، خير کېمره مې راواخسته، له حدځخه ډېر بيروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښايي دا اويايې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خير جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ما هم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبير کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بيروبار کې ورو_ ورو روان يو چې پر يوې لوږ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو اوبس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره بايد ووايم ،تيونه يې دومره غټ وو چې په اوږو پورې يې تړلي وو،په ډېرې حيرانتيامې ورکتل هغه هم زما په حيرانتيا او هغې ته په ځيرکتلو پوهه شوه ښايي پاکستانی او ياهندی به ورته ښکاره شوی يم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه اوفلمي ډايلاګ يې دکړس کړس خندا په ملتيا راته وويل (کياهوا)له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بيا هم په هماغه اندا ز وويل (کيا هوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کینیا د پلازمینې کوناکري له اوسېدونکي ۷۰ کلن محمد یوو صالحو جالیو سره موهم خبرې وکړې، هغه راته وویل چې د افغانستان جهاد په تلوېزیون کې وینو او بریا ته یې دعا کوو.

د ختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکي سره موهم بنډار وکړ شېرزمان ترې د هاغه کوچنې نابغه چې د ۱۹۹۳ او ۱۹۹۵ کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبر نه وو.

د حج په ټول موسم کې مې د نایجر له یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل وېښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس او اسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه د سوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ او کوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې د مازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل درياضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز ،نیاز تفکر او تدبر ځای وو ،هماغه دده د ناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زمو‌ږ ترځنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي او څه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او د نایجر اوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک د نایجر او نایجریا توپیر نه کوي موږ د نایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او د افریقا په لوېدیځ کې پروت دی د نایجر خلک غریب خو پر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنایجریادنفوس یواځې نیم وګړي مسلمانان دي، هغه زیاته کړه: (موږ
ډېر نېستمن خلک یو چې حج ته راځو اړیو چې اوه کاله ورته
سپماوکړو،زموږلوږ عاید دمیاشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور
دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ ډالره بچت کوو، کله چې حج ته راځو نو دولت
ته څلورزره ډالر تحویلوو ، موږ پنځلس میلیونه نفوس یو دحج سهمیه مو
یونیم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له یونیم زرتنوسره دحج وس نه وو
همدا لامل دی چې سږ کال دولس نیم سوه تنه راغلي یو، امریکا او اروپا
راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول
سعودي ،مصر،لیبیا ،او ایران راباندې خپلې دروازې تړي او مزدورۍ ته
مو هم نه پرېږدي،زموږیوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوویزې
سره لیبیاته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونیوه ویې واهه اوچې
وږی شو نو خپل پاسپورت یې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه
کوچنیانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دین کمزوری کېږي ،کفار
راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شیخان
باید موږته ددین دزده کړو زمینه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ
کړي،حافظانو او ددین طالبانو ته مکافات ورکړي ددین زده کړوته یې
وهڅوي پرموږ کې دین مري، دعربو شیخان دوه زره ډالر دحفظ دیوې
حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مایکل جکسن ته
دیوې نڅا لپاره څو میلیونه ډالر ورکړل، زما پلار دیني عالم دی خو
زماقرانکریم ندی زده آن ناظره یې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په
رښتیا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نایجر
کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې یې دنفتوپه پیسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټې؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغیږي، او د مسیحي نړۍ له احتیاجه خلاصیږو.)

اسماعیل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وایي : (اسامه د سي آی اې ایجنټ دی، د سپتمبر د یوولسمې پېښې د امریکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپتمبر د یوولسمې د پېښو پړه ومنله چې امریکا دلته راشي ،طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات وو خو اسامه دا هر څه ګډوډ کړل، او د امریکا پښه یې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعیل خپل ایمیل ادرس هم راکړ او ویې غوښتل چې له یو بل سره دوامداره اړیکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ایالت د مردان د ولسوالۍ د هوتي او سپدونکی حاجي خان زرین راته وویل چې حکومت ترې ۲۴۰۵۰۰ کلدارې اخستې دي خو په همدې پیسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره یې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون یا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زیږېدو له ځای سره ده، قدر او عزت یې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجیانو له دې ډېرې پیسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

یوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ما څخه په مخکې صف کې یوه اندونیزیایۍ په لمانځه ولاړه و، سجده یې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل ،ترڅنګ یې یو ځوان ناست و، بیا پا څېده څو رکعته لمونځ یې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته یې له سر څخه حجاب اخواکړ، وبښته یې چې لږ ښکاربدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ یې په ډېره مینه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پریخ زمزم یې څوځله مخ اوځنګلي ووینځلې،ښې ډېري یې وڅښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دینداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپین نوراني مخ یې و، دنورو اندونیزیایانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند یې ماته راکاوه.

یوماښام راسره دچین دګانزوا ایالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نیازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چینایي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد،په انګلیسي هم پوره نه پوهېده خو زما دیوې پوښتنې په ځواب کې یې زما یادښت په کتابچه کې پخپل لاس ولیکل،چې (muslims in china۱۰۰،۰۰۰۰۰)یعنې،په چین کې لس میلیونه مسلمانان شته دي.

له چینایي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چینایی و خونوم یې چینایانو ته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنیازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شېبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماویل کاشکې دلته وای چې زما خبرې یې هغه او دهغه خبرې یې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چین کې له یوې انجنیرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مینه واوښته،چینایۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، ویښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودینداره مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدینه مسلمانه. دګېډ ژوندثمره يې دوه زامن دي چې پر يو يې، دجليل القدره او غسيل الملايک صحابي حضرت حنظله او پربل يې د الله ج دتورې (سيف الله خالدبن وليد) نوم ايښی دی، اوربدلي مو دي چې چينايي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپينه ږيره دومره ژر ياده کړه ،چې سړی ورته حيران شي .له ماډېر مشر دی، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې مينې پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبه يې خود ژر ژرچينايي ژبه زده کوله.

دترکيې دقونيې ۳۵کلن اوسېدونکی علي خيری چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهين په سياست پوه اودا سلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي ځوبيتونه يې راته واورول، هغه راته وويل چې په نړۍ کې ۵۷اسلامي هېوادونه دي خو مشران يې د پرديو ګوډاګيان او بې اتفاقه دي هغه وويل که اسلامي هېوادونه پر اسرائيلو لاړې هم توکړي نو اسرائيل به ډوب کړي هغه وايي يواځينی سړی چې داسرائيلو لومړي وزير شيرون ته يې په اروپاکې مخامخ شيطان وويل هغه طيب اردوغان و.

چلک وويل چې ځوځله دلوېديځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چاروا کيو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عياشي يې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامريکا سړی وباله،ويې ويل چې هغه امريکا ته زمينه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونيسي، اوويې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وويل چې امريکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،يمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربښتوني او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خو هم سیکولر او د پردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی وا وپه خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېر ښه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې د ترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه د سیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډ ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

ماښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش د برش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره tk۲۲۸۰۰ چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وختـه ډوډۍ پـه شمول لګښت یـې پـر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې د نړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲ میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مینې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما ـ له یوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان وو ـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګیلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سیالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چیغې اوفریاد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل دیوبل توهین نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په یو مذهب کې یو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو یوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې یو کار هم ولیدل شي چې په یو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وویل چې ځینې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بیایې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او دیوپښتون په توګه شرمنده وو ،یو ماښام یو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تیمم وکړ .ماورته په اردو وویل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وویل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپین ږیری او لنګ یې تړلی و.

په مطاف کې په لومړی صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نیول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا ویاړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له یو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او ځوک یې ځای ونه نیسي له یوبل سر څنګلې په ځنځیري شکل تړي، یوه ورځ یوه پښتون سپین ږیری چې ژبه او جامه یې دکندهار وه راغی له خلکو یې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی ځنګلې خلاصې کړې سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي ننېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خوارۍ یې اوبو وېوړې، اوپه نورو صفونوکې هم ښایي څوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه ووېست ،بېچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودردېده،سپین ږیری و رایې ووست اوپه لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سبامابنام زه بیاهملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیاهماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده یابه ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه ووېست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یوتور پوستی ځوان چې لایې نوبت ته ډېر وخت پاتې ود ګڼو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغابښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونوکې ونیوه اونوبت ته منتظر وو ،یوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی اوپه خپل ځای کې دربد.

یوبل مابنام له خونې څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي د سړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شوکله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیابه داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅی طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په ټېل کې داسې راګیره شوه چې ځادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یو ځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو ټېل هغه لېرې ببولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلېونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستوني بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي ببرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځينو تور پوستو لاسونه ،څنګلې آن تر اوږو ښکاري دځينو لستوڼي دومره لنډوي چې آن تخرګونه يې ښکاري سعودياني له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځينه متواګاني خو آن په سترګو عينکې ،پرپښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وويل چې سعوديان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او نښتې جامه کاروي،دځينو فېشن اوجامې ته آن اروپايانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره څوک ونه ليدل.
شاهد وايي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغيو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغيو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځينې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنيانو ته تيونه راوباسي اوسم نيم يې ښکاري.

ځينې ښځې له خپلو کوچنيانو سره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی يې هم په تکليف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارينه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارينه وو بېلوي خو بيا هم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او يا يوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارينه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلين او حجاب لرونکي خلک دفلسطين ،ترکيې او ايران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هیچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي اوپه مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای ښه پاک کړي،په همدې صفونوکې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورمه ایزه اوپاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او ډېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو او بې وښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندې یې پرېمانه تور زر(نفت)پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې داخبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخېل په وینا چې له یوې راډیو څخه یې اورېدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او د عمرو له لارې دېرش میلیارده ډالر ګټي ،د تیلو خو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ د اوبو پر هغه بوتل چې دوه رياله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیټره تیل اخلو.

دنړۍ د میلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی . یو ځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګرېټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال ترې یو زر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلدارې ونیوې،عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې د مستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستا شوې او خپل جیب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی داسوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سپډونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم اومسجده بهر به داسې کوڅه او سړک نه وي چې د سوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج اومعیوب وي داسې بې لاس اوپښو معیوبین به وګوري چې یواځې سر اوسینه او کوناټي ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو ځادرونه غوړولي اودلاړې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو د پولیسو وس نه رسېږي ځکه چې دانښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس وویني خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل ځادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیچا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په څوژبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو د سامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (گم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال گم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچنې اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼې ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت څوځله دا سوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولویې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وبستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینایي توکیو ډک دي.

یوازې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جامویې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو ، یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وبستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو ، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وبستلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داڅوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوایۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې دديې وزارت دوزير په توګه دمحمد يوسف نيازي له ټاکل کېدو سره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه يوائې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په يوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمينو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلين ،روغتيا ، دارو درمل ،قرباني ،عرفات،مزدلفه ،منی ټولو په برخو کې وې .

وزارت ډېر معلمين په واسطو اوبډو نيولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو يې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځای ۱۴شوطه کوله.داسې حاجيان هم وو چې خپل معلمين يې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمينو دنه همکارۍ لامل وو چې ځينو حاجيانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدينه کې ګڼو حجاجو څوځله راته وويل چې دوی خپل معلمين آن دوه ځله هم ندي ليدلي،کوم معلمين چې د ازموينې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمين بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب ميرزمان راته وويل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئيس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمين په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وويل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکيم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمينو مشر يې ټاکلی خودوی هېڅکله ليدلی هم نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګیوال د ننګرهار ولایت د سره رود دولسوالۍ د ککړک دمیاګانو او سېدونکی محمد خالد هم دمعلمینو په ډله کې وو یوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په **۱۵۳** عمارې کې وه ،له ده سره په خونه کې نور معلمین مولوي حمیدالله ،غلام دستګیر،محمد ظریف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حمیدالله سره مې په یوه صف اویوه اقتداکې دنارینه او ښځینه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه ،هغه وویل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارینه اوښځینه له یوبل څخه بېل شي نو بیا ورکېږي همدا راز دصفونو او لمونځ کوونکیو په مخ کې تېرېدل یې هم دتکلیف دپورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بیروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې دځینو معلمینو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم دځینو په اړه داخبره ومنله خو ویې ویل چې دده اوملګرو یې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وویل چې د دوی په ملګروکې ددوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اویا یې مناسک خراب شوي حاجیان یې په عرفات ،مزدلفه اومنی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګواښلم راته یې وویل چې که په خپل یونلیک کې دې راپسې ناوړه شیان ولیکل نو خراب به دې کړم، ماورته وویل نور خودرپسي څه نه لیکم خودا لیکم چې، نیم ساعت کېږي چې یوه دزمزم بوشکه په پلاستیکي لفافه کې تاوولې اوتړلې نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې لیکلو سره هم موافقه ونکړه،ویل یې چې که دا دې هم ولیکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمینو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

دحج اواوقافو وزارت دبعثې غړي چانه لیدل اونه له حاجیانو دستونزو پوښتنه وه، که دکوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمایشي اودشرکت له مسؤلینو دډالیو اوپیسودا خستلو لپاره وو. دبعثې غړي دذوالحجې په ۱۲مه زموږعمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوې کې دامنیت ،روغتیااوحج اواوقافوغړي وو خوله تللو وروسته یې حاجیان تري خفه وو ،مولوي احمدي وویل چې حاجیان ځکه خفه دي چې پلاوي دشرکت دمسؤلینو په حضور کې تري له دوی سره دشرکت دمسؤلینوچلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجیان کله داجرئت کولی شي چې دمسؤلینو پروړاندې تري شکایت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډالیو او مبلمستیا وو په خوړلو تورن کړ.

دمحمد یوسف نیازي په مشرۍ دحج او اوقافو پلاوي څو عمارې دنوم او دولتي چارواکیو اوواسطه لرونکیو دخوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نیولې وې چې همدوی ته یې په کې ځای ورکړی وو ،نورې یې ډېرې لېرې ،آن دمنی اوجروال په پوله اوآن په عتیبه کې نیولې وې دځینو عمارو حاجیانو به حرم ته یو ساعت پلی تګ کاوه.

دډېرو حاجیانو تګ راتګ حرم ته سخت وو ،یابه یې ټکسي نیوله یابه یې یو ساعت دهرلمانځه لپاره تګ او یو ساعت په راتګ لګاوه،اویابه یې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه،دسعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځینو عمارو کې د ځنباک اوبه او ګاز، نه و معلم او ډاکټر نه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت د دې ټولو پیسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې یو کوچنی فرش راوښود ویې ویل چې دا یې هم پربغشې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲ عماره کې اوسېده، شېرزمان وایې چې د بعثې غړي یې لیدلي هم نه دي.

د عرفات او منی په ورځو شپو کې پرخېمو کې ګاز، نغری، دیګ او کاسه نه وي د افغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجیانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجیانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې د پاکستان د بعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نیولې وې او په منی کې په ځینو خېمو کې برېښنا نه وه، حاجیانو یې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چارواکیو ورته ویل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې یې نه نیوله خو بیا هم د دې عمارو او د دې خېمو اوسېدونکیو هر تن ته یې ۲۰۰ ریاله بېرته ورکړل (ببین تفاوت را).

هر حکومت خپلو حاجیانو او اتباعو ته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال، پټۍ، یا ..ورکوي چې د هماغه هېواد نوم پرې لیکلی وي او له ورایه پېژندل کېږي، خو د بلخ له ښځینه حاجیانو پرته چې په څادر یې د افغانستان بیرغ ته ورته درې رنګه دایره رسمه او د دایرې په منځ کې افغانستان او بلخ لیکل شوی وو نور هیڅ هم نه وو، د نورې نړۍ نارینه او ښځینه حاجیان ډله ییز ګرځېدل، ښځویې ډله ییز طواف کاوه، خو د افغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر ما او شېرزمان دحرم له دریم پوړ میزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکیو ننداره کوله، داوخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بیروبار وي،طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو دشپږو هېوادونو ښځینه حاجیانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو لیکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځینه حاجیانو ځانګړې رنګ جامه څادر اوپټۍ درلوده، په شپږو ډلوکې شپږ رنګه جامې اویونیفورم له پاسه داسې بربښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټې ، ډېرښه خوندېې وکړ دځینوښځینه حاجیانو نومونه هم په بکسو اوپټیو لیکل شوي وي، دحرم ښځینه متواګانو کله کله دهمدې پټیوله مخې ددوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ویشتمه په ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱ عمارو کې دهغو ۵۲۰ تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدینې منورې ته تلل، دانومونه ښایي کوم عرب لیکلي وو ځکه چې رسم الخط یې عربي وو. ګل یې جل لیکلی وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې بربښېدل چې د نومونولیکونکي له پښتو اودافغانانو له نومونو سره بیخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بلکه ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتوکې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دریم شفت په یوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به دیوې ښځې نوم په یو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،یابه دښځې نوم په یو موټراودمحرم نوم به یې په بل موټر کې وو.

زمایو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدینې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبیب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ یې راووړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو بل ملګرى حاجي دادک هم زموږ خواته راغى،ماد حاجي دادک نوم اورېدلى وو خوليدلى مې نه و له دوى سره مې ګپ ولګاوه،خو دوى سفر ته چمتو والى نيوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب ميرزمان خونې ته ورغللو ، هلته موله خپلو کليوالو هريوه معلم صاحب ميرزمان، حاجي حبيب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدير ،سميع الله، صابر ،قاري زمرى،غلام دستګير،کوچني شېرزمان، دشګې اوسېدونکى ډګروال مياه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښين لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصريانو نيولې وي، په دې عماروکې د جامو دوينځلو ماشينونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتياوې شته دي،ځينې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نيولې وي خو حاجيانوته يې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نيولي دي.

زما،ماما حبيب الرحمن استاد هم دمنى ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه يې ۴۵دقيقې پلى واټن درلود ، ددوى عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېږګان ،سپين او تور بانجان،دهروخت مېوې توره يان... دځينو مېوو نرخونه لوړ و موږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو وارې مو انګور واخستل خو زمايې خټکى څکه خوښ وو چې يو خو ارزانه وو ، في کيلو درې ياڅلور رياله ، وه بل داچې ډېر خواږه وو هروخت به مو څلور پنځه کيلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګور مو کیلو د ۱۲ او ۱۵ ریالو ترمنځ اخستل ،د مارکیټ ترڅنګ یو ښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

یوه ورځ د ماز یګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن د افغان حاجیانو یوه الوتکه لوېدلې ده، د دې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوا دېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته د افغانانو د یوې ناسمې انګېرنې په اړه معلومات راکړل ،ده وویل چې ځینې افغانان په جنة المعلی او جنة البقیع (لومړنی په مکه او دوهمه په مدینه کې هدیرې دي) د خاورو کوچنۍ کوچنۍ ډبرې ، ځینې د خاورو کوچني قبرونه په دې هیله او فکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځای نه وي نو دی او دده کورنۍ به همدلته ودرېږي، یا داچې دا ځای دده قبر شو او دی که هر چېرې مړ او یا ښخ‌ېږي نو حشر به یې له همدې ځایه له صحابه وو سره کېږي یا دا چې د قیامت په ګرمه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰ سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کوچنی دېوال تاوکړي ،بیا پکې د کورنۍ د هرغړي لپاره قبر جوړ کړي او په جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

د بلخي صاحب دا خبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځله ځوتنه ولیدل چې همدا کار یې کاوه،خو چې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډېرۍ اوقبرونه به یې ورته ړنګ کړل،ځینو به په پټه له ځان سره دهدیرې خاوره را واخسته، دا خاوره بیاله ځان سره کورته وړي بیا چې کله دی او یایې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

یوځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زماد پښې په ښنګري وربرابر اوپښه یې راته ښه وینې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حديبيې څخه احرام

وړاندې مو هم وويل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له يونوي ميقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجيان له تنعيم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعيم يادحضرت عايشې مسجد حرم ته ترټولونږدې ميقات دی، خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوايې ښه وګورم دمکې له ټولو ميقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګرې سحر وختي حديبيې ته روان شو فلاينګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ ريياله دوه طرفه ونيوه، دحديبيې اوسنی نوم شميسي دی، موټر دحديبيې پرسړک پرشارع منصور لوېديځ ته مايل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچيانوکېږدۍ اواوښان خوځوځايه ليدل کېدل، دې کوچيانو اواوښانوماته دعربو تاريخ ،کوچيانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ، کوچيتوب سخت کار دی خو ژونديې له سکون، اطمينان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټايرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ يې پراخ ګلدان او هرسړک بياڅلور کرښې درلودې چې په يو وخت کې پرې څلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپليو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمويومسجد وليد ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دڅښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولوی باغ مو هم ولید داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې یې چمن او فواره وه، زمونږ ډریور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ویل.

حدیبیه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتینري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډالیو لپاره نور توکي یې پلورل بازار یې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ایرانیان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافیه؟

یوه ورځ مې خپلو بادغیسي ملګروته وویل چې داخل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بیایم له حاجي یار محمدڅخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به یې راته ویل چې جغرافیې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په میقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرین وايي چې د جاهلیت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)یوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به یې ستړی کړ خو مازیګر به یې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به یې بېرته وسپړه،چې الله ج یې هم په قرآن کې یادونه وکړه او ددې کار یې وغنده.

یار محمد به بار بار راته ویل چې جغرافیې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وویل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کيسه يې راته وکړه ټول دولس کسه شو، فلاينګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ رياله په کرايه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ ورځې وروسته تياره وليدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پريمانه دلمبلو او اوداسه ځايونه او پاکې بيت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پريمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجدکې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبيه مو وويله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکيې ،ماليزيا او اندونيزيا خلک وو، سم نيمايي يې ښکلې انجونې دي له يوې ماليزيايۍ څخه مې په ماته ګوډه انګليسي وپوښتل چې ايا دا رښتياده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بيخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بيا هم لمانځه ته نيم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وويل: چې دسر نيمه برخه به درته اوس وخريېو او نيم به په بله عمره کې وخريېې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وويل چې نه ټول راته همدا اوس وخريېئ. نورو حاجيانو همدا سې کول،سربه يې ځلور ځايه ووښه په هر ځل عمره کې به يې يوه برخه خريېه چابه پکې ويالې جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) ځوتاره غوځول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزمونږ مذهب ځلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه یو بلد شخص پیدا او ملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یو ځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړکې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ما ورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ د ځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې د پاکستان د خیبرپښتونخوا معرفي کړ ما ترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخوا کې د کوم ځای یې ؟ ویې ویل چې د مردان بیا مې ترې د کلي پوښتنه وکړه حیران شو ما ته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ما ورته په خندا وویل چې پاکستان خو پرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه د کوم کلي یې؟ ویې ویل چې د هوتي، بیا مې ترې د ډاکټر فاروق خان او شیخ بمبار پوښتنه وکړه، او دا مې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ما ته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل (پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهد ته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غواړم چې د حج یو نلیک ولیکم ،د خلکو ستونزې رابرسېره کړم، او د حرمینو یو رڼه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ما سره د معلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خو په همدا سې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیو ته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم دا بن لادن د شرکت په بلنه راغلی دی خو دی د ځلورو میاشتو لپاره نه ،بلکې د ډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې د حرم خدمت کوي هغه وویل چې د دریم پوړ د پاکۍ مسؤول دی او ځوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته د خپلو ستونزو ټغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري یې کمه ۳۵۰ ریاله ده.

شاهد وویل چې دوی په دوو کالوکې یواځې یوه نیمه میاشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ایله یو ځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زیاته کړه چې دلته دځینو خلکو نیم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه یې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت باید دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتیاوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ او په ۲۰۰۵ کې دلته راغللم په همدې څو میاشتوکې مې یوزوی درک شو خو لاز برېدلی نه وو چې دلته راغلم بیا په ۲۰۰۷ کې په رخصتۍ لاړم یوه نیمه میاشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بیالاړم نو زوی مې درک شو، مالا لیدلی نه دی خو اوس شپږ میاشتینی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله یې له واده تېرشوي خو یاله سره اولاد نلري اویا یو بچی لري داځکه چې کله دوی دیوې نیمې میاشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خو په تګ راتګ یا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار .هلته له هوایي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خواددې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي .هلته یې مېرمن یا جوړه یا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې میاشتنی مریضي (حیض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونیسي اوبڼځه خوهم هروخت حمل اخستلوته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وويل چې له غم او ښادۍ، خوبيخي خلاص دي او ځينو کسانو خوچې دلته يې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په مياشت کې يونيم سل ريالـه (هغـه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زياتـه کـړه د حـرم پـه کومـو ځـايونو کې چـې خادمانوتـه حاجيـان ډېـر خيـرات (سبيل) ورکوي نو د سعودي يا عرب مديران هلته خپل کسان ټاکي او پيسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم تـه لاړم ده تـه به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم پـه دريم پوړ کې د ده د مسؤوليت په ساحه کې به مو بنډار پيل کړ.

هره ورځ يا په هره ناسته کې به مو پر يوې برخې بحث کاوه.

شاهد وويل چې د حرم عرب مديران کله کله پردوی غوسې کوي او پـه همدې کم معاش کې يې کسر معاش کوي. د امهال د حرم عمومي مدير عمود نومېږي. شاهد وويل چې د سعودي د قانون له مخې لـه ۲۲ کالو کم عمروتـه پـه حرم کـې د خدمت ويـزه نـه ورکـول کېـږي خو دنـورو اسلامي هېوادونو ځينې نبستمن او اړ کوچنيان ياد ۱۷ يا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره يا شناختي کارډ جوړ اوخپل عمر پکې ۲۲ يا ۲۳ کالـه ښيي ويـزه واخلي اودلته راشي چې دلته بيا ترې د حرم ځينې نااهله مديران ناوړه ګټـه اخلي. د شاهد په وينا، حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ېشل شوی دی او هره برخه يې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زماديوې پوښتنې په ځواب کې وويل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف لـه طواف کوونکيـو خالي شـوی وي ځلېرويشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځينې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم اوطواف دمقام ابراهیم اوکعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځوکې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځايېږي .شاهد وويل چې کوتره، چینچڼه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا ، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې اوپه ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړآن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلندکې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نوبیاهم دا تیګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودریم پوړ په همدې تیګو پوښل شوی دی چې لګښت یې حیرانوونکی دی.

شاهد وویل چې دبریښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پولیسو، یا امنیت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مدیران یې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ریالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وویل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټیکه دي او دسعودي له دولت څخه یې پیسې غواړي.

په حرم کې د اینبودل شویو عظیم الشان قرآنونو په اړه شاهد وویل چې په حرم کې اینبودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخواچاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک یې ورته ډالۍ راوړي نو دوی یې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزیاته کړه چې په دنیاکې تر ټولو لومړی پیدا شوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وویل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزیز په نوم یادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفایاباب اسمعیل نومېږي یوه مناره ده په ۴۵نمبر یاباب الفتح دوه منارې، په ۶۲مه یا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه یا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وویل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنیت په اړه شاهد وویل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموځکه واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي یا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګویا زه څارل کېږم او پولیس راشي او بوېې ځي،دحرم په دریم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته یوه خو ختیځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ یا برېښنايي زينه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا ښکلي ډيزاین شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وويل چې یواځې دملک فهد او ملک عبدالعزیز دروازو خواته تشنابونه او بیت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بیت الخلا له پلوه د حاجیانو اړتیاوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرایو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسیع لپاره یواځې شمال یا باب عمره او ختیځ یا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېدیځ خواته دارالتوحید کانټیننټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بیه او لوړ پوړیزې ودانۍ دي.

شاهد زیاته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سلیقه او ترتیب وي او بیروبار دومره نه وي خوبیاهم لومړی ، دوهم او دریم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غریبې کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شیشه ده له دوو کړکیو پرته نور له شیشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وینا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به يې خاورې او ايرې شيندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځايه اقامت هم ويل کېږي. دشاهد په وينا اقامت کوونکی امام په کامره کې ويني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پيل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ويل کېږي ،شا هدوويل چې د حاجيانو دښه لېږد او اسانتيا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ريل)دپټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجيان له عرفات څخه مزدلفې او بيا منی او له هغه ځايه حرم ته بيايي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په يوه ساعت کې دوه اويا زره حاجيان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په يوه وخت کې په يوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل ياد ډېرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزيز چې او دباب فهد ښيي خواته د ترکانو په برنډه کې يوه پايه (ستن)راوښوده ويې ويل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن يې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځايه معراج ته لاړ.

شاهد زياته کړه، چې په جده کې يوه ستره فابريکه د حرمينو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګيلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پوليسو دنرم چلند او اخلاقو يادونه وکړه او ويې ويل چې داپوليس دلته له ګومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې د دیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او د ښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا د ناروغانو او کمزورو بایسکلونه شته دي چې ځېنې یې د سعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي او له کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دا بایسکل اخلي چې بیا یې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وویل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه یا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو، پخوابه یې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او داسلامي هېوادونو مشرانوته به یې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بیا داپوښ پیرانو،خانقاه ګانو او سجاده نشینانوته ورکاوه او هغوی به بیا ددې پوښ ټوټې له مرو سره ښخولې یابه یې دپوښ تارونه وسېړل او دمړو اوناروغانو په سترګوبه یې ایښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او یایې دکعبې په موزیم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بیه ده، او ایتونه پرې په سرو زرو لیکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۶_۷کیلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شیان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وویل چې دکعبې پوښ نه وینځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول یوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ایتونه،یاحنان،یامنان ،طیبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم، لیکلي وي البته دالیکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځوکې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بیخ څخه څه باندې دوه متره لوړ تاو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځینې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څیرې کوي او له ځان سره یې وړي، په نورو ورځوکې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلي وي، دکعبې د اوسنی پوښ بیه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزیز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پیسو ډېر ارزښت درلود شپیته لکه سعودي ریاله لګښت راغلی وو او داپوښ په یوولس میاشتو کې جوړ او ۸۰کیلوګرامه وریښم ، ۳۰۰ کیلو سره اوسپین زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کاربدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتاهم یاده کړه او ویې ویل چې ایرانیانو په تابوتونوکې وسله حرم ته راننویستې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونوکې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي د باب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې.

شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه څنګه راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټېلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر اوپخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپټروکې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا ، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي ځوکاله ایرانیانوته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبرېښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزیز په وخت کې جوړه اوپه همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوې متن ژباړه داده :پخوانۍ دروازه د سپېځلو

www.milltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده؛

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شو

یوه ورځ د حرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یو تن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلوېزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دینې او سیاسي نظر مې خوښ او زموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتلی دی اوس یې لاس او پښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی او د کابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ ورونه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وویل چې د دوی په سرایونو کې د هر دوکان د کرایې ارزښت تر ۵۰ زرو افغانیو دی خو دوی تر ۱۵ زرو افغانیو اخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران دا کمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲ ورونه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورینه ده خو زموږ پښتانه له دې لورېینې هم ګټه نه شي اخستلی.

د پښتنو لوړ بیې شتمنۍ فیلسوف ،اروا پوه ، شاعر او خان اروا ښاد خوشحال خان خټک درې سوه کاله پخوا د پښتون پر دې حالت ژړلي و :

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفـــاق پـــه پښـــتانه كـــې پېدا نشـــو
ګنـــې مابـــه دمغـــل ګريـــوان پـــاره كـــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر كال دحاجيانو له دركه ۳۰ميليارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ كې دحاجيانو بيروبار دی كله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټكې كوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وكړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږپخوونكي (اشپز) قاري ته دشركت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه كارولې دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی كړې او له شركت څخه يې خپله تزكيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزكيه پاڼه لاسليک نه كاوه دشركت پرځای يې په تزكيه پاڼه ما (مولوي احمدي) لاسليک وكړ ،وروسته حاجي عبدالله ما (مولوي احمدي) ته ښكنځل وكړل چې ولې مې دا لاسليک كړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبل تـه يـې ښـكنځل كـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشـړي خـو احمـدي وريـسې ټـول حاجيـان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وكړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وكړې او ستونزه موهواره كړه.

د مكي حرم كتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبیروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر ځرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چارواکیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه ګانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د څانګو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پرضد یو کلک تبلیغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولینو هلته په انګلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... رواندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړ ه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يې او نورو رنګونوکې، دستنو لا ندينۍ برخه کې ،تور، پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکې دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلې (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوایي او که د ځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوایي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسیاحت وي دنیا او مافیها او دخلکو رنګارنګي ویني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنیت پورې تړلي دي ، اردن د سعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجیان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږ ترڅنګ اوسېدل کله چې ببېرته تلل نو له لسو ډېر ۳۰۳ ته ورته موټروکې یې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنیو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحیل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرلیو شمېره ،دسپرلیو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شیشه لګېدلي او ټولو یوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته یې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه یادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم څلورتنه چې یو پکې زموږ دحج دملګري غلام دستګیر پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هریوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له دروندې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر یې ډېر خوندور و اوډېرځایونه او هېوادونه یې لیدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مایې قبول کړې)، هر حاجي په یوائې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړيدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا ځانګې لري د جنوب اسیا په هغه ځانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعنې د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترځنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو . ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د کارت د سیریال نمبر ۳۸۸۵۲۲ وو د اشرکت د هر حاجي پر سر ۳۰۰ډالره د خاک پولي په نوم له بعثې او يا د حاجیانو له لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او د دې پیسو په مقابل کې حاجیانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، د حاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز د بعثې پلاوی یا د شرکتونو استازي د عمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم د همدوی کار دی په عرفات او د منی په ورځو کې حاجیانو ته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټرو ته د حاجیانو د بار پورته کول او ښکته کول هم د همدوی کار دی.

هر وخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر یې د همدې شرکت مخته ورځي هلته ورته د همدې مکتب پېژند پاڼه د غاړې کارت، او یو لاس بند ورکول کېږي چې د اثرګندوي چې دا حاجي د کوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، او که مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي او په ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، یوه ورځ د مسجد دلیدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکلیو ګرانبیه غالیو فرش، ایرکنډیشنونه پکې فعال دي دښځو او نارینه وو د لمانځه بېل بېل ځایونه لري،د دواړو ځایونو ترمنځ.شیشه یې کتاره ولاړه او یو بل یې پنا کړي دي، دښځو او نارینه وو دلمانځه ځایونه په ویکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دمیلیاردرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونو اوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراًخاص او خاص دیو پاک هدف اوپاکې عقیدې لپاره جنګېده

دریم مخلوق

یوه ورځ زه او شاهد ، د مکې شرکت خلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته یې وویل راځه چې نن درباندې دریم مخلوق ووینم ماورته وویل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وویل چې دشرکة مکه د دیوال ترځنګ د هجړاګانو (ایزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځایه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، یوله بل سره پېژني، کیسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال یواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وویل چې اوس ډېر حاجیان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجړاګان هم کم شوي دي خوبیا هم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونوکې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکارېدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي، حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زمونږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چارواکیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دېیوې له رونبانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړایا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زمونږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځيني ډالۍ واخستلې خو ماماميې راته وويل چې په مدينه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره دیکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خير هغه کورته اومورېيې سباته داسلام دغورېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مديني منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پاماني وکړه، هغه يوولس بجې جدې ته ورسېد، ورته ويل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځي، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې يوه نيمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټيليفون يې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونوتوفيق راکړ. دمولوي صديق الله او مولوي شفيع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجراسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسينې په مښلو زړه يخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجومې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دريم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ويده شوم خو لا دري نيمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پيل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چيغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند يادېږي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وې هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوږده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفایر ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۲ تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې تېیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګاني لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

www.melitahrik.com 0777 400 16

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو ، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډېم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنډه یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي . زموږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ ، مسجد ، بیت الخلا ، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو ، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډرېور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمابنام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښي خواته مود خليص کلی دی داکلی دشپې لخوا ډېر رنګين وو خوپه کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په بربښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرو سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کربنې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیــــه ســــترګې لګــــوه د قــــدم لاره نــــه ده
حبیــب پــرې ایښــې قدمونــه دومــره خــواره نــه ده

اوس مــې پــه یــاد نــه دي چــې دادنوښــار دعبــدالله او کــه دکربــوغي دمحمدامین نعت دی خو پـه کـوچني کې مې پـه مسجدونو کې پـه ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودڼااوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتـاو کـړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب ته ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زموږ عماري حرم ته نږدې وې ټوله پنځه دقیقې لار وه سترې هم وو خو ویده نه شو، لـه ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لرې دمې وروسته حرم تـه روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو پـه کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنی خطیب او امام دی.

پـه برنډه کې مو پـه صف کې ځای ونیوه ،تهجد مـو وکـړل، جمعې تـه ډېـر وخت وو ډېر ملګري موله سترتیا پـه صف کې پـه ناسته ویده شول، پـه نبوي مسجد کې دکعبې پـه مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد پـه باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللي کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو دسرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی، دلته دهدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده. دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چېغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

مونږ د ډېرو کمالونو او کراماتو د خاوندروضې ته ولاړیو هغه چې:

حســـن یوســـف دم عیســـی ید بیضـــا دارد
آن کـــه خوبـــان همـــه دارنـــد وای تنهـــادارد
یا
خـدای یـې مـه ګڼـه ببښـکه چـې بنـده دی
نـــور یـــې کـــل واړه صـــفات دي پـــه رښـــتیا

دپنجرې دننه نه درسول الله (ص)، نه دحضرت ابوبکر صدیق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهریوه دقبر په برابرې یو سورې وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه ځنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترڅنګ پرکتاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې واى

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او ریاض الجنة

د سحر چای له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او د ثابت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووینم نابلده وم ماویل ښه به وای چې اوس داسې یو څوک را پیدا شوی وای چې دلته بلد وای او ماته یې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې د حرم دوهم پوړ ته ختلم په زینه کې یو ځوان راباندې غږ وکړ، مینه ناکه او توده ستړې مه شي یې وکړه ویې یل چې نوم یې قاري شریف الله او د ملا احمدګل زوی او دلغمان د قرغه یو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکی دی د قاري شریف الله کورنۍ ماپېژندله په بېره بېره کې د څوارلس کاله ګډ ژوند سر بېره د هغه پلار اروانباد ملا احمدګل زما د مور (اللهم اغفرهاوارحمها)تروړزی هم دی له ملا احمدګل څخه ما په مسجد کې ډېر سبق ویلی او د قاري شریف الله مشرورور مولوي رفیق الله زما د درس ملګری دی.

قاري شریف الله شپږ ورځې وړاندې مدینې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې یې ښه وګرځولم هر ځای یې راوپېژنده د حرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې د کارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شریف الله وویل چې دلته د حضرت ابو ایوب انصاري رض کور و هغه چې د حضرت رسول اکرم ص اوښه یې د هجرت پرمهال په دروازه کې څملاسته او د رسول الله ص د مېلمستیا ویاړ په مدینه منوره کې لومړی د همده په برخه شو ، اوس خو هغه کور ړنګ شوی خو ځلي ته ورته داټانکۍ یې په یادجوړه شوېده.

له دې وروسته یې مسجد ته د ننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه د اسلام په تاریخ کې ډېر مشهور دي، د حضرت رسول الله ص پر ژوند ځینو

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په یوه صفه ناست و، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهادکې یې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حریم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتی داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دمازدیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیاهم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کېناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجدکې تفاسیر او دقران ژباړې هم اېښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي،کېښي ،اطاعت وکړي خودبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل اوپه مړه خېټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژرکوئ غږ کوي اووایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست ووېني نوپورته کوي یې چې نوروته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکیني شخص په پښو کې اېښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته اوابین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خودخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوليسو هڅه کوله چې حاجيان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بيروبار له کبله بريالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپينې او په رياض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دامهال د ړېرښکلی دی لاندې باندې په سرو غاليو پوښل شوی ،ستنې يې د ړېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ يې تور او شيرچه يې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندينۍ برخه کې ايرکنډېشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې د ړېرې ښکلې ګنبدې اوترې لاندې درناپاره جالۍ.هرې خواته لويې کړکۍ، د کړکيو لاندې له يو فټ څخه په پلنو پټيو په کريمي رنګ ايتونه ليکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډيزاينونه تغيير شوي، دامحرابوته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پايه کې څلور خواووته دعظيم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته دمسجد په هره برخه کې دعظيم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قنديلونه اود بريښنايي څراغونو لپاره له پيتلو (زېړو)جوړ لوی شيټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او دمرمرو لپاسه له مرمرو راتاو دزېړو لوی شيټ ستنوته لاښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې ديوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه ليکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، دډېرو دننه حروف ليکل اسانه دي، خو داچې دډېرې له پاسه حروف وليکل شي دانو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشي او حرف به ترې راوباسي، د حرم ټول فرش تک سپين مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپيوټري ستنې لګول شوې دي چې دکمپيوټر په قومانده کله ستنې شي اوکله سايه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود او یاباران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپیوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات او بېرته له ستنې تاو شي د حرم د بهرنې سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختيا

په مدينه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضايلو او ځانګړتياوو څخه برخمن دی.

دا يو له هغو درې ځايونو څخه دی چې د کتلو لپاره يې د سفر بستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمايي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم) پرته د نورو ځايونو او مساجدو د کتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمايي چې په نبوي مسجد کې لمونځ د نورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدينه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الياس عبد الغني وايي د ډېرو ايتونو او حديثونو، په پېژندنه او د هغوی د مفهوم په تشريح کې مرسته کوي.

په مدينه منوره کې د ځينې مساجدو د بنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ايښې ،ځينې مساجد صحابه و رض د هغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځينې ځايونو کې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خو هلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبد العزيز په کال ۸۷_۹۳ چې د خليفه وليد بن عبد الملک په وخت کې د مديني والي وو جوړ کړي دي ،خليفه وليد هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځايونه نښه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبد العزيز هم همدا اسې وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خلیفه سلطان سلیمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۶ تر۹۴۸هـ کې د مدینې ټول تاریخي مساجد بیا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزیز د حرمینو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمینو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاریخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتین ،میقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصدیق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدینې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدینې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدینې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پیل کړ، او د ۶۲۲ هـ دربیع الاول په میاشت کې یې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی یې ۳۰متره ،دچت لوړوالی یې پینځه لاسه دوه نیم متره وو او چت یې دخرما له څانګو او ستنې یې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خیبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی یې پنځلس او پلنوالی یې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سبا ددې حد شمال ته دترکي مجیدی ودانۍ دچت او لوېدیځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد ددیوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه لیکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه یا ۶۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ یا ۶۵۰ ز،داموي خلیفه ولید بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز،د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۶۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۶مربع متره ساحه ونږوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیداکړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصیږي او بندیږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسیده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې ځمکتلې هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیا کې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځاییږي او ۲۱۰۴ ستنې لري هره ستن له بلې ۶ متره لرې ده خوپه کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبد ده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنی مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰ مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابریږي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتیب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۲۹۸۰۰۰ یاڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختیاکې دښځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځایونه بېل شوي دي.

پخوا حرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ایرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلو کې ۴۴۴۴موټر ځايېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي . دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار د الله ج د کور او کعبې له فیض څخه برخمنه، د وحې د نزول کوربنه ،د حضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښمنو ونکیو شېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکې ،دحضرت ابراهیم ع ددعا موخه او د سیدالکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوایې هم توده ده ،بیروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان دمکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره درسول لله ص دهجرت وطن، دغزواتو وطن ،داسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ،داسلام دپرتم دغوړېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته دخپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړې دي، هغه یې دډېرو لویو او نېکو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدینه لوی ښار دی ،دمکې په پرتله یې هوا سړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او دښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو دمدینې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجیان له سړک څخه اونښتي نه وي حرکت نه کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدينه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدينه منوره کې دبقيع هديره دډېر وجليل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه يوائې د رسول الله ص ،بلکې دشيخينو ،(ابوبکر صديق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدينې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدينه منوره کې زموږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجدکې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجيان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدينه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اويو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

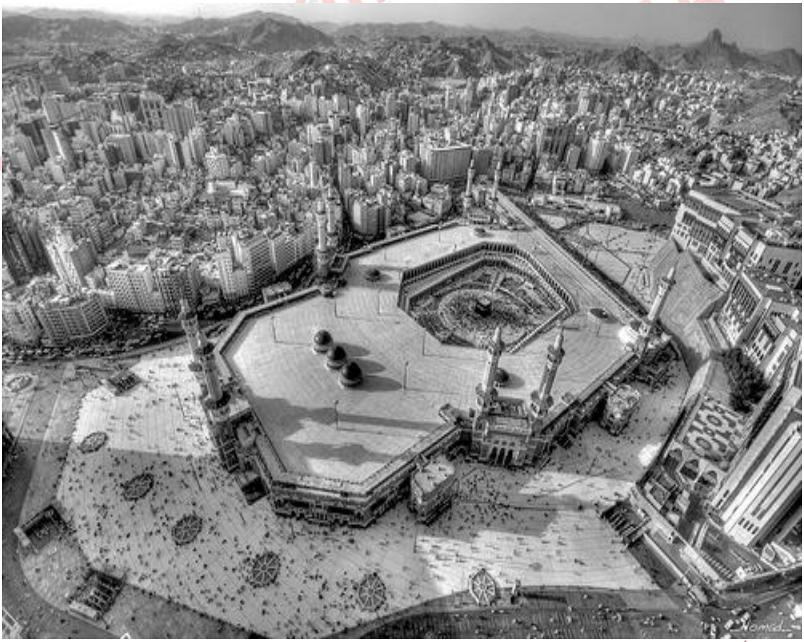

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقیع

ماداسې انګېرله چې جنة البقیع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقیع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقیع دموقعیت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدینې منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکټر ،شاعر،کیسه لیکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېلیفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولینو څخه وو،چې حاجیان یې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډیوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مدینې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکټر ښادمن تاکلې ځای ته راغی له سلام سترې مه شې وروسته مې ورته وویل چې جنة البقیع ته مې بوځې هغه راته وویل چې جنة البقیع ته یواځې سحر او مازیګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت یې دروازې تړلې وي، سباسحر یې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ دیوې ډېرې لویې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ یواځې یو سړک و پر دروازه ډېر بیروبار و ښادمن راته وویل چې همدا جنة البقیع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پولیس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لړ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځینې یې واړه دي، خلکو ویل چې دادرسول الله د کورنۍ

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بيت) يا ازواج مطهرات او ددوی بچيان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځينو مشهورو صحابهووته منسوب دي خو متواګان پر يوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګويا داقبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عايشې رضی الله عنهم په ځېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وايي چې: داقبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هديره لويه ده، خو دهيچاپرقبر يې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځينې قبرونه له ځمکې سره برابر اويا يوه لوېشت ترې لوړ دي خو بيا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو وليدل چې له يوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،موږ هم ورغللو،چانه پېژنده په همدې کې يوه پنجابي له جيب څخه نقشه راوويسته ،نقشه موچې وغوړوله داقبريې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي مووغوښتل چې دانقشه موږ ته راکړې چې يوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جيب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه،هغه يې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه موددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټې جوړوي خاوره را اخلي او پټه يې په جېبونوکې اچوي او بيايې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاريانوپه څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقيع دقبرونو په ليدلو موږ داپايله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعينو او مشهورو خلکواو يا صحابه ووته منسوب دي اويا پېژندل شوي او دهديرې په مخکې برخه يا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خو دهديرې په وروستۍ برخه کې بيا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهديرې مسؤولين پوهېږي چې کوم مړی يې په کوم تاريخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهديرې په شمال ختيځه سيمه کې مو ډېر قبرونه وليدل چې مسؤولينو راسپړلي اودنويو مړو ښخولو ته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې يې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته يې راوړي ،قبر ته يې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستيکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستيکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتيا وه، نوداقبربېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقيع ډېر لوی لوی جليل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سيرت اوډژوند زريني کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپير لري چې په هند ،ايران ،کشمير پاکستان او افغانستان کې ماليدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمير کې دخواجه غريب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدين اوليا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حيدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دايران په مشهد کې د امام رضا زيارتونه او د جنة المعلی او جنة البقيع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پيغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرين قبرونو او زرينو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو ، تېریادونه او له صحابه ووسره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتهولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو ، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

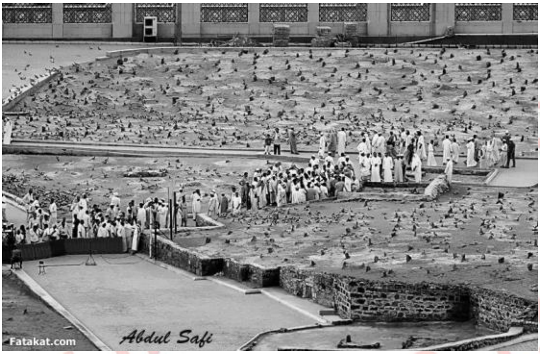

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلوېزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټیږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواکانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دخو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره یې خپله عقیده ،فکر او مذهب پربښی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته یې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر یې د جنة البقیع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحید ،تفسیر،عقیدې ،اودشیعیت ضد کېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم ترې برخمن شوم، دري ژبه یې روانه او فصیحه ده خو پښتو یې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقیع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې یو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سیمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي لیبل لري چې دقبر شمېره پرې لیکل شوې هلته خلکو ویل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهدیرې مسؤولین وایي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنویو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځایونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپیر لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبیر وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نیم هم نه ویل کېږي او له دریم تکبیر وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ویل کېږي، له څلورم تکبیر وروسته له حنفي مذهب سره باید مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمینو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ویل کېدونکي درودونه او دعاګاني یې هم له حنفي

www.melirahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبو سره توپیر لري، خو په خپلو کې خوېې مذهب یودی نو بیا ولې د مکې او مدینې د جنازې لمونځ توپیر لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم یونه وي یو یې مالکي او بل یې حنبلي یا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ یې هم توپیر لري له تکبیر تحریمه وروسته ثنا وویل شي او بیا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پیل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بیاهم ثنا ویل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه یوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او د سورت د پیلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږ په مذهب کې د فرضو تاخیر پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځایونو کې ځانګړي اذکار او دعاګانې ویل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردیس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، د حرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې د ماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر وررور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو ،ماپه لومړي ځل ډاکټر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید ،هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسي ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدو ډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته وروپېژندل او تر ماښامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنۍ له کېکاږلووروسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، همدلته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک موپه خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چاروا کیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعا مستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې ورونښود ، ویل یې راځه چې یومړې ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پرېمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته ځوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زېری راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب ياګڼ لښکريزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدينې منورې تاريخي سيمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتين مسجد ، قبا مسجد او نور وګورې ماهم ددې ځايونو کتلوته څپڅپانده تلوسه درلوده،کله موچې د سحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګرې ټاکل شوې ځای ته راټول شول، له يوه ډربور سره مو پردې ټولو ځايونو دګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډربور محمد فضل د بدر اوسپېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتاريې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره يې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کار بنو نظيرو، دمکې قريشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس يو اوپرمدينې ديرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدينې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسيز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوبستلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکارې البته دتاريخ او سيرت په کتابونوکې يې طول او عرض ښودل شوی او په عظيم الشان قرآن کې ددې جګړې يادونې هم شوې او آن يو بشپړ اوږدسورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سيمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سيمې دتاريخي هويت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوومسجدونو) څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجيان په هره يوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم يولوی اوښکلی

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمي د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بنه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه يې رنګ اوترميم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

قبلتين مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا) مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کيلومترۍ کې جوړ شوی دی ، مدينې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بيت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شېبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو داسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتين مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وايي، داځکه چې موقعيت يې دبنو سلمه په سيمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبيلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن وليد روډ دحرم شمال لوېديځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شیلې ته نږدې د سلع غره لوېدیځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۶یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي، په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وایي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني:یقیناً موږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل)وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

دقبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې ځښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعادة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتین مسجد اوسنی محراب جنوب ختیځ خواته او دقدس محراب شمال ختیځ ته دی، ددې مسجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونه له ډول ډول ګلانو ډک دي د غره په لمن کې فوارې جوړې شوې او ډېرې ښکلې ښکاري د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهیانو اوبه ور رسېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېديځ څخه د سلع غره تر پیله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه یې سل متره ،اوږدوالی یې یو کیلو متر، ټول محیط یې ۲،۴ کیلومتره دی.

دسعودي حکومت یې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري یې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېدیځه لمن کې پروت میدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره یو ځای اړولي وو ددې غره ختیځ ،شمال او سهیل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ایران د رامهرمز یا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېدیځ لورته خندق وویست، سعودي حکومت ددې میدان د تاریخي اهمیت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد میدان کې د موټرو لپاره تم ځایونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حدیقه الفتح نوم یې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت یو امیر فهد بن عبدالعزیز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم یو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاریخي پلوه د مساجد السبعة یا اوو مسجدونو په نوم یادېږي، خو موږ پنځه مساجد ولیدل او د تاریخ په ځینو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځینوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزیز دلته هم په ټولو هغو ځایونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکټر محمد الیاس عبدالغني په خپل کتاب (مدینه منوره کې تاریخي مساجد) کې لیکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځیني بآور لري چې اوم مسجد به «رایه»وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمې وایې چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېری وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفاروا حزابو ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، دېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، دېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ښکلې کړې او ډېر ګران بیه توره تیږه یې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی یې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي یو ډېر جلیل القدره صحابي دی، نوم يې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ایران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځینو په وینا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اوربدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو د رسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مریی کړی ترهغې چې مدینې منورې ته راورسېد دلته يې اسلام راوړ خو د بدر او احد په غزا کې شریک نشو داځکه چې هغه دامهال مریی وو لومړی غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهیل خواته پروت مسجد د همده په نوم یادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وايي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاویه هم همدا وینا کوي.

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شریک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په ماڼۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر يې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پیل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهيل ته پروت وو، امير زين الدين ضيغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۶ه س کې د مدينې والي وو نو دا نړېدلی مسجد يې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وايي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجيد په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترميم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مينځه وړل شو.

د حضرت ابوبکرصديق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خليفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارينه وو کې تر هر چا لومړی، پر رسول الله ص ايمان راووړ او د معراج پېښې د تصديق له امله ورته د صديق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عايشه په نکاح کړې وه ابوبکر صديق رض په ۱۳ه س په ۶۳ کلنۍ کې وفات او دحضرت عايشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاورو ته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر يوه لوړه پروت ځلورم مسجد دابوبکر صديق په نوم وو چې خلک به پر زينو ورختل.

دډاکټر الياس عبدالغني په وينا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۴۷۱ مړ)ليکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په يوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد ولیدل نو په دوی کې هم دحضرت ابوبکر صدیق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه.دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې نه دی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوېدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حديقه الفتح راتاوه ده له ختيځ څه لوېديځ ته **۲۵**، **۲**اوله سهيل څخه شمال ته **۳۵**، **۳**متره مربع دي چې ټول مساحت يې **۲۱**متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت پـه دوهـم کـال الهي لښـکر (مسلمانانو)شـيطاني لښـکر د (مکـې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران يې ووژل ، ډېرمال يې تـرې غنيمت او ډېر يې ژوندي ونيـول، دمکـې کفـارو تـه دا مـاتې د زغم نـه وه ،هغوی له مسلمانانو څه د غـچ اخسـتلو اور سوځول پوره يو کـال يې چمتـو والی ونيوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي بـا لاخره د هجرت پـه دريـم کـال يې درې زره لښکر چې زادالمعاد پـه ويـنا ، درې زره اوښـان او دوه سـوه اسـونه اود فتح الباري پـه ويـنا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومدينې منورې تـه روان شـول پـه دې لښـکر کـې ددوی د احسـاسـاتو د راپـاروولـو لپـاره د ابـو سـفيان دمېرمنې هنده پـه مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت پـه وخت بـه يې دوی تـه حماسي، پـارووونکې او ددوی د وصـال لـه مينې ډکـې سندرې ويلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد تـه لـه مکـې څخـه مدينې تـه قاصـد ور ولېږه اوپـه مکـه کـې ددوی پـر ضـد لـه ټولـو تحرکـاتو او چمتـو والـي يـې خبـر کـړ،رسـول الله ص هـم زر کسـيز لښـکر تيـار کـړ خـو دمنافقانو رئيس عبـدالله ابـن ابـی منافقت او تمـرد وکـړ او درې سـوه تنـه يـې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت پـه دريم کـال د شـوال پـه ۷مه د جمعې پـه ورځ د دمجهز درې زره کسيز لښـکر مقابلـه پيـل کـړه پـه پيـل کـې بريـالی شـو ، خوله ځينو صحابه و سره د ماديـاتو او غنيمت مينې د ابريـا ټکنـۍ کـړه ،کفـارو چې کلـه وليـدل مسـلمانان د غنيمـت پـه راټولـو بوخت دي او اسـتراتېژيکې نقطې يې پرېښې نو پـه کنډو ور وختـل ،ناڅاپـه يې يرغـل وکـړ او اويـا تنـه مسلمانان يې شهيدان کړل خوبياهم، بشپړ برۍ يې پـه نصيب نـه شـو.احد حـرم تـه نـږدې دی مـوږ سـاخت مهـال ورغللو ، د احد ډګر دامهـال پـه نقشـه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشری پنځوس تنه غشي ویشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي او ممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړي وي.

داغونډۍ د وادي قناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده او دمسلمانانو له لښکر څخه یو نیم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېر ځایونه تري ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماة شمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانو له بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیږې ایښې او همداتیږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر هغه شیان پلوري چې معمولاً یې خلک په ډالیوکې وړي، د احد میدان ختیځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختیځ ته یې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم مناري هم ښکاري. احد اوس هم وچ میدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په میدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبیا هم سپین ځایونه لري موږ دهمدې ډګر په لیدلو بوخت وو چې په څو لویو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاریدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپیکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره ځادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هوا هم ډېره توده وه، پرتولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقریر پیل کړ ، تقریر یې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقریر څخه کوم نیم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړی اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپین ږیري ورغلل ورته یې وویل چې تقریر بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د لیدلو تلوسه لري نور ځایونه هم بایدوکتل شي او دولس بجې باید حرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقریر یې بس کړ خو دعایې هم پوره لس دقیقې وخت ونیوه زه خو څوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجد ته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځایونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلی بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمایي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ دیوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او څوګرد حوضونه،شته دي، بیت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځایونه لري ختیځ ته یې اوم نمبردوه هدیرې دي، ددې هدیرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقیع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړی برخه یې د نارینه او دوهمه یا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعینو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد دډېوال لاندېنۍ برخه د چپسو ښتې او پاسنۍ برخه یې سپین رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاریخ کې له ځانګړې اهمیت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاریخ کې په مدینه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تیږې یې په کې پورته کړي دي.

د هجري تاریخ پیل هم دقباد مسجد د کار له پیل سره تړلی دی، یعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدینې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته یې په خلاص او پرانیستي ډګر لمونځ وکړ، دا ځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبیلې اړوند کلثوم بن هدم ملکیت و او همدلته یې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهوره چینه وه ، داکلی هم همدې چینې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ یې د تقوا په نیت اېښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وایي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نیت په لومړۍ ورځ اېښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه)یعنې کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روایت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پیغمبر ولید نو په قبآ مسجد کې یې کار کاوه او درنې تیږې یې پورته کولې یو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمایل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ بدلو وروسته رسول الله وفرمایل چې حضرت جبریل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روایت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی یاسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنیف له رسول الله ص څخه روایت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د یوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاریخ په اوږدوکې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختیا او رغونه یې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې څپره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر ني ټول مساحت يې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه اود ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیاکې درې میلیونه د بېلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر ټنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج يې په اړه فرمايي(فيه رجال يحبون ان يتطهروا والله يحب المطهرين)يعني: (په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي) توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي مور هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدينه منوره کې بلد وو ،ماته يې وويل چې يوه ورځ دې په مدينه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځايونه درباندې ګورم، د يکشنبې په ورځ ماسپښين يې راته وويل چې سبا سحر به دې چاى له ماسره وي، اوله چاى وروسته به د مدينې منورې د مشهورو ځايونو ليدلوته ووځو ماهم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوى ننګرهار شرکت رئيس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئيس حاجي محمدامين، د اکوړه خټک دحقانيه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږديز کال فارغ او دخوست د صبريو اوسېدونکى مولوي نورالله او ظريف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئيس دى خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجيان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوى عمارې او خدمتونه نه وو ليدلي خو حاجيان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصير احمدزي او دلغمان دقرغيو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدينه منوره کې له حاجيانو سره ددوى نيک چلند او ښه خدمتونه ماپه خپله وليدل دوى خپل حاجيان په دوو عمارو کې ځاى پر ځاى کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښښتې وې چې له عمارو به راووتلې نوحرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بيه لوړه وي معنى داچې دوى د حاجيانولپاره ډېرلګښت کړى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت په خپل لګښت حاجيان په مدينه منوره کې نه دي ګرځولي خو دوی ورته موټر نيولي او په ټولو تاريخي ځايونويې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجيان له مدينې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجيانو دهغه بار لپاره چې په يوموټر کې نه ځاييده بل موټر نه نيوه، په داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجيانو بار ته يې بل موټر ونيوه داکارونه دولت هم نه کول اونه يې هم حاجيان په بېلابېلو سيمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی په فولادي کرولا موټر کې سپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعيم د پغمان اصلي او دمدينې منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بيا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبيا د حضرت سلمان فارسي بڼ ته روان شو، پر لاره مو څو باغونه وليدل په ځينو کې يې د خرما ونې وهلې هم وې يوځای مودرې غزونه هم وليدل د سلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته وموند، خوزمونږ داټکل برعکس هېڅ بيروبار پکې نه وو آن له مونږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خوله کې دبئر الفقير (دفقير کوهی) په نوم تاريخي کوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاريخي آبدې په توګه يې خوندي کړی او له شاوخوا يې ترې اوسپنيزه جالۍ تاوه کړې ده،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی او هرډول تېرې پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پریو کوهي ځومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلا ده.

داچې دې باغ ته ولې د سلمان فارسي باغ وایي پر لامل یې پوه نه شوم،خوپخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټیوب ویل)وېستل شوی اوپرېمانه اوبه د برېښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې رواني اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په برېښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه مور ته ښکاربدله چې احاطه ترې تاوه وه نور نو ترې چاپېره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي یې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښو اویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دګټې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي.له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو ، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه داخراج په معنی وه، په پای کې یې سخته ازموینه هم وه له شاوخوا سلو تنو څخه له نیمو ډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېریې په نورو ځایونو کې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو ته شهادت نامه او پوره پیسې هم نه ورکول کېدلې، ایله ۵۰۰کلدارې او څوکتابونه ورکول شول. خوبریالیوکسانو ته ۱۸۰۰کلدارې ،شهادتنامه هغه هم د مدینې منورې دپوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په بریالیوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسړک یوځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورته ودرېد خوسړکونه ټول خالي وو، مانعیم ته وویل چې سړک خو ټول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه ترافیک،خو هغه راته وویل چې دلته ټول سړک د کامروپه واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشي کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي، چې په دې پیغام کې دتخلف ډول، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري اوکه ویې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې دسعودي تبع نه وي)اوکه سعودي وي نوداجریمه پرې لوړېږي که بیا یې هم ور نکړي نوکله چې اقامه یا جواز سیر تمدیدوي نو لوړې ترې جریمه اخستل کېږي، نودلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدينه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پيدا کېږي او هلته ارزانه وي، خو سرچېه ، په سعودي کې خرما قيمته ده، موږ په افغانستان کې ښه او پسته خرما کيلو په شپيته افغانۍ پېرو خو دېته ورته خرما په مدينه کې په شاوخوا شل رياله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي، يوځل ما يوډول خرما کيلو په اوه رياله واخستې خو کلکې وې بيا مې پر ملګرو وخوړلې. په مدينه منوره کې يوډول خرما ته عجوه وايي دا خرما خوږې ، ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وويل چې دا خرما تر نورو ډېرې قيمته دي، هغه راته وويل چې دخرما داذات يوازې په مدينه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پيدا کېږي او دا خرما په بل ځای کې ميوه نه نيسي ، هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده، ښادمن وويل چې رسول الله ص د عجوه بوټی په خپل لاس اېښی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پيدا کېږي نوريښه يې هماغه د رسول الله ص پر لاس اېښودل شوی بوټی دی، دعجوې کيفيت اوغتهوالي ته په کتلو ديوې کيلو بيه يې له ۳۵ ريالو نيولې تر ۱۰۰ ريالو پورې ده.

ماچې دخرما بيه په افغانستان او مدينه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونيوه نو يوڅو کيلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدينه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ایله ورته اوه دقیقې لاروه موږبه د بازار افغاني اوجنت المعلی ددېواله له لارې حرم ته تللو دلته هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسیزه وه،ما غوښتل چې له مولوي احمدي پرته یوتن بل هم راسره وي چې په چاي ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل په میرویس میدان کې اوسېده ترکانۍ وو ښه سړی وو په مکه کې یې زموږ خدمت کاوه خومولوي احمدي راته وویل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،رښتیاهم هر خدمت یې کاوه او له ټولو جنجالونو یې بې غمه کړی وو .

زموږپه خونه کې نصب تلوېزیون یواځې پنځه چینله نیول، یو چینل کعبه ۲۴ ساعته لایف ښودله.

زموږ دعمارې عرب څوکېدار پخپله په تلوېزیون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربي چینل ،هره نڅا اوهره سندره لیدل خونوروته به یې ویل چې تاسوخوحاجیان یاست خراب شیان مه ګورئ.په نوروخونوکې ټلویزیونونو ډېر چینلونه نیول.

بازار افغاني د جنت المعلی د شمال ختیځ دیوال ترڅنګه لویه زېرزمیني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان یې خوښوي خو ډېر توکي یې دکوچنیانو د لوبو سامانونه وواوهغه هم ګران بیه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږ وو، ډېرې ځوانان وو لمونځ يې هم د ستړيا ترحده نه اوږداوه، خو په مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان دپاخه عمر خاوندان وو، هغو مره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې ستړی کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو اودشريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زړګونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ دجمعې مازديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکوچې په قيام کې داامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه يې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې ښه‌ای او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دی، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلې ځای لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتي کمپيوټر ايښی دی، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوی سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټرکې ثبت دي، په ډيټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونوکې دی او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوی عالم دی، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکی دی، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېوادکې زېږېدلی دی، که دی دبل هېواد وای نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ وای، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوی شوی دی چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دی او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دی، يعنې يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکی دی، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ويا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهیم ابن اسحق خدمتونه او شخصیت یې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په ۳۰۷هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پانه هم لري او ډېره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدینې بازار او هوا

مدینه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوایي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدینه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دي،موږ دمکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدینې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ایرکنډېشن ته اړتیانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدینې منورې ته پرېښي وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بیې ټیټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما، خولۍ او... خو ضرور و چې پیر لي مو وای دحرم شریف لوېدیځ ته دارالایمان کانټیننټل هوټل اوڅولوړپوړیزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازارو ، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ یوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په یوولس زرو ډالرو یو دسروزرو هار واخیست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وویل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د یوې لوړې کورنۍ اړوند پریوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته یې ددېرش لکو افغانیوپیشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر یې هم هماغې ته واخستل او ښایي هرات ته له ستنېدو وروسته یې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وویل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډالیوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځینې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځینو دوستانو د ځانګړیو ساعتونو راوړلو فرمایش راکړی وو ،د حرم شریف ترڅنګ د جنة البقیع له دیوال سره نښتی د ساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، یو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خلیل نومېده او دبلخ ولایت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بیه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وویل چې که ته ماته دسل ریالو جنس په زر ریالو بیه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ویې ویل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي موږ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بیه کړو ځکه چې که موږ د دوه سوه ریالو جنس په دوه سوه بیه کړو نو مشتري راته پنځوس ریاله وایي نو موږ مجبور یو چې په پنځه سوه ریاله یې ورته بیه کړو او دوه نیم سووته راښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سیکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي لیکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کیلی ګور سیکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خلیل راته وویل چې دحرم لوېدیځ ته ددارالایمان کانټننټل شاته د عبدالغني میمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ایجنسي دي او نرخونه یې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني میمني شرکت مې په پوښتنه پیداکړ،خو دومره بیروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولوته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره یې بیه لیکلې وه ،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهندیانو خبره (بارګیننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماولیدل چې اوس دبیروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې ځوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیابه درسره مراعات وکړو، ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والاپه ۲۲۰او ۱۵۰ والاپه ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلي ښځینه جامې لیدلي وې دادوکاندار هم افغان و ،ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو،دجامو ښکلا ،ډول ډول ډیزاین ،له کورنۍ څخه بیلتون او مسافري اوپه مېرمني او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم ،داند ښځنه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیدا کېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اویا یې پر دروازو پردې ځړولې وې، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ساعته نوکریوال چمتو وي و ،آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ساعته پرانیستې وي موږ هم سپین ږیری له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په تېل ماتېل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړي وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی،خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولید خوبیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته د استسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدینه منوره نرۍ نرۍ باران وورېد.

دمازیګر له لمانځه وروسته له ډاکټربښادمن سره ددوی ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان اوسېدونکی حاجي عبدالمتین چې په دې ولایت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، ولید. هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومېړانې، ډېرې کیسې وکړې چې پر موږ يې نور هم ګران کړ.

دمحرم په اومه دسه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل دماسپښین له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سیاسي بحث وکړ، مانه غوښتل چې دحج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم یا ټلوېزیون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې یوازې عبادت ته ځانګړې وي.

مااوربدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئیس دانش کروخېل هم حج ته راغلی دی، په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خونه مې په حرم کې، نه عرفات، نه منی، نه مزدلفه کې ولید. کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبربښېده، کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې ولید، په ټوکه مې ورته وویل چې تللی دوبۍ ته وې او اوازه دې دحج خپره کړې وه، خوهغه راته وویل چې، حج ته تللی وم خوداچې حرم کې ډېر نه ښکاربدم لامل یې داوو چې ډېربه په انټرنېټ کیفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

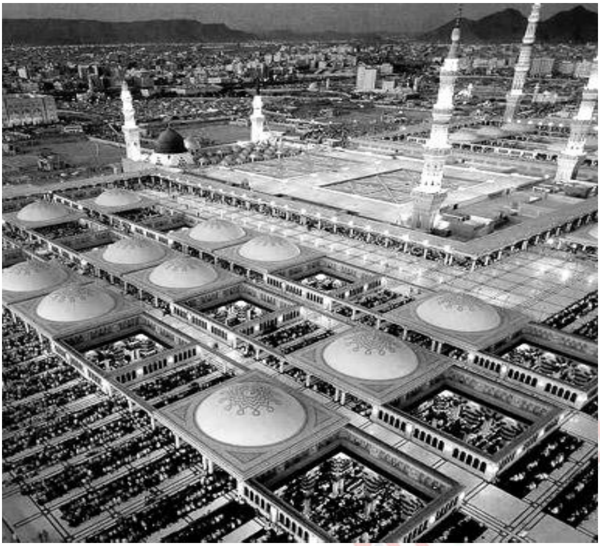

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم څمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینو کې هم تطبیق کړی دی، د مکې حرم لاندې د موټرو سړکونه، پراخ تونلونه، زرګونه تشنابونه او د مدني حرم لاندې ساحې څخه څمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي او برېښنایي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونو کې پرېمانه دلاس وینځلو خو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړ کې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چاروا کیو په وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایېږي ،دموټرو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټرو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په څمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پرق او ایرکنډېشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یو ساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم د ځمکتلي د چت ډېزاين خېموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دريم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له يوتن مستخدم څخه مو بهر ته دوتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار يې راوښوده خو ورسره يې پر موږ د پوره احتياط او هوښيار اوسېدلو سپارښتنه وکړه،هغه په مدينه کې د نا امنۍ، دوه کيسې هم موږ ته وکړې، يوه کيسه يې داسې پيل کړه: يو پاکستانی له دوو ښکليو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی يې وتاړه،او ښځې يې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پيدا کاوه نودوی ورسره وې.

بله کيسه داسې وه :کله چې جنرال پرويزمشرف د پاکستان ولسمشر و نو د هغه يو نږدې ملګری لوړ رتبه جنرال د خپلې کورنۍ له يوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ويوه ورځ دا جنرال او دا انجلۍ له يوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، د ټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا ليدلې نو ورته بې تابه شوی دی،پر يوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک يې موټر درولی ،دې جنرال ته يې ويلي دي چې موټر خراب شوی اوښکته شه ټېله يې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او د موټر شاته تللی دی نو،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ يې وتښتوله ،جنرال سمدستي مشرف ته ټېليفون کړی،مشرف ملک عبدالله ته ټېليفون کړی ملک عبدالله پوليسوته عاجله قومانده کړې بالاخره د دې جنرال په مرسته يې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پيدا کړل.

هغه زياته کړه چې ځينې پوليس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي،هغه وويل چې دوه درې کسه يې ليدلي چې پوليسوترې لکونه رياله اخستي دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شېبې

دحج ورځې شمېرلې دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو ویاړ راپه برخه شو.

له ماخخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبر راغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ او ډیزاین ټاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلو سره سمدستي یې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو یئ،خودا ووایئ چې د شمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود ، دشمالي ټلوالې او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې یوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې جرئت وکړ زه یې هم جهاد ته وهڅولم، ویې ویل چې دوه میاشتې وروسته لومړی پاکستان او بیا افغانستان ته ځي ماورته وویل چې هلته څه کوې،ویل یې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وویل داڅه وایې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امریکایانو فدایي یا استشهادي برید کوم.علي وویل چې په دنیاکې یې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته یې اشاره وکړه چې دلکونو ریالو جنس پکې دی او ښه سودا یې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني یاله چاسره دې اړیکې شته دي،ځواب یې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټیلیفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدایي برید کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر یمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهیدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ایا دده برید به رښتیا پر امریکایانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چینلونو سره دتړلیو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخلیک به دجهادي سوداګروپه لاس ټاکل کېږي اوکه دازمینه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدینو سره ملګری شي،څه مناسبې توصیې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پیسې یې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ په مازیګر(دمحرم یوولسمه) زه او ښادمن د عبدالغني میمني دوکان ته ورغللو او هغه ته موساعتونه واخستل،د حاجي نعیم پغماني تروزرزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې یوولس نیمې بجې زه ،ظریف زمان نیازی،ډاکټر ښادمن او قاري،د قبا مسجد ته لاړو دشپې بیروبار کم او هوا ښه وه نو ددوی دشرکت له موټر څخه موښه ګټه واخسته تېل هسې هم دیوریال درې لیټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلو نوبهر مود ځوانانو ډېرې چیغې واورېدلې موږ فکر کاوه چې ځه لوبې به کوي موږ پرلمانځه ودرېدو ،چې چیغې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زیاتې ضربه او منفرد ډزې پیل شوې،دا هرڅه له مسجد سره نښتي و موږ له لمانځه وروسته په مسجد کې تم کېدل غوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعیم له خپل یوه پېژند ګلو څخه پېښنه وپوښتله هغه ورته وویل چې حکومت او دمدینې شیعه ګان نښتي دي داچې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زموږ د ځان تر څنګ موټر ته هم اندېښنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خیر ډزې چې کمې شوې موږ زړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سیدالشهداء واټ له حرم څخه لږ لېرې اطباق هوټل ته ورغللو.

حاجي نعیم وویل چې په مدینه منوره کې ډېر زیات شیعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زیات قیودات ایښي دي ،کله کله آن د حکومت پرضد وسله وال پاڅون هم کوي او پېښې پېښې دسیسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدینه منوره کې له عصري او نوموتو هوټلونو څخه ګڼل کېږي، زموږ کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمايش ورکړی وو لومړی يې خوندور سوپ راووړ، د پسه روغ روغ ورنونه او اوږې يې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونو کې راوړې، کباب يې ښه خوړين وو خو سپورلګېده او مالګه او مرچ يې کم وو ډوډی موو خوړه، څه باندې يوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي وينښ وو تريخ شين چای مې پرې تيار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسيد نصير ته ويلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات او بيا موالوت کابل ته تنظيم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزرو حاجيانو لېږد رالېږد د کام اير د هوايي شرکت مسؤوليت وو، دا نو کابل ته د کام اير هوايي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ د شرکت اړوند اوه لس حاجيان هم په همدې الوتکې تنظيم شوي وو، جدې ته چې د حاجيانو دانتقال لپاره د بنګله د بش د مکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې د ډاکټر بنادمن دوی د عمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم بايد هملته ورغلي اوله هغه ځايه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل د شپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان موپه کې بار کړ خو زموږ د څو ملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نيولی وځای نه شول، د شرکت مسؤولينو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ د عمارې او فندق الاشراق ترمنځ د ېښو لس دقيقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وو او په شا يې وړل سخت وو،پاتې سامان موپه نويو موټروکې بار کړ د اصولوله مخې ددې ټولو موټرو کرايه بايد شرکت ورکړې وای کله موچې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجيانو سره مې د شرکت د ډريور نعمت شور واوريد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه ځلوېښت ریاله ددې موټړو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې دا سامان انتقال کړي،بل دا چې دواړه خویو کیلومتر هم ندی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانوووېشل شي نوپنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسوولې ځلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور گفته شده است) اوکه زه له دوی داپیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې ځلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو موږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سبټ ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زموږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ،ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد)مې وکړل اوپه وروستي ځل مې د رسول الله ص اوشیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص دمزار په پنجروکې اسير و.

په هرحال څلور نيمې بجې موټرو حرکت وکړ يوځل بيا په يوځای کې د حاجيانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجيانو حاضري واخستل شوه له مدينې منورې څخه په تياره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په يوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکيا داندونيزيا اوسېدونکی او خبرنه دريشي يې پرتن وه،موږ په تياره کې روان وو چې دترافيکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته يې د راښکته کېدلو وويل له ښکته کېدلو وروسته يې سمدستي ورته د جريمې پرچه ورکړه، شباکيا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر يې وکړ خوګټه يې ونکړه يو سل او لس رياله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ) يې ترې واخستل اوپرچه يې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول يې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جريمه کوونکي کمپيوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجريمې اندازه هرڅه ليکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وويل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه کې راګېر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کيلومتره په يوه ساعت کې دی،نوکمپيوټر زه ثارلی يم او دترافيکو مديرته يې خبر ورکړی دی، شباکيا خفه شو ويل يې چې داپيسې ،دی له خپل جېب څخه ورکوي او کمپنۍ يې مسؤوليت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وويل چې ده ته له حاجيانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پيل وکړ او چنده يې ورته ټوله کړه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو لیکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزین کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدینې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدینې ته ۱۵۰ کیلومتره لېرې په الظبیة والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبیار سره نږدې موپه یو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقیازمزم)سپین ټانکر ولید.

دمدینې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدینې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په یوه ساعت کې تر ۲۰۰کیلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدینې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځایه چې دمکې او جدې لار بېله شوې یا له مکې معظمې څخه ۹۹کیلو متره لېرې ټوله لار توره او سوځېدلې تیږه ده. کله کله صحرایي بوټي هم لیدلې کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ینبوع،واثل ،ابیار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حیوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځایه باغچې او کروندې ښکاري، ونې یې بې مېوې اوله واټرپمپونو یاژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لیرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښارګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لوېې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاء المحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښارګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایاني هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله د بش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه را ښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړ، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم دخپل سامان تلّلو ته په تمه وو، موږ د سامان دتلّلو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤولین بې غمه وو، تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤولین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن و اسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ماخپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو، د پښو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لږ به چې پرېشانۍ وېوړم د چاپښنویالاس به راوېښ کړم، خوبیاهم یوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ یو ملګری او نه یې سامان شته دی، مسؤولینوزموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو، چې هلته ورغللم نواوبه، بیکونه، بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یوځای کې اوبل مې په بل ځای کې وموندل.

حاجیانو موقع غنیمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو (تله) وړیا وه حج پر ټولو اغېز کړی وو، زما وزن هم درې نیم څلورکیلوکم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول، د سامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه، اته کیلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کیلو سامان به یې هم ډېر وو نو څه یې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو، نو د یوکیلو اضافي سامان پیسې یې هم ترې اخستلې، د شرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوي، که له څلوېښت کیلو څخه به د خلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو د کیلو پر سر به یې ترې ۲۵ ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانو سره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یوولس لیتره پکې ځایېدل، او حاجیانو هم ډکې کړې وې، حاجیانوغوښتل چې دابوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یونیم لیتر اضافي اوبوهم ۲۵ ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانو سره لاس

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه،په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تللو معاف دی،خلکوبه خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول ځیني به یې په یوپلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلَلومعاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو ، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو، بیکونه هم په کمپیوټر خارل کېږي او انسانان هم ،له هغوشیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو ، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته ښوک کېنوې، دا الوتکه خو ټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونوکې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکۍ شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داڅوکۍ په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، څو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا د شپې تېرېدل ښل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅکوپرډیزاین او نقشه څوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسړکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یادګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پړک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پړق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبۍ(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوځپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولي شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ،حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یاپنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

ډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړي پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستي وو درې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلي وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۳موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداري مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوریی مې رفیع الله روشن به زمورږ له خپل موټرسره راشي او دا سامان به راسره وېسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوايي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو داډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ويلي وو چې په کابل کې د سامان د بښکته کېدلو او ستړي مه شي په وخت کې غله او کيسه بران غلاکوي اوله همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پوليسو ، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حيران شوم چې دا پنځه غوټې ځنګه د خپلې کورنۍ غړوته وسپارم خير سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بيروبار او تياره کې د کورنۍ د غړيو موندل هم اسانه کار ندی، خير په ټېليفون مو يوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زماپخواني ډربور حيات استاد وليدم پرمايې غږ کړ،له ودرېدلو سره سم يې ګل په غاړه کې راواچاوه ويل يې چې نور دوستان هلته د هوټل دديوال ترځنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېليفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له ستړي مه شي او ګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وويل چې استاده په ټلوېزيون مې ستا نصيحتونه اوموعظې ليدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو ، ماهم ورته کور ودانی ووايه لاړو په يوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما يې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، ځوځوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال اباد کې وو خو بيا هم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو، زه رښتيا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تياره وه، زه د نورو دوستانو په تکليف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وويل چې تاسو ولې په دې يخنۍ کې ځان په تکليف کړ ، خو ،ښه ده وړور مې مشفق دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ايرکنډېشن او بخارۍ همېش فعال ساتي،موټر يې ګرم وو ، په دې ترتيب مو يوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، دا سفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبيا بيا سفر تنده يې راکې ژوندۍ کړه هيله ده چې دامې حرمينوته وروستی سفر نه وي او هيله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي اوالله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته يې له حرمينوسره اشتياق اوبې ساري مينه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس يې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم ميرعثمان او زما دکوچنيتوب دمهال د استاد او تروزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمين ووايئ.له تاسو درنو لوستونکيو هم ډېره ډېره مننه چې ددې يون لېک له لارې په حرمينو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمين

ربناتقبل منا انک انت السميع العليم.

حقيار

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library